

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

Практикум

Чернівці
2021

УДК 658.5(075.8)
В60

*Друкується за ухвалою вченої ради економічного факультету
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(Протокол №8 від 02.03.2021 р.)*

Внутрішньогосподарський контроль: практикум / укл.
В60 Ковальчук Т.М., Танасієва М.М. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т,
2021. 148 с.

Практикум підготовлено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль», яку включено до Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Облік і оподаткування». Практикум дозволить здобувачам вищої освіти реалізувати та закріпити теоретичні знання з дисципліни в процесі виконання відповідних практичних завдань, виробничих ситуацій і тестових завдань; отримати навички застосування методів і способів внутрішнього контролю і навчатися приймати адекватні управлінські рішення; поглибити свою професійну підготовку у сфері контролю та управління підприємством з використанням обліково-аналітичної інформації.

Практикум призначений для аудиторної та самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

УДК 658.5(075.8)

ЗМІСТ

Вступ	4
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади внутрішньогосподарського контролю	6
Тема 1. Роль, значення та суть внутрішньогосподарського контролю	6
Тема 2. Основні категорії внутрішньогосподарського контролю	14
Тема 3. Форми і види внутрішньогосподарського контролю	25
Тема 4. Система методів і прийомів внутрішньогосподарського контролю	35
Тема 5. Суб'єкти здійснення внутрішньогосподарського контролю та інформаційне забезпечення	50
Модуль 2. Організація та методика внутрішньогосподарського контролю господарської діяльності підприємств	60
Тема 6. Організація контролю статутної діяльності та власного капіталу	60
Тема 7. Організація контролю грошових коштів та фінансових інвестицій	67
Тема 8. Організація контролю дебіторської заборгованості та зобов'язань	75
Тема 9. Організація контролю основних засобів, довгострокових біологічних та нематеріальних активів	85
Тема 10. Організація контролю матеріальних запасів та поточних біологічних активів	95
Тема 11. Організація і методика контролю доходів і витрат діяльності та фінансових результатів	104
Тема 12. Організація контролю бухгалтерського обліку, звітності та фінансового стану підприємств	116
Рекомендована література	128
Додатки	131

ВСТУП

Сучасні інтеграційні процеси та кризові умови зовнішнього середовища, в якому функціонують суб'єкти господарювання усіх форм власності зумовлюють потребу вироблення ефективної системи управління. Важливу роль в удосконаленні ієрархічної системи управління відводять внутрішньогосподарському контролю (ВГК), як первинному виду контролю, який організовується і проводиться в середині підприємства. Головне призначення ВГК полягає в забезпеченні своєчасною релевантною інформацією керівництва підприємства про виявлення та попередження відхилень, помилок і шахрайства, усунення їх причин. Тому, належно організований внутрішньогосподарський контроль, який водночас потребує ґрунтовних знань у сфері бухгалтерського обліку, як основного інформаційного джерела підтримки управлінських рішень, дасть змогу налагодити взаємозв'язок функцій управління різних рівнів підприємства. Все це потребує підготовки висококваліфікованих кадрів зі спеціальності «Облік і оподаткування», які б могли на належному рівні та в установленому законодавством порядку організовувати підрозділи внутрішньогосподарського контролю на підприємствах, в установах та організаціях; складати плани проведення перевірок; проводити інвентаризації майна, грошей, розрахунків та інших об'єктів внутрішньогосподарського контролю; організовувати та здійснювати перевірки фінансової та податкової звітності; аналізувати і узагальнювати результати контролю та відображати їх у відповідних матеріалах контролю; пропонувати заходи щодо усунення виявлених недоліків, порушень та зловживань, виявлених за результатами контролю.

Мета навчальної дисципліни (ВГК): оволодіння базовими теоретичними знаннями та набуття практичних навиків щодо організації та здійснення внутрішньогосподарського контролю на підприємствах різних форм власності та господарювання.

Пререквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль» базується на засвоєнні знань з таких навчальних дисциплін «Фінансовий облік I», «Облік і звітність в оподаткуванні», «Фінансовий облік II», «Звітність підприємств», «Аудит», «Аналіз господарської діяльності».

Для підвищення ефективності вивчення навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль» студенту пропонуються такі вибіркові дисципліни: «Аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень», «Оподаткування фізичних осіб», «Нормативне регулювання обліку і аудиту».

Результати навчання:

Компетентності, які забезпечує навчальна дисципліна «Внутрішньогосподарський контроль» відповідно до освітньої програми «Облік і оподаткування»:

а) загальні компетенції:

ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

б) фахові компетенції:

ФК 2. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ФК 7. Застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості.

ФК 9. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

Очікувані програмні результати після вивчення студентами навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль» відповідно до освітньої програми «Облік і оподаткування»:

ПРН 2. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПРН 3. Визначити сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПРН 4. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття рішень.

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПРН 6. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПРН 8. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

ПРН 11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.

ПРН 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Тема 1. РОЛЬ, ЗНАЧЕННЯ ТА СУТЬ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Після вивчення теми 1 студент повинен знати:

- економічний зміст категорій контроль та внутрішньогосподарський контроль;
- підходи до визначення поняття контроль та внутрішньогосподарський контроль;
- роль та місце внутрішньогосподарського контролю в інформаційній системі управління підприємством;
- взаємозв'язок внутрішньогосподарського контролю з функціями управління;
- сутність та значення функцій внутрішньогосподарського контролю.

Після вивчення теми 1 студент повинен уміти:

- визначити взаємозв'язки внутрішньогосподарського контролю з основними функціями управління та їхніми підфункціями;
- охарактеризувати особливості внутрішньогосподарського контролю в ринкових умовах;
- розкривати особливості внутрішньогосподарського контролю за видами економічної діяльності підприємства;
- охарактеризувати взаємозв'язок внутрішньогосподарського контролю з функціями управління;
- охарактеризувати функції внутрішньогосподарського контролю.

Тема 1. Семінар-дискусія: Сутність та роль внутрішньогосподарського контролю в системі управління підприємством.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Підходи до визначення поняття «контроль».**
- 2. Підходи до визначення поняття «внутрішньогосподарський контроль».**
- 3. Взаємозв'язок категорій контроль та внутрішньогосподарський контроль.**
- 4. Взаємозв'язок внутрішньогосподарського контролю з функціями управління.**
- 5. Місце внутрішньогосподарського контролю в інформаційній системі управління підприємством.**
- 6. Сутність функцій внутрішньогосподарського контролю.**

7. Взаємозв'язок внутрішньогосподарського контролю з іншими дисциплінами.

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Трактуювання поняття внутрішньогосподарський контроль вітчизняними та зарубіжними вченими.
2. Сучасні концепції внутрішньогосподарського контролю.
3. Значення внутрішньогосподарського контролю в малому бізнесі.
4. Економічний зміст функцій внутрішньогосподарського контролю.
5. Історія виникнення та розвиток внутрішньогосподарського контролю.
6. Перспективи розвитку внутрішньогосподарського контролю в Україні.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Розкрийте сутність зовнішнього та внутрішньогосподарського контролю. Які особливості ВГК економічної діяльності підприємства?
2. Розкрийте роль внутрішньогосподарського контролю в управлінні підприємством.
3. Опишіть взаємозв'язок внутрішньогосподарського контролю з конкретними функціями управління та їхніми підфункціями.
4. Опишіть взаємозв'язок внутрішньогосподарського контролю як науки з філософією, теорією економічних вчень, статистикою, математикою, економікою, технологією виробництва, логістикою та ін. Дисциплінами.
5. Висвітліть необхідність комп'ютеризації внутрішньогосподарського контролю.
6. Розкрийте характерні риси для зовнішнього і внутрішньогосподарського контролю операційної діяльності підприємства.
7. Охарактеризуйте прямі й зворотні взаємозв'язки внутрішньогосподарського контролю, бухгалтерського обліку, економічного аналізу та планування.
8. Охарактеризуйте підфункцію контролю – економічний аналіз як інструмент впливу на стан об'єкта і суб'єкта управління структурними підрозділами підприємства.
9. Опишіть суспільні функції внутрішньогосподарського контролю.
10. Висвітліть захисну функцію внутрішньогосподарського контролю.
11. Висвітліть роль інформаційної та діагностичної функцій внутрішньогосподарського контролю.
12. Опишіть зміст соціальної та екологічної функцій внутрішньогосподарського контролю.
13. Як забезпечується технологічна функція внутрішньогосподарського контролю?

14. Розкрийте призначення профілактичної функції внутрішньогосподарського контролю.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Від якого слова походить поняття «контроль» і означає «зіставлення» або «протиставлення»?

- а) французького;
- б) латинського;
- в) англійського;
- г) грецького;
- д) італійського.

Тест 2. Функціональний підхід щодо визначення поняття «контроль» описується як:

- а) складова частина управління економічними об'єктами та процесами;
- б) процес, який повинен забезпечити відповідність функціонування керованого об'єкта прийнятим управлінським рішенням;
- в) система спостереження і перевірки відповідності процесу функціонування об'єкта прийнятим управлінським рішенням;
- г) спостереження і перевірка процесу функціонування відповідного об'єкта з метою усунення його відхилення від заданих параметрів;
- д) одна із другорядних функцій управління, яка є початковою стадією управлінського процесу.

Тест 3. Прикладний підхід щодо визначення поняття «контроль» описується як:

- а) процес, який повинен забезпечити відповідність функціонування керованого об'єкта прийнятим управлінським рішенням;
- б) система спостереження і перевірки відповідності процесу функціонування об'єкта прийнятим управлінським рішенням;
- в) спостереження і перевірка процесу функціонування відповідного об'єкта з метою усунення його відхилення від заданих параметрів;
- г) складова частина управління економічними об'єктами та процесами;
- д) спостереження і перевірка процесу функціонування відповідного об'єкта з метою проведення аналізу.

Тест 4. Який з наведених вчених розглядав та описував системний та функціональний підхід до визначення поняття «контроль»:

- а) І. С. Багнюк;
- б) В. Д. Андреєв;
- в) Н. А. Соколов;
- г) М. Х. Мескон;
- д) Т. А. Гринь.

Тест 5. Який підхід до визначення поняття «контроль» характеризується наступним змістом: «одна з основних функцій управління, яка є заключною стадією управлінського процесу»:

- а) системний;
- б) функціональний;
- в) прикладний;
- г) процесний;
- д) методологічний.

Тест 6. Який підхід до визначення поняття «контроль» дозволяє визначити його не як одноразову дію, а як серію безперервних дій, спрямованих на досягнення визначеної стратегії підприємства:

- а) системний;
- б) прикладний;
- в) методологічний;
- г) процесний;
- д) функціональний.

Тест 7. При якому підході щодо визначення поняття «контроль», внутрішньогосподарський контроль розглядається як одна з важливих функцій управління підприємством:

- а) функціональному;
- б) системному;
- в) прикладному;
- г) методологічному;
- д) процесному.

Тест 8. Хто є автором підходу до визначення поняття «внутрішній контроль» – це система контролю, яка організовується самим підприємством з метою захисту інтересів власників та керівників підприємства і регламентується внутрішніми актами?

- а) А. Н. Азриліян;
- б) Т. А. Бутинець;
- в) Н. І. Дорош;
- г) А. Е. Загородній;
- д) Є. В. Калюга.

Тест 9. Яка із функцій внутрішньогосподарського контролю полягає в запобіганні виникненню та повторенню помилок, шахрайства та марнотратства на підприємстві, а також неефективному використанню ресурсів підприємства?

- а) профілактична;
- б) інформаційна;
- в) діагностична;
- г) захисна;
- д) соціальна.

Тест 10. Система безперервних контрольних дій за функціонуванням об'єктів управління, що здійснюються керівником підприємства або уповноваженою ним посадовою особою з метою формування певних інформаційних засад прийняття управлінських рішень або їх коригування для досягнення певних цілей – це:

- а) бухгалтерський облік;
- б) внутрішньогосподарський контроль;
- в) статистичний облік;
- г) аналітична діяльність;
- д) управлінський процес.

Тест 11. Внутрішньогосподарський контроль є:

- а) самостійною функцією управління;
- б) функцією управління, яка є ієрархічно підпорядкованою;
- в) функцією системи контролю;
- г) функцією системи планування;
- д) елементом системи прогнозування.

Тест 12. За перевірку достовірності даних у інформаційній системі управління підприємством відповідає:

- а) прогнозування;
- б) планування;
- в) бухгалтерський облік;
- г) внутрішньогосподарський контроль;
- д) економічний аналіз.

Тест 13. За інформацію про причини відхилень у інформаційній системі управління підприємством відповідає:

- а) планування;
- б) бухгалтерський облік;
- в) прогнозування;
- г) внутрішньогосподарський контроль;
- д) економічний аналіз.

Тест 14. За інформацію про фактичний стан підприємства за минулі періоди у інформаційній системі управління підприємством відповідає:

- а) бухгалтерський облік;
- б) планування;
- в) економічний аналіз;
- г) прогнозування;
- д) внутрішньогосподарський контроль.

Тест 15. Інформаційна, профілактична, діагностична, захисна – це функції:

- а) внутрішньогосподарського контролю;
- б) статистичного контролю;
- в) бухгалтерського обліку;
- г) аналізу;
- д) планування.

Тест 16. Виділяють такі основні функції управління:

- а) мотивація, планування, організація, контроль;
- б) облік, аналіз, аудит;
- в) мотивація, прогнозування, планування, організація;
- г) мотивація, прогнозування, планування, організація, облік, аналіз;

д) облік, аналіз, аудит, планування, організація.

Тест 17. Внутрішньогосподарський контроль у системі управління варто розглядати як:

- а) інформаційну підсистему;
- б) інформаційну мережу;
- в) бюджетування (планування);
- г) інформаційне бюджетування;
- д) підсистему внутрішньогосподарського контролю.

Тест 18. Взаємозв'язок економічного аналізу та внутрішньогосподарського контролю полягає в:

- а) обґрунтуванні причин відхилень за допомогою аналітичних процедур, які були виявленні в ході внутрішньогосподарського контролю;
- б) обґрунтуванні фактичної інформації про стан діяльності підприємства;
- в) виявленні відхилень, які відображаються в бухгалтерському обліку та впливають на коригування планів або вироблення нових підходів до їх формування в майбутньому;
- г) виконанні внутрішньогосподарським контролем певних функцій де проявляється його значення;
- д) виявленні фактичної інформації про стан діяльності підприємства.

Тест 19. Суть захисної функції полягає в:

- а) збереженні активів підприємства, їх раціональному використанні та злагодженій діяльності загалом;
- б) виявленні сильних та слабких сторін в поточній і перспективній діяльності, а також в операціях минулих подій;
- в) запобіганні виникненню та повторенню помилок, шахрайства та марнотратства на підприємстві;
- г) наданні своєчасної інформації щодо об'єктів та виявлених відхилень від «еталонних» параметрів (показників), помилок і фактів шахрайства;
- д) підвищенні рівня якості та дотримання технології виробництва, запобігання непродуктивним втратам.

Тест 20. Суть профілактичної функції полягає в:

- а) підвищенні рівня якості та дотримання технології виробництва, запобігання непродуктивним втратам.
- б) наданні своєчасної інформації щодо об'єктів та виявлених відхилень від «еталонних» параметрів (показників), помилок і фактів шахрайства;
- в) запобіганні виникненню та повторенню помилок, шахрайства та марнотратства на підприємстві;
- г) виявленні сильних та слабких сторін в поточній і перспективній діяльності, а також в операціях минулих подій;
- д) збереженні активів підприємства, їх раціональному використанні та злагодженій діяльності загалом;

Тест 21. Який учений характеризує систему внутрішнього контролю як систему контролю, яка організовується самим підприємством з метою

захисту інтересів власників та керівників підприємства і регламентується внутрішніми актами:

- а) Т. А. Бутинець;
- б) В. М. О'Рейлли;
- в) Р. М. Воронко;
- г) Н. І. Дорош;
- д) Є. В. Калюга.

Тест 22. Встановіть відповідність між підходом до визначення поняття контроль та його значенням.

Назва підходу	Значення
1. Системний підхід	а) визначає контроль як перевірку та / або спостереження функціонування відповідного об'єкта контролю. На нашу думку, використання даного підходу є недоцільним, оскільки звужує його розуміння та виключає з його складу ряд методів та форм контролю;
2. Процесний підхід	б) дозволяє формалізувати елементи контролю та взаємозв'язки між ними з урахуванням необхідності досягнення цілей та завдань у взаємодії з зовнішнім та внутрішнім середовищем підприємства;
3. Функціональний підхід	в) дозволяє розглядати контроль як послідовність дій, спрямованих на досягнення цілей та завдань контролю, які розглядаються як міжфункціональні, що дозволяє інтегрувати системний та функціональний підходи шляхом об'єднання функцій контролю та його системи;
4. Прикладний підхід	г) є основою при визначенні значення контролю в діяльності підприємства через визначення тих функцій, що реалізуються ним, при цьому сам він розглядається як функція управління.

Тест 23. Встановіть відповідність між функцією управління та її значенням.

Назва функції	Значення
1. Планування	а) виявлення причинно-наслідкових зв'язків стану підприємства;
2. Організація	б) формування інформації про фактичний стан діяльності підприємства;
3. Мотивація	в) визначення стану господарської діяльності підприємства в майбутньому;
4. Контроль	г) дана функція направлена на забезпечення сумлінного виконання підлеглими своїх обов'язків;
5. Аналіз	д) виявлення відхилень діяльності підприємства від планових показників;
6. Облік	е) відомий процес, спрямований на об'єднання та впорядковану взаємодію елементів або частин (людей, ідей, речей) у ціле, у результаті чого утворюється життєздатна, продуктивна, стійка система.

Тест 24. Встановіть відповідність між функціями внутрішньогосподарського контролю та їхніми значенням.

Назва функції	Значення
1. Інформаційна функція	а) полягає в запобіганні виникненню та повторенню помилок, шахрайства та марнотратства на підприємстві, а також неефективному використанню ресурсів підприємства;

2.Профілактична функція	б) внутрішньогосподарський контроль забезпечує збереження активів підприємства, їх раціональне використання та злагоджену діяльність загалом;
3. Діагностична функція	в) надає своєчасну інформацію щодо його об'єктів та виявлених відхилень від «еталонних» параметрів (показників), помилок і фактів шахрайства, їх причин та шляхів усунення, мінімізації їх у майбутньому;
4. Захисна функція	г) полягає в тому, що внутрішньогосподарський контроль дозволяє виявити сильні та слабкі сторони в поточній і перспективній діяльності, а також в операціях минулих подій та спрямовує зусилля підприємства на підвищення ефективності господарювання та уникнення таких помилок в майбутньому.

Тест 25. Встановіть відповідність між функціями внутрішньогосподарського контролю та їхніми значенням.

Назва функції	Значення
1. Інвестиційна функція	а) передбачає функціонування підприємства із застосуванням із залученням фінансових інвестицій різних суб'єктів господарювання;
2. Соціальна функція	б) цільовим призначенням даної функції внутрішньогосподарського контролю є побудова діяльності підприємства таким чином, щоб мінімізувати негативний вплив на зовнішнє середовище;
3. Екологічна функція	в) передбачає підвищення рівня якості та дотримання технології виробництва, запобігання непродуктивним втратам;
4. Технологічна функція	г) полягає у регулюванні всієї сукупності процесів соціального характеру на підприємстві (дотримання трудової дисципліни, чинного трудового законодавства тощо).

Термінологічний словник

Контроль – одна з основних функцій системи управління, яка здійснюється на основі спостереження за поведінкою керованої системи з метою забезпечення оптимального її функціонування (вимірювання досягнутих результатів і співвіднесення їх із очікуваними результатами), та завдяки якому здійснюється адаптація системи, тобто прийняття оптимальних управлінських рішень.

Внутрішньогосподарський контроль – це система безперервних контрольних дій за функціонуванням об'єктів управління, що здійснюються керівництвом підприємства або уповноваженою ним посадовою особою, з метою формування певних інформаційних засад прийняття управлінських рішень або їх коригуванням для досягнення поставлених цілей найбільш ефективним для підприємства способом.

Система внутрішньогосподарського контролю – інформаційна підсистема управління, яка виконує конкретні функції та взаємодіє з іншими інформаційними підсистемами (бухгалтерського обліку та економічного аналізу).

Соціальна функція внутрішньогосподарського контролю – це регулювання сукупністю процесів соціального характеру на підприємстві (дотримання трудової дисципліни, чинного трудового законодавства та ін.).

Екологічна функція внутрішньогосподарського контролю – побудова діяльності підприємства таким чином, щоб мінімізувати негативний вплив на зовнішнє середовище.

Технологічна функція внутрішньогосподарського контролю – підвищення рівня якості та дотримання технології виробництва, запобігання непродуктивним втратам.

Інформаційна функція внутрішньогосподарського контролю – надання своєчасної інформації про його об'єкти та виявлених відхилень від передових показників, помилок і фактів шахрайства, їх причин та шляхів усунення, мінімізації їх у майбутньому.

Діагностична функція внутрішньогосподарського контролю – дає змогу виявити сильні та слабкі сторони в ретроспективному, оперативному та перспективному періодах господарської діяльності підприємства та спрямовує зусилля на підвищення ефективності господарювання та запобігання таких помилок у майбутньому.

Захисна функція внутрішньогосподарського контролю – забезпечує збереження активів підприємства, їхнє раціональне використання та системне функціонування.

Профілактична функція внутрішньогосподарського контролю – запобігання виникненню та повторенню помилок, шахрайства та марнотратства на підприємстві, а також неефективному використанню усіх ресурсів підприємства.

Тема 2. ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Після вивчення теми 2 студент повинен знати:

- економічний зміст понятійного апарату внутрішньогосподарського контролю;
- предмет, об'єкти і суб'єкти внутрішньогосподарського контролю;
- мету внутрішньогосподарського контролю, його основні цілі та завдання;
- складові елементи методології внутрішньогосподарського контролю;
- взаємозв'язок понять метод, методика та методологія внутрішньогосподарського контролю;
- сутність принципів внутрішньогосподарського контролю.

Після вивчення теми 2 студент повинен уміти:

- визначити взаємозв'язки між основними категоріями внутрішньогосподарського контролю (предмет, об'єкт, суб'єкт, мета, завдання, процедури, класифікація, методологія, методика, методи, принципи, інформація, організація, ресурсне забезпечення та ін.);
- охарактеризувати специфічні об'єкти внутрішньогосподарського контролю в ринкових умовах;

- охарактеризувати взаємозв'язок об'єктів внутрішньогосподарського контролю з суб'єктами;
- розкривати особливості методології внутрішньогосподарського контролю за видами економічної діяльності підприємства;
- охарактеризувати принципи внутрішньогосподарського контролю, їхній взаємозв'язок із основними цілями і завданнями.

Тема 2. Семінар-дискусія: Предмет, об'єкт, суб'єкт та принципи внутрішньогосподарського контролю.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Взаємозв'язок основних категорій понятійного апарату внутрішньогосподарського контролю.**
- 2. Предмет внутрішньогосподарського контролю, його об'єкти.**
- 3. Склад суб'єктів внутрішньогосподарського контролю.**
- 4. Мета внутрішньогосподарського контролю, характеристика його цілей та завдань.**
- 5. Методологія внутрішньогосподарського контролю: метод та методика.**
- 6. Сутність принципів внутрішньогосподарського контролю.**

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Узагальнення різних поглядів вітчизняних та зарубіжних вчених понять «метод» та «прийом».
2. Характеристика основних елементів внутрішньогосподарського контролю.
3. Взаємозв'язок видів внутрішньогосподарського контролю із суб'єктами їх здійснення.
4. Оцінка впливу галузевих особливостей на елементи внутрішньогосподарського контролю.
5. Організація внутрішньогосподарського контролю на підприємствах.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Охарактеризуйте понятійний апарат внутрішньогосподарського контролю, обґрунтуйте його призначення та потребу в удосконаленні.
2. Поясніть економічний зміст понять контроль та внутрішньогосподарський контроль.
3. Опишіть предмет, об'єкт, суб'єкт внутрішньогосподарського контролю залежно від його мети та інформаційного забезпечення.
4. Розкрийте завдання контролю, які вирішуються при проведенні внутрішньогосподарського та зовнішнього контролю господарської діяльності підприємства.
5. Висвітліть можливі наслідки неповного вирішення комплексу цілей внутрішньогосподарського контролю або його окремих завдань.
6. Розкрийте прямий та зворотний зв'язки між метою та завданням

внутрішньогосподарського контролю.

7. Назвіть завдання внутрішньогосподарського контролю, які можуть виникати в результаті галузевих особливостей суб'єктів господарювання.

8. Розкрийте особливості методології та методики внутрішньогосподарського контролю господарської діяльності підприємств.

9. Охарактеризуйте методики внутрішньогосподарського контролю в межах застосування типових, галузевих та спеціальних методик. Розкрийте їхній взаємозв'язок.

10. Опишіть базові принципи внутрішньогосподарського контролю діяльності підприємства.

11. Наведіть конкретні приклади коригування форми та змісту основних категорій внутрішньогосподарського контролю на сучасному етапі розвитку підприємства під впливом інтеграції та глобалізації, ІТ-технологій.

12. Висвітліть роль статистичної інформації в інформаційному забезпеченні внутрішньогосподарського контролю.

13. Розкрийте проблеми спільні та відмінні риси принципів і методів внутрішньогосподарського контролю.

14. Обґрунтуйте прояви протиріч між учасниками ринкових відносин та способами їхнього виявлення, усунення або зменшення їхнього впливу.

15. Опишіть можливі наслідки недотримання базових принципів внутрішньогосподарського контролю.

16. Висвітліть взаємозв'язок між ризиками і внутрішньогосподарським контролем.

17. Опишіть процес формування та досягнення мети внутрішньогосподарського контролю.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. До основних категорій внутрішньогосподарського контролю належать:

а) економічний зміст, функції, предмет, об'єкт, суб'єкт, мета, завдання і процедури;

б) мета, завдання і процедури, інформація та організація;

в) класифікація, його види, мета, завдання і процедури;

г) методологія, методика, методи, принципи, класифікація та його види;

д) економічний зміст, функції, предмет, об'єкт, суб'єкт, мета, завдання, процедури, класифікація, методологія, методика, методи, принципи, інформація, організація, ресурсне забезпечення та ін.

Тест 2. Об'єктом внутрішньогосподарського контролю є:

а) господарська діяльність загалом, та процеси що відбуваються на підприємстві в момент здійснення господарських операцій;

- б) формування змістовного розуміння поняття «внутрішньогосподарський контроль» та уточнення його суб'єкту;
- в) явища та процеси, які виникають при її здійсненні, причинно-наслідкові зв'язки процесів і явищ як фактори, що впливають на результати господарської діяльності підприємства та діяльність по управлінню нею;
- г) предмети та засоби праці, включаючи працівників підприємства;
- д) інформаційне забезпечення господарської діяльності підприємства відповідно до інтересів власника.

Тест 3. Предметом внутрішньогосподарського контролю є:

- а) господарська діяльність загалом, та процеси що відбуваються на підприємстві в момент здійснення господарських операцій;
- б) формування змістовного розуміння поняття «внутрішньогосподарський контроль» та уточнення його суб'єкту;
- в) явища та процеси, які виникають при її здійсненні, причинно-наслідкові зв'язки процесів і явищ як фактори, що впливають на результати господарської діяльності підприємства та діяльність по управлінню нею;
- г) предмети та засоби праці, включаючи працівників підприємства
- д) стан об'єкту внутрішньогосподарського контролю і/або дію суб'єктів управління господарською діяльністю підприємства.

Тест 4. Дефініція – це:

- а) стисле визначення поняття, яке відображує суттєві ознаки предмета або явища;
- б) сукупність термінів;
- в) загальне поняття, яке відображує найбільш суттєві властивості явищ, предметів об'єктивного світу;
- г) економіко-правова категорія;
- д) спосіб існування і надання змісту.

Тест 5. Категорія – це:

- а) спосіб існування і надання змісту;
- б) економіко-правова категорія;
- в) загальне поняття, яке відображує найбільш суттєві властивості явищ, предметів об'єктивного світу;
- г) сукупність термінів;
- д) стисле визначення поняття, яке відображує суттєві ознаки предмета або явища;

Тест 6. До господарських процесів у розрізі об'єктів внутрішньогосподарського контролю відноситься:

- а) фінансові результати, реалізація;
- б) виготовлена і реалізована продукція у грошовому та натуральному вимірі;
- в) засоби виробництва, виробництво, реалізація;
- г) постачання, виробництво, реалізація;

д) трудові та фінансові ресурси.

Тест 7. До ресурсів у розрізі об'єктів внутрішньогосподарського контролю відносяться:

- а) фінансові результати;
- б) засоби виробництва;
- в) постачання, виробництво, реалізація;
- г) виготовлена і реалізована продукція у грошовому та натуральному вимірі;
- д) трудові та фінансові ресурси, виробництво.

Тест 8. До управлінського персоналу у розрізі суб'єктів внутрішньогосподарського контролю належать:

- а) власники;
- б) спостережні ради;
- в) ревізійні комісії;
- г) бухгалтери-ревізори;
- д) технологи, економісти.

Тест 9. До облікового персоналу у розрізі суб'єктів внутрішньогосподарського контролю належить:

- а) персонал бухгалтерії;
- б) технологи, економісти;
- в) інвентаризаційні комісії;
- г) контролери, ревізори;
- д) менеджери первинного рівня.

Тест 10. До посадових осіб, що здійснюють контроль відповідно до своїх посадових обов'язків, належить:

- а) керівники різних ланок управління;
- б) власники;
- в) менеджери первинного рівня;
- г) контролери, ревізори;
- д) працівники підприємства.

Тест 11. Забезпечення менеджерів підприємства інформацією, що відповідає всім вимогам для прийняття своєчасних та адекватних ситуації управлінських рішень щодо господарської діяльності належить до:

- а) стратегічних цілей;
- б) тактичних цілей;
- в) операційних цілей;
- г) інформаційних цілей;
- д) цілей у сфері дотримання законодавства.

Тест 12. До сфери інформаційних цілей належить:

- а) відповідність господарської діяльності підприємства стратегії та бізнес-планам;
- б) необхідний рівень обліку бізнес-процесів господарської діяльності, використаних ними ресурсів та отриманих результатів;

- в) раціональне та економне використання фінансових, матеріальних, трудових та інформаційних ресурсів;
- г) дотримання працівниками підприємства законодавчих та нормативних актів;
- д) проведення аналітичної роботи.

Тест 13. До сфери стратегічних цілей належить:

- а) раціональне та економне використання фінансових, матеріальних, трудових та інформаційних ресурсів;
- б) необхідний рівень обліку бізнес-процесів господарської діяльності, використаних ними ресурсів та отриманих результатів;
- в) дотримання працівниками підприємства законодавчих та нормативних актів;
- г) проведення аналітичної роботи.
- д) відповідність господарської діяльності підприємства бізнес-планам;

Тест 14. До методів внутрішньогосподарського контролю у розрізі його елементів належать:

- а) загальнонаукові методи;
- б) інвестиційні методи;
- в) діагностичні методи;
- г) технологічні методи;
- д) соціальні методи.

Тест 15. До суб'єкта внутрішньогосподарського контролю належать такі принципи:

- а) доцільності;
- б) плановості;
- в) всеосяжності;
- г) незалежності;
- д) економічності.

Тест 16. До об'єкта внутрішньогосподарського контролю належать такі принципи:

- а) незалежності;
- б) об'єктивності;
- в) регулярності й оперативності;
- г) компетентності;

Тест 17. Відсутність матеріальної або іншої зацікавленості контролера щодо досліджуваного об'єкта передбачає принцип:

- а) компетентності;
- б) відповідальності;
- в) незалежності;
- г) об'єктивності;
- д) системності;

Тест 18. Сутність принципу всеосяжності, це:

- а) здійснення контрольних дій з певною метою;
- б) неупередженість, чесність і незалежність суджень;

- в) порівняння суб'єктом контролю фактичного значення двох і більше величин об'єктів контролю з "еталонними" показниками за допомогою контрольних дій;
- г) поширення контролю на всі процеси господарської діяльності та всі об'єкти внутрішньогосподарського контролю;
- д) відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків.

Тест 19. Основною метою внутрішньогосподарського контролю є:

- а) надання рекомендацій управлінській ланці суб'єкта господарювання з питань економного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, досягнення кінцевого результату і програмних цілей;
- б) забезпечення прибутковості чи дохідності діяльності організації на основі раціонального налагодження виробничого процесу і процесу управління, розвитку матеріально-технічної і технологічної бази, ефективного використання кадрового потенціалу, власних та залучених коштів;
- в) забезпечення своєчасною інформацією управлінську ланку, щодо оцінки активів і зобов'язань підприємства, яка здійснюється на основі принципу безперервності;
- г) забезпечення своєчасною інформацією керівництво підприємства, виявлення та попередження відхилень, помилок та шахрайства, усунення їхніх причин, що стане основою для прийняття управлінських рішень;
- д) контроль досягнення стратегічних цілей господарської діяльності підприємства, визначених його стратегією та бізнес-планами.

Тест 20. Цілі внутрішньогосподарського контролю підприємств доцільно поділяти на:

- а) прості, складні та загальноприйняті;
- б) стратегічні, операційні, інформаційні, цілі в сфері дотримання законодавства;
- в) операційні, інформаційні, функціональні, загальні;
- г) стратегічні, інформаційні, функціональні, загальні;
- д) прості, складні, функціональні, управлінські.

Тест 21. Контроль операційної ефективності господарської діяльності підприємства, що полягає в контролі бізнес-процесів, використаних в ході їхнього здійснення ресурсів та отриманих результатів – це суть ... цілі внутрішньогосподарського контролю підприємств.

- а) стратегічної;
- б) операційної;
- в) інформаційної;
- г) цілі в сфері дотримання законодавства;
- д) управлінської.

Тест 22. Методика внутрішньогосподарського контролю – це:

- а) чітко визначена послідовність вирішення його завдань, яка обумовлена вимогами практики, з обов'язковим дотриманням принципів контролю

під час вибору та використання методів здійснення контрольних процедур і задач для досягнення мети внутрішньогосподарського контролю;

б) загальний підхід до здійснення внутрішньогосподарського контролю;

в) необхідний рівень обліку бізнес-процесів господарської діяльності, використаних ними ресурсів та отриманих результатів, достовірність, своєчасність складання та подання всіх видів звітності за ними;

г) комплексна система попереднього, поточного та наступного дослідження об'єкту внутрішньогосподарського контролю з метою перевірки його законності, достовірності, доцільності, ефективності та якості управління на основі використання облікової, звітної, нормативної та інших джерел інформації та обстеження і спостереження фактичного стану об'єкта контролю з використанням загальнонаукових та розрахунково-аналітичних методичних прийомів;

д) спосіб організації або здійснення внутрішньогосподарського контролю, є невід'ємною складовою частиною методики, при цьому спосіб відповідає на питання: як здійснити контрольну процедуру або як вирішити конкретне контрольне завдання.

Тест 23. Принцип системності полягає в:

а) неупередженості, чесності і незалежності суджень;

б) здійсненні внутрішньогосподарського контролю з найменшими затратами та перевищення економічних вигод від здійснення внутрішньогосподарського контролю над витратами, понесеними на його організацію та проведення;

в) порівнянні суб'єктом контролю фактичного значення двох і більше величин об'єктів контролю з рейтинговими показниками за допомогою контрольних дій;

г) внутрішньогосподарський контроль має розглядатися як система, що включає елементи, і, разом з тим, є однієї із складових системи управління загалом;

д) майстерності, фаховій підготовці, наявності досвіду та спеціальних знань у суб'єкта, що здійснює внутрішньогосподарський контроль.

Тест 24. Завданням внутрішньогосподарського контролю є всі, окрім:

а) відслідкування достовірності, повноти та своєчасності відображення інформації в обліку;

б) встановлення причин відхилень, що виникли, та доведення відповідальності причетних осіб за їх наслідки;

в) упередження зривів, простоїв у роботі структурних підрозділів;

г) оцінка ефективності елементів системи внутрішнього контролю;

д) вжиття коригуючих заходів і встановлення результатів управлінських впливів.

Тест 25. Загальний підхід до здійснення внутрішньогосподарського контролю – це:

а) система внутрішньогосподарського контролю;

- б) метод внутрішньогосподарського контролю;
- в) методологія внутрішньогосподарського контролю;
- г) методика внутрішньогосподарського контролю;
- д) стратегія внутрішньогосподарського контролю.

Тест 26. Методика, яка містить загальні методичні положення, що стосуються контролю усіх суб'єктів господарювання називається:

- а) галузева;
- б) типова;
- в) сукупна;
- г) часткова;
- д) загальна.

Тест 27. Відсутність матеріальної або іншої зацікавленості контролера щодо досліджуваного об'єкта передбачає принцип:

- а) об'єктивності;
- б) синергічності;
- в) відповідальності;
- г) компетентності;
- д) незалежності.

Тест 28. Встановіть відповідність між принципами внутрішньогосподарського контролю та їх значеннями відповідно:

Принцип ВГК	Значення
1.Принцип системності	а) полягає у порівнянні суб'єктом контролю фактичного значення двох і більше величин об'єктів контролю з «еталонними» показниками за допомогою контрольних дій;
2.Принцип порівнянності	б) вимагає професійної майстерності, фахової підготовки, наявності досвіду та спеціальних знань у суб'єкта, що здійснює внутрішньогосподарський контроль;
3.Принципу безперервного розвитку	в) базується на тому, що кожен суб'єкт внутрішньогосподарського контролю за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків, за надання недостовірної інформації, за розголошення інформації, що становить комерційну таємницю, несвочасне виявлення помилок, порушень, шахрайства, відхилень у фінансово-господарській діяльності підприємства та прийняття заходів щодо їх виправлення, приховування виявлених випадків шахрайства несе відповідальність у випадку, якщо перераховані вище пункти призвели до завдання збитків підприємству, відповідно до чинного законодавства України;
4. Принцип економічності	г) здійснення внутрішньогосподарського контролю з найменшими затратами та перевищення економічних вигод від здійснення внутрішньогосподарського контролю над витратами, понесеними на його організацію та проведення, мінімальною кількістю працівників, які володіють спеціальними знаннями і навичками контрольної роботи;

5. Принцип компетентності	д) внутрішньогосподарський контроль повинен мати адаптаційний характер до соціально-економічних умов сьогодення;
6. Принцип відповідальності	ж) внутрішньогосподарський контроль повинен розглядатися як система, що включає елементи і, разом з тим, є однієї із складових системи управління в цілому.

Тест 29. Встановіть відповідність категорій внутрішньогосподарського обліку з їхнім змістом:

1. Предмет	а) це спосіб організації або здійснення внутрішньогосподарського контролю;
2. Суб'єкт	б) стан об'єкту внутрішньогосподарського контролю і (або) дію суб'єктів управління діяльністю підприємства;
3. Мета	в) причинно-наслідкові зв'язки процесів і явищ як факторів, що впливають на результати господарської діяльності підприємства, та діяльність по управлінню нею, що включає процеси господарської діяльності, використані в них ресурси та отримані за ними результати, а також достовірність відображення їх у звітності без порушення вимог чинного законодавства;
4. Об'єкт	г) оцінка подій і фактів господарської діяльності підприємства щодо економічної ефективності та законності її здійснення та забезпечення достовірності даних в процесі господарської діяльності;
5. Методологія	д) загальний підхід до здійснення внутрішньогосподарського контролю
6. Метод	е) особи, групи осіб, відділи, служби тощо, які здійснюють контрольні дії по відношенню до об'єктів внутрішньогосподарського контролю відповідно до прав та обов'язків, передбачених посадовими інструкціями та положеннями.

Термінологічний словник

Термінологія – це сукупність термінів (визначень), тобто слів або їхніх сполучень, які точно характеризують певне поняття.

Категорія – це загальне поняття, яке відображає найбільш суттєві властивості явищ, предметів об'єктивного світу.

Принципи внутрішньогосподарського контролю – це норми та правила його здійснення, обов'язкове дотримання яких визначає ефективність внутрішньогосподарського контролю.

Предмет внутрішньогосподарського контролю – стан об'єкту внутрішньогосподарського контролю і (або) дію суб'єктів управління господарською діяльністю підприємства.

Об'єкт внутрішньогосподарського контролю – причинно-наслідкові зв'язки явищ та процесів, як сукупності факторів, що впливають на результати господарської діяльності підприємства, та діяльність пов'язану з її управлінням, що включає процеси господарської діяльності, використовувані в них фінансові, матеріальні та трудові ресурси та отримані за ними результати, а також достовірність їхнього відображення у звітності без порушення вимог чинного нормативно-правового законодавства.

Суб'єктом внутрішньогосподарського контролю – особи, групи осіб, відділи, служби та структурні підрозділи, які здійснюють контрольні дії по

відношенню до об'єктів внутрішньогосподарського контролю відповідно до прав та обов'язків, передбачених посадовими інструкціями та положеннями.

Мета внутрішньогосподарського контролю – забезпечення своєчасною доречною інформацією керівництво підприємства, виявлення та попередження відхилень, помилок та шахрайства, усунення їх причин, що здатне вплинути на прийняття управлінських рішень.

Методологія внутрішньогосподарського контролю – це загальний підхід до здійснення внутрішньогосподарського контролю, який включає: теорію внутрішньогосподарського контролю та усі його категорії (предмет, об'єкт, суб'єкт, мету, завдання, методики і способи, принципи і т.д.), а також види забезпечення внутрішньогосподарського контролю (законодавче, організаційне, методичне, інформаційне, програмне та ресурсне забезпечення).

Методика внутрішньогосподарського контролю – це заздалегідь визначена послідовність вирішення його завдань, яка обумовлена вимогами практики, із обов'язковим дотриманням принципів контролю під час вибору та використання методів здійснення контрольних процедур і цілей для досягнення мети внутрішньогосподарського контролю.

Метод внутрішньогосподарського контролю – це комплексна система попереднього, поточного та наступного дослідження об'єкту внутрішньогосподарського контролю з метою перевірки його законності, достовірності, доцільності, ефективності та якості управління на основі використання облікової, звітної, нормативної та інших джерел інформації (прийоми документального контролю) та обстеження і спостереження фактичного стану об'єкта контролю (прийоми фактичного контролю) з використанням загально-наукових та розрахунково-аналітичних методичних прийомів.

Принципи системи внутрішньогосподарського контролю

Принцип системності – внутрішньогосподарський контроль має розглядатися як система, що включає елементи, і, водночас, є однією із складових системи управління загалом.

Принцип порівнянності – зіставлення суб'єктом контролю фактичного значення двох і більше величин об'єктів контролю з передовими показниками за допомогою контрольних дій.

Принцип безперервного розвитку – організація внутрішньогосподарського контролю має мати адаптаційний характер до соціально-економічних умов сьогодення.

Принцип економічності – здійснення внутрішньогосподарського контролю з найменшими затратами та перевищення економічних вигод від його здійснення над витратами, понесеними на його організацію.

Принцип синергії – організована взаємодія всіх елементів системи внутрішньогосподарського контролю, за для підвищення його результативності.

Принципи суб'єкта внутрішньогосподарського контролю

Принципу об'єктивності – неупередженість, чесність і незалежність суджень.

Принцип незалежності – відсутність фінансової, матеріальної або інших зацікавленостей контролера щодо досліджуваного об'єкта.

Принцип компетентності – професійна майстерність, фахова підготовка, наявність досвіду та спеціальних знань у суб'єкта, що здійснює внутрішньогосподарський контроль.

Принцип відповідальності – кожен суб'єкт внутрішньогосподарського контролю несе відповідальність у випадках передбачених чинним нормативно-правовим законодавством України, якщо його дії призвели до завдання збитків підприємству.

Принципи контрольних дій внутрішньогосподарського контролю

Принцип доцільності – здійснення з певною метою відповідно до поставлених завдань та потреб у визначений час.

Принцип регулярності й оперативності – здійснення регулярно (постійно) з певними інтервалами часу й обов'язково своєчасно або з деяким випередженням з метою оперативного надання інформації для прийняття управлінських рішень.

Принцип планування – реалізація контрольних дій згідно з розробленими на етапі планування внутрішньогосподарського контролю відповідними програмами та планами, для цілей раціонального розподілу функціональних обов'язків.

Принцип всеосяжності – поширення контролю на всі процеси господарської діяльності та всі об'єкти внутрішньогосподарського контролю.

Тема 3. ФОРМИ І ВИДИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Після вивчення теми 3 студент повинен знати:

- економічний зміст організації внутрішньогосподарського контролю;
- переваги та недоліки кожної з форм внутрішньогосподарського контролю (централізованої, децентралізованої, змішаної);
- призначення класифікації видів внутрішньогосподарського контролю, основні класифікаційні ознаки;
- сутність видів внутрішньогосподарського контролю, їхніх виконавців;
- основні функції, права та обов'язки служби внутрішньогосподарського контролю;
- правове забезпечення системи внутрішньогосподарського контролю.

Після вивчення теми 3 студент повинен уміти:

- визначити взаємозв'язки між основними видами внутрішньогосподарського контролю ();
- охарактеризувати форми організації внутрішньогосподарського контролю на підприємствах різних форм власності;
- охарактеризувати взаємозв'язок служби внутрішнього господарського контролю із усіма структурними підрозділами підприємства;

– розкривати особливості класифікації внутрішньогосподарського контролю, їхній взаємозв'язок із основними цілями і завданнями.

Тема 3. Семінар-дискусія: ВИДИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ, ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. *Форми організації внутрішньогосподарського контролю.***
- 2. *Класифікація видів внутрішньогосподарського контролю.***
- 3. *Функції та права служби внутрішнього контролю.***
- 4. *Обов'язки служби внутрішнього контролю.***
- 5. *Правове забезпечення системи внутрішньогосподарського контролю.***

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Система внутрішнього контролю на підприємстві і принципи його організації.
2. Необхідність та передумови розробки Положення про внутрішній бухгалтерський контроль.
3. Реалізація принципів закріплення функцій контролю при розробці посадових інструкцій.
4. Методологічні і нормативні основи внутрішньогосподарського контролю.
5. Світовий досвід внутрішньогосподарського контролю.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Дайте характеристику основних форми організації внутрішньогосподарського контролю.
2. Опишіть недоліки та переваги, які властиві кожній із форм (централізованій, децентралізованій і змішаній) організації внутрішньогосподарського контролю.
3. Назвіть форму перевагою якої є оперативність і виявлення відхилень від нормального ходу процесів і своєчасність (оперативність) усунення порушень; недолік – менша якість порівняно з централізованою формою?
4. Назвіть форму організації внутрішньогосподарського контролю, яка поєднує в різних співвідношеннях централізовану і децентралізовану форми.
5. Недоліком якої форми є віддалення служби контролю від його об'єктів та несвоєчасність виявлення та ліквідації недоліків їх діяльності?
6. Розкрийте взаємозв'язок функцій внутрішньогосподарського контролю із вибором форми організації.
7. Розкрийте призначення класифікації видів внутрішньогосподарського

контролю.

8. Висвітліть ознаки покладені в основу систематизації внутрішньогосподарського контролю.

9. Охарактеризуйте якісний та кількісний контроль діяльності промислового підприємства.

10. Наведіть відмінні ознаки суцільного та вибіркового контролю.

11. Обґрунтуйте переваги та недоліки суцільного та вибіркового контролю.

12. Висвітліть класифікаційні ознаки, що характеризують розвиток теорії контролю.

13. Наведіть особливості видів внутрішньогосподарського контролю за ознакою «ціль та інформаційне забезпечення».

14. Опишіть нормативно-правове забезпечення внутрішньогосподарського контролю.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Форма організації внутрішньогосподарського контролю, яка передбачає розосередження контрольних робіт у виробничих цехах та функціональних підрозділах ОСУ це:

- а) децентралізована форма;
- б) змішана форма;
- в) централізована форма;
- г) сегментна форма;
- д) ланкова форма.

Тест 2. Форма організації внутрішньогосподарського контролю, при якій уся або значна частина контрольної роботи зосереджена в одному спеціалізованому центрі або підрозділі ОСУ підприємством – це:

- а) сегментна форма;
- б) централізована форма;
- в) змішана форма;
- г) ланкова форма.
- д) децентралізована форма;

Тест 3. Класифікація видів внутрішньогосподарського контролю за метою та інформаційним забезпеченням контролю містить таке поняття, як:

- а) мікроконтроль;
- б) наноконтроль;
- в) внутрішній контроль;
- г) контроль операційної діяльності;
- д) оперативний контроль.

Тест 4. Класифікація видів внутрішньогосподарського контролю за видами економічної діяльності містить таке поняття, як:

- а) контроль інвестиційної діяльності;

- б) зовнішній контроль;
- в) мегаконтроль;
- г) суцільний контроль;
- д) оперативний контроль.

Тест 5. Поняття суцільного контролю відноситься до такої класифікації:

- а) мета та інформаційне забезпечення контролю;
- б) за часовою ознакою;
- в) за мірою охоплення;
- г) за ступенем механізації;
- д) за видами основної операційної діяльності.

Тест 6. Поняття контролю зовнішньоекономічної діяльності відноситься до такої класифікації:

- а) за видами основної операційної діяльності;
- б) за часовою ознакою;
- в) за остаточністю отриманих результатів;
- г) за видами економічної (господарської) діяльності;
- д) за ступенем механізації.

Тест 7. З якими суб'єктами здійснення контролю пов'язаний вид внутрішньогосподарського контролю – адміністративний контроль?

- а) з персоналом бухгалтерії;
- б) з інвентаризаційними комісіями;
- в) з спеціалістами з кадрової політики;
- г) з власниками, керівниками;
- д) з органами самоврядування.

Тест 8. З якими суб'єктами здійснення контролю пов'язаний вид внутрішньогосподарського контролю – бухгалтерський контроль?

- а) з службами нагляду;
- б) з інвентаризаційними комісіями;
- в) з ревізійними комісіями;
- г) з аналітичною службою;
- д) з внутрішніми аудиторами.

Тест 9. До функцій служби внутрішнього контролю відноситься наступне твердження:

- а) перевірка розрахунково-касових документів, контрактів підприємства, фінансової та статистичної звітності та іншої документації;
- б) залучання, у разі необхідності співробітників інших структурних підрозділів підприємства, для виконання завдань, поставлених перед службою внутрішнього контролю;
- в) надсилання документації третім особам, суб'єктам підприємницької діяльності з питань відповідності чинному законодавству господарських та фінансових операцій, які проводяться підприємством;
- г) виявлення відхилень від затверджених кошторисів і нормативів, аналіз їх причин;

д) рекомендуванню керівникові вживати заходи для недопущення дій, результатом яких може стати порушення чинного законодавства.

Тест 10. До обов'язків служби внутрішнього контролю відноситься наступне твердження:

а) проведення постійного аналізу виробництва та фінансової діяльності підприємства, повноти та надійності ведення бухгалтерського та фінансового обліку, оперативного та адміністративного контролю;

б) залучання, у разі необхідності співробітників інших структурних підрозділів підприємства, для виконання завдань, поставлених перед службою внутрішнього контролю;

в) надсилання документацію третім особам, суб'єктам підприємницької діяльності з питань відповідності чинному законодавству господарських та фінансових операцій, які проводяться підприємством;

г) перевірка розрахунково-касових документів, контрактів підприємства, фінансової та статистичної звітності та іншої документації;

д) мати доступ до виробничих, складських, торгових та інших приміщень підрозділу.

Тест 11. Спосіб існування і надання змісту – це

а) вид;

б) мета;

в) категорія;

г) методика;

д) форма.

Тест 12. Які із форм організації внутрішньогосподарського контролю найбільш розповсюджені на практиці?

а) централізована та змішана;

б) децентралізована та змішана;

в) змішана;

г) централізована, децентралізована та змішана;

д) жодна.

Тест 13. Суть даного контролю полягає, відповідно до компетенції управлінців, у своєчасному прийнятті управлінських рішень та у сприянні ефективної діяльності підприємства.

а) бухгалтерського;

б) адміністративного;

в) фінансово-економічного;

г) соціального;

д) внутрішнього аудиту.

Тест 14. Розглядати факти порушень робітниками чинного законодавства, нормативно-правових документів, які регулюють і визнають стратегію діяльності підприємства, це ... :

а) право служби внутрішнього контролю;

б) функція служби внутрішнього контролю;

в) обов'язок служби контролю;

- г) метод служби внутрішнього контролю;
- д) форма внутрішнього контролю.

Тест 15. Який із видів контролю не є видом основної операційної діяльності?

- а) оперативний контроль;
- б) контроль екологічного стану;
- в) контроль використання ресурсів;
- г) контроль соціального розвитку колективу;
- д) фінансовий контроль.

Тест 16. Враховуючи зв'язок контролю з його суб'єктами, виділяють такі види контролю:

- а) внутрішній аудит, самоконтроль, соціальний (громадський) контроль;
- б) бухгалтерський контроль, технічний, технологічний, соціальний (громадський) контроль;
- в) соціальний (громадський) контроль, внутрішній аудит, самоконтроль, контроль, спрямований на забезпечення безпеки підприємства;
- г) контроль власника (адміністративний), бухгалтерський контроль, технічний, технологічний, соціальний (громадський) контроль, внутрішній аудит, самоконтроль;
- д) контроль власника (адміністративний), бухгалтерський контроль, технічний, технологічний, соціальний (громадський) контроль, внутрішній аудит, самоконтроль, контроль, спрямований на забезпечення безпеки підприємства;

Тест 17. Головними завданнями бухгалтерського контролю можна вважати:

- а) забезпечення документування та обліку всіх фінансово-господарських фактів діяльності підприємства та перевірка їх правильності, законності тощо, виконання наказу про облікову політику та дотримання його положень, забезпечення збереження активів підприємства;
- б) дотримання технології виробництва, рецептур, норм і нормативів витрат сировини, якості виготовленої продукції, заходів щодо її обробки;
- в) сукупність процедур, які спрямовані на забезпечення збереження активів підприємства та достовірності облікових даних та звітності;
- г) своєчасне прийняття управлінських рішень та сприяння ефективній діяльності підприємства;
- д) перевірку наявності та стану активів, зобов'язань підприємства і забезпечення достовірності облікових даних, а, як наслідок, і фінансової звітності.

Тест 18. Встановіть відповідність між формами організації внутрішньогосподарського контролю та їхніми значеннями:

1.Централізована форма	а) передбачає розосередження контрольних робіт у виробничих цехах та функціональних підрозділах ОСУ підприємством і ОСУ цехом;
------------------------	--

2.Децентралізована форма	б) уся або значна частина контрольної роботи зосереджена в одному спеціалізованому центрі або підрозділі ОСУ підприємством (або об'єднанням);
3. Змішана форма	в) поєднує в різних співвідношеннях централізовану і децентралізовану форми.

Тест 19. Встановіть відповідність між функціями та формами організації внутрішньогосподарського контролю:

1.Оціночна функція	а) децентралізована форма;
2.Діагностична функція	б) змішана форма;
3.Пошукова функція	в) централізована форма;

Тест 20. Встановіть відповідність між ознакою класифікації та видами контролю:

1.Сектор знань відповідно до ієрархічної побудови економічного середовища	а) зовнішній та внутрішній контроль;
2. Мета та інформаційне забезпечення контролю	б) контроль операційної діяльності, контроль інвестиційної діяльності, контроль фінансової діяльності і т.д.
3. За видами економічної (господарської) діяльності	в) теорія контролю і внутрішньогосподарського контролю, мегаконтроль, макроконтроль, мезоконтроль, мікроконтроль, наноконтроль;
4. За видами основної операційної діяльності	г) Контроль виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг), контроль зовнішньоекономічної діяльності, контроль трудової діяльності, контроль соціального розвитку колективу, контроль екологічного стану, контроль використання ресурсів, контроль витрат і собівартості продукції (робіт, послуг), контроль ефективності діяльності, фінансовий контроль і т.д.

Тест 21. Встановіть відповідність між ознакою класифікації та видами контролю:

1. За часовою ознакою	а) ручний, машино – ручний, механізований, автоматизований (з використанням ІТ-технологій контролю в реальному часі);
2. За мірою охоплення	б) оперативний контроль технологічних параметрів в реальному часі, оперативний контроль, поточний контроль;
3. За остаточністю отриманих результатів	в) суцільний і вибірковий контроль;
4. За ступенем механізації	г) попередній (превентивний) та остаточний контроль.

Тест 22. Встановіть відповідність між видом контролю та його значенням:

1.Адміністративний контроль	а) передбачає дотримання технології виробництва, рецептур, норм і нормативів витрат сировини, якості виготовленої продукції, заходів щодо її обробки тощо;
2.Бухгалтерський контроль	б) полягає, відповідно до компетенції управлінців, у своєчасному прийнятті управлінських рішень та у сприянні ефективної діяльності підприємства;

3. Технологічний контроль	в) це сукупність процедур, які спрямовані на забезпечення збереження активів підприємства та достовірності облікових даних та звітності;
4. Самоконтроль	г) який полягає в тому, що кожний працівник незалежно від місця його роботи й посади систематично співставляє результати своєї праці, праці колег, праці безпосередньо підлеглих (за кількістю, якістю й термінами виконання) з передбаченими посадовими обов'язками чи конкретними завданнями;
5. Внутрішній аудит	д) перелік консалтингових та аналітичних процедур з метою попередження виникнення помилок, оптимізації організаційно управлінського процесу підприємства.

Тест 23. Встановіть відповідність між функцією служби контролю та її продовженням:

1. Контроль ...	а) від затверджених кошторисів і нормативів, аналіз їх причин, встановлення діяльності підприємства;
2. Виявлення відхилень ...	б) під час проведення перевірок, забезпечення необхідною інформацією керівництва підприємства;
3. Пошук внутрішніх резервів ...	в) за формуванням витрат за місцем їх виникнення, основними технологічними процесами та окремими видами діяльності підприємства;
4. Складання та надання висновків і звітів ...	г) поліпшення фінансово-господарської діяльності підприємства.

Тест 24. Встановіть відповідність між даними реченнями та правами, обов'язками служби внутрішнього контролю:

1. Право служби внутрішнього контролю	а) проводити постійний аналіз виробництва та фінансовій діяльності підприємства, повноти та надійності ведення бухгалтерського та податкового обліку, оперативного та адміністративного контролю;
2. Обов'язок служби внутрішнього контролю	б) мати безперешкоджений доступ до виробничих, складських, торгових та інших приміщень підрозділу, а також у приміщення, що використовуються з метою зберігання документів, готівки та коштовностей, отримувати інформацію, яка зберігається на магнітних носіях;
3. Право служби внутрішнього контролю	в) забезпечувати постійний контроль за дотриманням робітниками підприємства встановленого графіку документообігу, процедур проведення операцій, функцій та повноважень – згідно з покладеними на них обов'язками;
4. Обов'язок служби внутрішнього контролю	г) залучати, у разі необхідності, співробітників інших структурних підрозділів, підприємства для виконання завдань, поставлених перед службою внутрішнього контролю;
5. Право служби внутрішнього контролю	д) з дозволу керівництва підприємства знімати копії з одержаних документів, у т.ч. копії файлів, копії будь-яких записів, що зберігаються в локальних обчислювальних мережах і автономних комп'ютерних системах, а також розшифрувати ці записи.

Тест 25. Встановіть відповідність між даними реченнями та правами, обов'язками служби внутрішнього контролю:

1. Право служби внутрішнього контролю	а) розглядати факти порушень робітниками чинного законодавства, нормативно-правових документів, які регулюють і визначають стратегію діяльності підприємства;
2. Обов'язок служби внутрішнього контролю	б) рекомендувати керівникові підприємства вживати заходи для недопущення дій, результатом яких може стати порушення чинного законодавства, інших чинних нормативно-правових актів;
3. Право служби внутрішнього контролю	в) за виявлення грубих порушень чинного законодавства, випадків розкрадення коштів та майна, допущених працівниками підрозділів, рекомендувати керівникові підприємства усунути їх від виконання службових обов'язків;
4. Обов'язок служби внутрішнього контролю	г) надсилати документацію третім особам, суб'єктам підприємницької діяльності з питань відповідності чинному законодавству господарських та фінансових операцій, які проводяться підприємством.

Тест 30. Встановіть відповідність між даними реченнями та правами, обов'язками служби внутрішнього контролю:

1. Право служби внутрішнього контролю	а) перевіряти розрахунково-касові документи, контракти підприємства, фінансову і статистичну звітність, іншу документацію, а в разі необхідності, наявність у структурному підрозділі товарно-матеріальних цінностей;
2. Обов'язок служби внутрішнього контролю	б) отримувати усно або письмово від керівників підрозділу, який перевіряється необхідні документи, пояснення, а також матеріали, пов'язані з діяльністю цього підрозділу;
3. Право служби внутрішнього контролю	в) розробляти рекомендації та вказівки щодо усунення виявлених порушень, покращення системи внутрішнього аудиту та здійснювати контроль за їх використанням і виконанням;
4. Обов'язок служби внутрішнього контролю	г) забезпечувати документування кожного факту перевірки, оформлювати письмово висновки, де мають бути відображені усі питання, вивчені в ході перевірки та рекомендації, дані керівникові підприємства.

Тест 31. Встановіть відповідність між видом контролю та його значенням:

1. Теорія контролю і ВГК	а) здійснюється галузевими і регіональними органами контролю за дотриманням підприємствами екологічних норм, податків і зборів у місцеві бюджети і т.д.);
2. Мегаконтроль	б) здійснюється контрольними органами держави – Податковою адміністрацією, АПУ, КРУ та ін.) щодо дотримання законодавства, П(С)БО і т.д.;
3. Макроконтроль	в) контроль відповідності форми і змісту наукових категорій сучасним вимогам;
4. Мезоконтроль	г) контроль на робочому місці з ходом нанотехнологій – знаходиться на початковій стадії розвитку;
5. Мікроконтроль	д) здійснюється міжнародними органами контролю – ООН, ВТО та ін. за зовнішньоекономічною діяльністю підприємств;

6. Наноконтроль	е) здійснюється службою ВГК за діяльністю підприємства і його структурних підрозділів.
-----------------	--

Термінологічний словник

Форма організації внутрішньогосподарського контролю – це упорядкованість змісту його організації, зовнішній вираз цього змісту, а також внутрішні зв'язки між об'єктами та особливості підпорядкування суб'єктів.

Централізована форма – уся або значна частина контрольної роботи зосереджена в одному спеціалізованому центрі або підрозділі операційної системи управління підприємством.

Децентралізована форма – передбачає розосередження контрольних робіт у виробничих цехах та функціональних підрозділах підприємства.

Змішана форма – поєднує в різних співвідношеннях централізовану і децентралізовану форми.

Адміністративний контроль – полягає, відповідно до компетенції управлінців, у своєчасному прийнятті управлінських рішень та у сприянні ефективної діяльності підприємства в рамках затверджених внутрішніх положень (наказів, розпоряджень, посадових інструкцій).

Бухгалтерський контроль – це сукупність процедур, які спрямовані на забезпечення збереження активів підприємства та достовірності облікових даних та фінансової звітності.

Технологічний контроль – передбачає дотримання технології виробництва, рецептур, норм і нормативів витрат сировини, якості виготовленої продукції, заходів щодо її обробки.

Попередній контроль здійснюється на етапі планування діяльності чи господарської операції, і тим самим запобігає вчиненню втрат, безгосподарності та прийняттю хибних рішень.

Поточний (оперативний) контроль проводиться безпосередньо в процесі здійснення господарської діяльності одночасно в момент звершення господарських операцій та їх документування.

Наступний контроль проводиться після того, як контрольовані операції, події відбулися.

Ревізія – комплексна оцінка законності, достовірності, економічної доцільності, правильності організації та виявленні відхилень в обліку й звітності за всіма завершуваними фінансово-господарськими операціями суб'єкта підприємницької діяльності.

Перевірка – оцінка та аналіз, що спрямовані на вивчення однієї чи декількох сторін фінансово-господарської діяльності підприємства.

Фінансова експертиза – оцінка фінансової спроможності об'єкта, що здійснює реалізацію проекту, обґрунтованість фінансових прогнозів, здатність своєчасного забезпечення покриття платежів за позичками, фінансові наслідки проекту для інвесторів, замовників і підприємства, що реалізують проект.

Службове розслідування – це комплекс заходів з метою повного, всебічного та об'єктивного з'ясування обставин вчинення посадовою особою дисциплінарного або іншого правопорушення, пов'язаного із здійсненням службової діяльності, виявлення причин і умов, що сприяли його вчиненню, встановлення наявності (відсутності) вини, її ступеня, а також установлення інших подій, обставин, що потребують з'ясування під час проведення таких заходів.

Самоконтроль – кожний працівник незалежно від місця його роботи й посади систематично співставляє результати своєї праці, праці колег, праці безпосередньо підлеглих (за кількістю, якістю й термінами виконання) з передбаченими посадовими обов’язками чи конкретними завданнями.

Внутрішній аудит – перелік консалтингових та аналітичних процедур з метою попередження виникнення помилок, оптимізації організаційно-управлінського процесу підприємства.

Документальний контроль – перевірка первинної документації, різноманітних документів, нормативно-правової документації, внутрішньої звітності, бухгалтерських реєстрів тощо.

Фактичний контроль – визначення дійсного реального стану об’єкта перерахуванням, зважуванням, вимірюванням, лабораторним аналізом та ін.

Тема 4. СИСТЕМА МЕТОДІВ І ПРИЙОМІВ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ.

Після вивчення теми 4 студент повинен знати:

- сутність та призначення способів внутрішньогосподарського контролю;
- класифікаційні ознаки та види способів внутрішньогосподарського контролю;
- особливості методичних прийомів перевірки достовірності діяльності підприємств в рамках внутрішньогосподарського контролю;
- сутність, види та структуру контрольних процедур;
- зміст способів дослідження документів;
- прийоми дослідження господарських операцій внутрішньогосподарського контролю;
- особливості та сферу використання способів внутрішньогосподарського контролю.

Після вивчення теми 4 студент повинен уміти:

- визначати способи внутрішньогосподарського контролю та сферу їх застосування;
- використовувати способи внутрішньогосподарського контролю на підприємствах різних форм власності;
- застосовувати контрольні процедури на практиці господарювання служби внутрішньогосподарського контролю із усіма структурними підрозділами підприємства;
- застосовувати прийоми та способи дослідження господарських операцій на практиці господарювання підприємств.

Тема 4. Практичне заняття: КОНТРОЛЬНІ ПРОЦЕДУРИ, ЕЛЕМЕНТИ ТА МЕТОДИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Класифікація способів внутрішньогосподарського контролю.*
- 2. Методичні прийоми перевірки достовірності діяльності підприємств в рамках внутрішньогосподарського контролю.*
- 3. Контрольні процедури, їх структура.*
- 4. Способи дослідження документів.*
- 5. Прийоми дослідження господарських операцій.*
- 6. Сутність і сфера використання способів внутрішньогосподарського контролю.*

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Проблеми методології внутрішньогосподарського контролю в Україні.
2. Шляхи модернізації інструментарію внутрішньогосподарського контролю.
3. ІТ-забезпечення внутрішньогосподарського контролю.
4. Удосконалення методології внутрішньогосподарського контролю на основі принципів програмно-цільового бюджетування.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Висвітліть ознаки, що характеризують метод внутрішньогосподарського контролю.
2. Розкрийте особливості методу внутрішньогосподарського контролю.
3. Опишіть принципи, які покладено в основу класифікації способів внутрішньогосподарського контролю.
4. Охарактеризуйте спільні та відмінні риси методу та прийому, принципів та методу, методики та методу внутрішньогосподарського контролю.
5. Розкрийте значення порівняння та області його застосування у внутрішньогосподарському контролі.
6. Опишіть особливості забезпечення порівняності інформації у внутрішньогосподарському контролі.
7. Розкрийте особливості використання індексного методу внутрішньогосподарського контролю.
8. Охарактеризуйте статистичні методи внутрішньогосподарського контролю.
9. Наведіть вимоги до аналітичних таблиць, їхню роль у внутрішньогосподарському контролі.
10. Висвітліть особливості електронних таблиць.
11. Опишіть особливості графічних і графоаналітичних методів внутрішньогосподарського контролю.
12. Опишіть умови вибору методів та прийомів

внутрішньогосподарського контролю.

13. Дайте характеристику застосування абсолютних і відносних відхилень.

14. Опишіть особливості методу тестування.

15. Висвітліть переваги і недоліки кожного з методів внутрішньогосподарського контролю.

16. Назвіть метод вимагає попереднього встановлення обсягу вибірки для забезпечення допустимого рівня об'єктивності оцінки.

17. Розкрийте метод, особливість якого це наявність вихідних даних, проміжних результатів і кінцевих аналітичних оцінок, дотримання вимог стандартів щодо оформлення друкованої інформації.

18. За допомогою якого способу дослідження документів порівнюється (зіставляються) різні показники між собою, в результаті чого виявляються невідповідність, або навпаки, закономірність?

19. Назвіть типи господарських операцій працівники можуть контролювати з послабленою увагою.

20. Дайте визначення, що таке процедура.

21. До яких прийомів контролю відносять: економічний аналіз, статистичні розрахунки, економіко-математичні методи?

22. Який із прийомів методу узагальнення та реалізації результатів контролю відповідає за видання наказів, розпоряджень, службового листа контролюючою організацією; прийняття рішення власником за результатами контролю?

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Дослідження документів з метою виявлення фактів підробки та дописувань в них, виправлення цифрових даних та зміни реквізитів здійснюється під час:

- а) формальної перевірки;
- б) зустрічної перевірки;
- в) контрольного порівняння;
- г) арифметичної перевірки;
- д) обстеження.

Тест 2. Виявлення фіктивних документів та фактично нездійснених операцій, неоприбуткованих матеріалів, привласнення грошей, коштів, списаних не за призначенням, виявлення ознак безтоварних і безгрошових операцій здійснюється під час:

- а) арифметичної перевірки;
- б) контрольного порівняння;
- в) зустрічної перевірки;
- г) обстеження;
- д) формальної перевірки.

Тест 3. Суть контрольного порівняння полягає в:

- а) перевірці кількісної інформації про рух однорідних цінностей за міжінвентаризаційний період;
- б) виявленні фіктивних документів та фактично нездійснених операцій, неопритбуткованих матеріалів, привласнення грошей, коштів;
- в) перевірці документів, що здійснюється з метою визначення правильності підрахунків та виявлення помилок і шахрайства;
- г) контролі за наявністю і достовірністю тих реквізитів, які передбачені для даного типу документів (підписи, печатки, штампи);
- д) вивченні певних об'єктів підприємства.

Тест 4. За допомогою арифметичної перевірки на підприємствах проводиться:

- а) вивчення певних об'єктів підприємства;
- б) контроль за наявністю і достовірністю тих реквізитів, які передбачені для даного типу документів (підписи, печатки, штампи);
- в) перевірка документів, що здійснюється з метою визначення правильності підрахунків та виявлення помилок і шахрайства;
- г) виявлення фіктивних документів та фактично нездійснених операцій, неопритбуткованих матеріалів, привласнення грошей, коштів;
- д) перевірка кількісної інформації про рух однорідних цінностей за міжінвентаризаційний період.

Тест 5. Сутністю фактичного прийому внутрішньогосподарського контролю – спостереження, є:

- а) статистичне вивчення якісних характеристик господарського процесу;
- б) вивчення стану окремих елементів досліджуваного процесу на певний час;
- в) перевірка наявності та стану об'єктів шляхом огляду, перерахунку, зважування, обмірів;
- г) вивчення інженерного та технічного стану виробництва, його відповідності стандартам;
- д) науково поставлений дослід відповідно до мети контролю для перевірки результатів планових чи виконаних процесів.

Тест 6. Сутністю фактичного прийому внутрішньогосподарського контролю – експертизи, є:

- а) науково поставлений дослід відповідно до мети контролю для перевірки результатів планових чи виконаних процесів.
- б) вивчення інженерного та технічного стану виробництва, його відповідності стандартам;
- в) вивчення стану окремих елементів досліджуваного процесу на певний час;
- г) перевірка достовірності застосовуваних норм витрат виробничих запасів;
- д) експертна оцінка при дослідженні спеціальних питань у взаємозв'язку з внутрішньогосподарським контролем;

Тест 7. Доцільні законні операції – це:

- а) операції, які як правило переслідуються законом, але несуть адміністративну відповідальність лише, якщо буде доказана сумнівна доцільність цієї операції;
- б) операції які переслідуються законом у кримінальному порядку;
- в) операції, які не переслідуються законом, але приносять витрати і збитки підприємству;
- г) всі господарські операції, що здійснюються підприємством, передбачені його статутом, виробничими програмами і іншими нормативними актами;
- д) всі операції, які може проводити суб'єкт господарювання.

Тест 8. Недоцільні незаконні господарські операції – це:

- а) операції, які як правило переслідуються законом, але несуть адміністративну відповідальність лише, якщо буде доказана сумнівна доцільність цієї операції;
- б) операції які переслідуються законом у кримінальному порядку;
- в) операції, які не переслідуються законом, але приносять витрати і збитки підприємству;
- г) всі господарські операції, що здійснюються підприємством, передбачені його статутом, виробничими програмами і іншими нормативними актами;
- д) всі операції, які може проводити суб'єкт господарювання.

Тест 9. Математичний спосіб вивчення документів, - це:

- а) виявлення правомірності (законності) складених документів, здійснення господарських операцій;
- б) перевірка відповідності списання виробничих запасів діючим нормам, нормативам, лімітам, планам, кошторисам тощо;
- в) перевірка в документах і облікових регістрах правильність виконання математичних дій (таксування і підведення підсумків);
- г) зіставлення різних показники між собою, в результаті чого виявляються невідповідність, або навпаки, закономірність;
- д) перевірка відповідності відображеної в документі господарської операції чинним законодавчим актам чи нормативно-правовим документам.

Тест 10. Прийом контролю господарських операцій - зустрічна перевірка документів, – це:

- а) дослідження достовірності документів шляхом зіставлення даних різних примірників одного документа або взаємопов'язаних документів;
- б) порівняння залишку на початок ревізованого періоду з документованим надходженням матеріальних цінностей;
- в) дослідження обґрунтованості показників звітності та балансів даними бухгалтерського аналітичного і синтетичного чи податкових розрахунків;
- г) прийом, який здійснюються при необхідності перевірки достовірності встановлених норм;

д) прийом, який передбачає контроль достовірності здійснених в документі обчислень, підрахунків підсумків і т.д.

Тест 11. Прийом контролю господарських операцій – аналітична перевірка звітності та балансів, – це:

а) прийом, який здійснюються при необхідності перевірки достовірності встановлених норм;

б) прийом, який передбачає контроль достовірності здійснених в документі обчислень, підрахунків підсумків і т.д.;

в) порівняння залишку на початок ревізованого періоду з документованим надходженням матеріальних цінностей;

г) дослідження обґрунтованості показників звітності та балансів даними бухгалтерського аналітичного і синтетичного чи податкових розрахунків;

д) дослідження достовірності документів шляхом зіставлення даних різних примірників одного документа або взаємопов'язаних документів.

Тест 12. Прийом порівняння використовується для:

а) оцінки ступеня виконання завдань (плану, норми, стандарту): результати, які фактично досягнуті в роботі металургійного підприємства (цеху, ділянки, бригади та ін.);

б) оцінки динаміки господарських явищ та процесів для виявлення тенденції їхнього розвитку;

в) оцінка тенденцій розвитку показників, які досліджуються, в динаміці (в часі), за допомогою стрічкових графіків;

г) перевірки правильності проведення фахівцями розрахунків та перевірки складеного бухгалтерами балансу підприємства;

д) контролю за дотриманням норм витрат сировини, паливно-енергетичних ресурсів, основних і допоміжних матеріалів, напівфабрикатів та ін.

Тест 13. Метод тестування використовується для:

а) контролю за дотриманням норм витрат сировини, паливно-енергетичних ресурсів, основних і допоміжних матеріалів, напівфабрикатів та ін.;

б) оцінки стану системи внутрішнього контролю на об'єкті ВГК;

в) узагальнення результатів перевірки і аналітичних оцінок;

г) перевірки правильності проведення фахівцями розрахунків та перевірки складеного бухгалтерами балансу підприємства;

д) контролю за дотриманням норм витрат сировини, паливно-енергетичних ресурсів, основних і допоміжних матеріалів, напівфабрикатів та ін.

Тест 14. До загальнонаукових методів внутрішньогосподарського контролю належить:

а) аналіз;

б) перевірка по суті;

в) інвентаризація;

г) формальна перевірка;

д) моделювання.

Тест 15. До документальних методів внутрішньогосподарського контролю належить:

- а) лабораторний аналіз;
- б) синтез;
- в) перевірка по суті;
- г) обстеження;
- д) порівняння.

Тест 16. До фактичних методів внутрішньогосподарського контролю належить:

- а) синтез;
- б) аналогія;
- в) нормативно-правова перевірка;
- г) зустрічна перевірка;
- д) спостереження.

Тест 17. Що є сукупністю декількох прийомів?

- а) спосіб;
- б) метод;
- в) методика;
- г) методологія;
- д) об'єкт.

Тест 18. Якою перевіркою встановлюють наявність доброякісних та недоброякісних документів щодо всіх об'єктів внутрішньогосподарського контролю, інформація про які документується?

- а) формальною;
- б) зустрічною;
- в) обстеженням;
- г) контрольним порівнянням;
- д) арифметичною.

Тест 19. Яка перевірка здійснюється шляхом перерахунку загальних підсумків, узгодження нарахунків і утримань?

- а) контрольне порівняння;
- б) зустрічна;
- в) формальна;
- г) обстеження;
- д) арифметична.

Тест 20. Яка перевірка полягає у безпосередньому вивченні певних об'єктів підприємства?

- а) контрольне порівняння;
- б) зустрічна;
- в) формальна;
- г) обстеження;
- д) арифметична.

Тест 21. Прийом статистичного вивчення якісних характеристик господарського процесу, - це

- а) спостереження;
- б) інвентаризація;
- в) обстеження;
- г) експеримент;
- д) технологічний контроль.

Тест 22. Вивчення якісних характеристик об'єктів, їх фізико-хімічних властивостей, це - ... :

- а) спостереження;
- б) лабораторний аналіз;
- в) обстеження;
- г) експеримент;
- д) технологічний контроль.

Тест 23. Поняття, яке встановлює виконання певних дій засобами праці над предметами праці з метою пізнання, перетворення або удосконалення їх для досягнення оптимуму, - це ... :

- а) спосіб;
- б) прийом;
- в) процедура;
- г) метод;
- д) категорія.

Тест 24. Які процедури означають поділ об'єкта контролю на складові елементи і дослідження їх із застосуванням спеціальних методик?

- а) організаційні;
- б) моделюючі;
- в) розрахункові;
- г) розрахунково-обчислювальні;
- д) аналітичні.

Тест 25. Абсолютне відхилення ($\pm \Delta B_{абс.}$) будь-якого показника (техніко-економічного, фінансового) розраховується за моделлю:

- а) $\pm \Delta B_{абс.} = B_{баз} - B_{звіт}$;
- б) $\pm \Delta B_{абс.} = B_{звіт} + B_{баз}$;
- в) $\pm \Delta B_{абс.} = B_{звіт} - B_{баз}$;
- г) $\pm \Delta B_{абс.} = B_{баз} + B_{звіт}$;
- д) $\pm \Delta B_{абс.} = B_{звіт} / B_{баз}$.

Тест 26. Встановіть відповідність між перевіркою та її значенням:

1. Формальна перевірка	а) за допомогою цієї перевірки на досліджуваних підприємствах проводиться перевірка документів, що здійснюється з метою визначення правильності підрахунків та виявлення помилок і шахрайства;
------------------------	--

2. Арифметична перевірка	б) метою даної перевірки є виявлення фіктивних документів та фактично нездійснених операцій, неопритовчених матеріалів, привласнення грошей, коштів, списаних не за призначенням, виявлення ознак безтоварних і безгрошових операцій; наявності та реалізації сторонніх товарів; створення неврахованих лишків матеріалів, готової продукції, товарів, грошей; необґрунтованого нарахування заробітної плати, ознак розкрадання і зловживання;
3. Зустрічна перевірка	в) при цій перевірці здійснюється контроль за наявністю і достовірністю тих реквізитів, які передбачені для даного типу документів (підписи, печатки, штампи);
4. Контрольне порівняння	г) вона полягає у безпосередньому вивченні певних об'єктів підприємства;
5. Обстеження	д) суть даної перевірки полягає в перевірці кількісної інформації про рух однорідних цінностей за міжінвентаризаційний період.

Тест 27. Встановіть відповідність між методами внутрішньогосподарського контролю та що до них відноситься:

1. Загальнонаукові методи	а) фінансового аналізу, статистичні та математичні, економетричні, аналітичні, моделювання;
2. Методи документального контролю	б) дедукція, індукція, аналогія, аналіз, синтез, абстрагування, конкретизування, порівняння;
3. Методи фактичного контролю	в) інвентаризація, експеримент, обстеження, лабораторний аналіз, контрольні заміри, опитування (тестування), спостереження, логічне дослідження операцій, хронометраж робочого часу, отримання письмових пояснень та довідок;
4. Розрахунково-аналітичні методи	г) перевірка по суті, нормативно-правова перевірка, формальна перевірка, аналітична та арифметична перевірка, перевірка бухгалтерських проводок, зустрічна перевірка (взаємний контроль), хронологічна перевірка записів, контрольне порівняння кількісно-сумового обліку.

Тест 28. Встановіть відповідність між власним методичними прийомами ВГК та прийомами, які до них належать:

1. Фактичні прийоми	а) економічний аналіз, статистичні розрахунки, економіко-математичні методи;
2. Документальні прийоми	б) спостереження, обстеження, інвентаризація, лабораторний аналіз, контрольні перевірки, запуски та заміри, технологічний контроль, експертиза, експеримент;
3. Розрахунково-аналітичні прийоми	в) прийоми контролю окремого документа, прийоми контролю господарських операцій, нормативно-правова перевірка;
4. Методи узагальнення та реалізації результатів контролю	г) документування результатів проміжного контролю, групування недоліків, аналітичне групування, слідчо-юридичне обґрунтування, систематизоване групування результатів контролю, прийняття рішень, контроль за виконанням прийнятих рішень.

Тест 29. Встановіть відповідність між фактичними прийомами та їхнім значенням:

1. Спостереження	а) експертна оцінка при дослідженні спеціальних питань у взаємозв'язку з внутрішньогосподарським контролем;
2. Обстеження	б) вивчення якісних характеристик об'єктів, їх фізико-хімічних властивостей;
3. Інвентаризація	в) перевірка наявності та стану об'єктів шляхом огляду, перерахунку, зважування, обмірів;
4. Лабораторний аналіз	г) прийом статистичного вивчення якісних характеристик господарського процесу;
5. Контрольні перевірки, запуски та заміри	д) використовуються для перевірки достовірності застосовуваних норм витрат виробничих запасів, повноти оприбуткування готової продукції, обсягів та якості виконаних робіт, наданих послуг;
6. Технологічний контроль	е) вивчення інженерного та технічного стану виробництва, його відповідності стандартам;
7. Експертиза	є) вивчення стану окремих елементів досліджуваного процесу на певний час. Практикується для отримання інформації про умови зберігання та експлуатації активів, умови праці, дотримання заданої технології;
8. Експеримент	ж) науково поставлений дослід відповідно до мети контролю для перевірки результатів планових чи виконаних процесів.

Тест 30. Встановіть відповідність між прийомами методу узагальнення і реалізації результату контролю та прикладами, що до них відносяться:

1. Документування результатів проміжного контролю	а) класифікація і групування недоліків господарської діяльності за економічною однорідністю і хронологічною послідовністю;
2. Групування недоліків	б) систематизоване групування результатів контролю в акті комплексної ревізії діяльності підприємства за економічною однорідністю;
3. Аналітичне групування	в) складання відомостей вибіркової інвентаризації цінностей, актів ревізії каси, обстеження місць збереження цінностей;
4. Слідчо-юридичне обґрунтування	г) вибір об'єкта спостереження і одержання інформації про функціонування його згідно з управлінськими діями за результатами контролю;
5. Систематизоване групування результатів контролю	д) складання таблиць, схем, графіків, відомостей, машинограм за даними виявлених ревізією недоліків у діяльності підприємств;
6. Прийняття рішень	е) розгляд пояснювальних записок від службових осіб, матеріально-відповідальних та інших працівників з питань правопорушень у господарській діяльності);
7. Контроль за виконанням прийнятих рішень	є) видання наказів, розпоряджень, службового листа контролюючою організацією; прийняття рішення власником за результатами контролю.

Тест 31. Встановіть відповідність між процедурами, які відносяться до контрольно-ревізійних процедур та їхнім значенням:

1. Організаційні	а) вибір спеціалістів для виконання контрольних функцій; оформлення організаційно-розпорядчої документації (накази,
------------------	---

	розпорядження, графіки та ін.; встановлення об'єктів; розробка методики контролю;
2. Моделюючі	б) перевіряють достовірність кількісних і вартісних вимірників господарських операцій, розраховують узагальнюючі показники, які характеризують об'єкт контролю;
3. Нормативно-правові	в) застосовуються при перевірці кількісної характеристики об'єктів контролю;
4. Аналітичні	г) побудова організаційних та інформаційних моделей об'єктів контролю, які дають змогу оптимізувати проведення контролю за часом і якісними характеристиками із застосуванням обчислювальної техніки;
5. Розрахункові	д) поділ об'єкта контролю на складові елементи і дослідження їх із застосуванням спеціальних методик;
6. Розрахунково-обчислювальні	е) передбачають порівняння і зіставлення об'єкта з його аналогом, затвердженими зразками, нормативно-правовими актами для виявлення відхилень від них;
7. Логічні	є) перевірка відповідності функціонування об'єкта контролю правилам, передбаченим нормативно-правовими актами, наприклад додержання трудового законодавства у трудових відносинах на підприємствах;
8. Порівняльні	є) ґрунтуються на застосуванні прийомів логіки у процесі контролю.

Тест 32. Встановіть відповідність між типами господарських операцій та їхнім значенням:

1. Доцільні законні операції	а) як правило переслідуються законом, але несуть адміністративну відповідальність лише, якщо буде доказана сумнівна доцільність цієї операції;
2. Недоцільні законні операції	б) не переслідуються законом, але приносять витрати і збитки підприємству;
3. Доцільні незаконні операції	в) це операції які переслідуються законом у кримінальному порядку(мають підлягати посиленому контролю);
4. Недоцільні незаконні господарські операції	г) всі господарські операції, що здійснюються підприємством, передбачені його статутом, виробничими програмами і іншими нормативними актами.

Тест 33. Встановіть відповідність між способами дослідження документів при проведенні внутрішньогосподарського контролю та їхнім значенням:

1. Юридичний спосіб	а) передбачає перевірку відповідності списання виробничих запасів діючим нормам, нормативам, лімітам, планам, кошторисам;
2. За змістом	б) передбачає перевірку відповідності відображеної в документі господарської операції чинним законодавчим актам чи нормативно-правовим документам;
3. Економічний спосіб	в) полягає у визначенні господарської доцільності і економічної ефективності господарських операцій, тобто економічної вигоди підприємству в результаті господарювання;
4. Нормативний спосіб	г) передбачає перевірку в документах і облікових регістрах правильність виконання математичних дій (таксування і

	підведення підсумків);
5. Логічний спосіб	д) полягає у критичній оцінці змісту документа - відповідність характеру відображеної в ньому господарської операції;
6. Математичний спосіб	е) виявляє правомірність (законність) складених документів, здійснення господарських операцій, дій посадових осіб, а також установити факти порушень правил, інструкцій, положень;
7. Спосіб відповідності встановленим правилам	є) за допомогою даного способу порівнюється (зіставляються) різні показники між собою, в результаті чого виявляються невідповідність, або навпаки, закономірність.

Тест 34. Встановіть відповідність між прийомами контролю господарських операцій та їхнім значенням:

1. Зустрічна перевірка документів	а) здійснюються при необхідності перевірки достовірності встановлених норм, складених кошторисів, різних планових чи звітних показників шляхом комплексного вивчення планових чи фактичних витрат на виконання окремих видів робіт чи виготовлення продукції;
2. Контрольні порівняння на збалансованість окремих показників	б) отримання письмових пояснень від відповідальних та причетних осіб щодо змісту й особливостей документів, господарських операцій, ролі осіб, що брали участь в даній господарській операції;
3. Аналітична перевірка звітності та балансів	в) дослідження обґрунтованості показників звітності та балансів даними бухгалтерського аналітичного і синтетичного чи податкових розрахунків;
4. Техніко-економічні розрахунки	г) дослідження достовірності документів шляхом зіставлення даних різних примірників одного документа або взаємопов'язаних документів, записів в облікових регістрах, що належать до одних і тих самих або різних але взаємопов'язаних господарських операцій підприємства, а також організацій з якими воно має господарські відносини;
5. Отримання письмових пояснень	д) суть прийому полягає в порівнянні залишку на початок ревізованого періоду з документованим надходженням матеріальних цінностей, з одного боку, і документованих витрат та залишку на кінець ревізованого періоду з іншого боку (залишок на початок + надходження = залишок на кінець + витрати).

Виробнича ситуація 4.1

Необхідно: на основі даних таблиці здійсніть горизонтальний та вертикальний аналіз операційних витрат. Складіть узагальнюючу таблицю. Зробіть висновки.

Таблиця

Операційні витрати, тис. грн.

Елементи витрат	Минулий рік	Фактично
Матеріальні витрати	22197	25767
Витрати на оплату праці	10570	12884
Відрахування на соціальні заходи	6342	7975
амортизація	9513	10430
Інші витрати	4238	4294
Разом	52850	61350

Виробнича ситуація 4.2

Необхідно: визначити середньоденну продуктивність праці робітників: по першому цеху; по другому цеху. Зробити висновки.

Дані для виконання: середньо змінний виробіток продукції одним робітником у двох цехах підприємства, які виробляють одну продукцію, характеризуються наступними даними (табл).

Таблиця

Номер бригади	Цех №1		Номер бригади	Цех №2	
	Обсяг виробленої продукції, шт	Денна продуктивність праці, шт		Денна продуктивність праці, шт	Чисельність робітників, осіб
1	180	27	4	54	24
2	648	45	5	57	17
3	765	51	6	32	12

Виробнича ситуація 4.3

Необхідно: на основі показників, що характеризують виробництво продукції за роками (табл), провести аналіз змін ряду динаміки: 1) розрахувати абсолютний приріст; 2) визначити абсолютний приріст за попередні роки до базисного; 3) установити темпи росту; 4) розрахувати темпи росту; 5) визначити середній темпи росту та приросту.

Дані для виконання:

Таблиця

Показники	Роки							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Товарна продукція, тис.грн.	4850	5000	5250	5588	6149	6782	7498	8365

Виробнича ситуація 4.4

Необхідно: провести порівняльний аналіз доходу підприємства з використанням графічного методу (табл).

Дані для виконання:

Таблиця

	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За рік
План	25000	25000	25000	25000	100000
Факт	20000	21000	30000	49000	120000

Виробнича ситуація 4.5

Необхідно: за даними табл. Скласти аналітичне групування, яке описує залежність якості роботи ткацьких верстатів від їх технічного стану (0 – пройшов планово-профілактичний ремонт; 1- потребує ремонту). Визначити ефект впливу технічного стану верстата на якість його роботи. Результати подати у формі статистичної таблиці, зробити висновки.

Дані для виконання:

Таблиця

№	Технічний стан верстата	Число обривів нитки на 100 м ² тканини
1	2	3
1	0	65
2	0	64
3	1	75
4	1	73
5	0	62
6	1	76
7	0	61
8	1	79
9	1	72
10	1	77
11	0	69
12	0	65
13	1	78
14	0	63
15	1	75
16	0	70
17	0	63
18	1	77
19	1	72
20	0	69

Виробнича ситуація 4.6

Необхідно: використавши індексний метод, визначити за даними таблиці темпи приросту продуктивності праці та середньої заробітної плати і встановити їх співвідношення.

Дані для виконання:

Таблиця

Показники	Минулий рік	Звітний рік	
		план	факт
Середньорічний виробіток одного працюючого, грн.	457,0	510,0	659,0
Середньорічна заробітна плата одного працюючого, грн.	210,0	265,0	329,0

Термінологічний словник

Формальна перевірка – спосіб контролю за наявністю і достовірністю тих реквізитів, які передбачені для даного типу документів (підписи, печатки, штампи).

Арифметична перевірка – перевірка документів, що здійснюється з метою визначення правильності підрахунків та виявлення помилок і шахрайства.

Зустрічна перевірка – виявлення фіктивних документів та фактично нездійснених операцій, неопритовкованих матеріалів, привласнення грошей, коштів, списаних не за призначенням, виявлення ознак безтоварних і безгрошових операцій.

Контрольне порівняння – перевірка кількісної інформації про рух однорідних цінностей за міжінвентаризаційний період на підприємстві.

Обстеження – безпосередньому вивченні певних об'єктів підприємства.

Метод внутрішньогосподарського контролю – сукупність прийомів та способів, за допомогою яких вивчається діяльність підприємств і організацій.

Власні методичні прийоми внутрішньогосподарського контролю – це специфічні прийоми, вироблені практикою на основі досягнень економічної науки.

Фактичний контроль – проводиться для встановлення реального стану об'єктів, який об'єднує: спостереження; обстеження; інвентаризацію; лабораторний аналіз; контрольні перевірки, запуски та заміри; технологічний контроль; експертизу; експеримент.

Документальний контроль – це спосіб контролю, який передбачає перевірку, що здійснюється з метою встановлення сутності, законності та цілеспрямованості господарських операцій та управлінських рішень шляхом використання планових, облікових та інших документів.

Документальні прийоми контролю складаються з *приймів контролю окремого документа* (формальна, нормативно-правова та арифметична перевірка документа) та *приймів контролю господарських операцій* (зустрічна перевірка документів, контрольні порівняння на збалансованість окремих показників, аналітична перевірка звітності та балансів, техніко-економічні розрахунки) та *нормативно-правова перевірка*.

Методи узагальнення та реалізації результатів контролю – синтезування результатів здійсненого контролю та прийняття рішень з усунення виявлених недоліків у фінансово-господарській діяльності підприємства, упередження їх повторення в майбутньому.

Процедура (від лат. *procedo* – проходжу, протікаю) – поняття, яке встановлює виконання певних дій засобами праці над предметами праці з метою пізнання, перетворення або удосконалення їх для досягнення оптимуму. Контрольні функції в господарському механізмі здійснюються за допомогою контрольно-ревізійних процедур.

Контрольно-ревізійні процедури – це система методичних дій на суб'єкти і об'єкти процесу, які здійснюються органами управління при проведенні контрольних функцій.

Контрольні процедури – це дії, які конкретизують застосування методичних прийомів контролю процесу розширеного відтворення суспільного необхідного продукту, забезпечують виявлення конфліктних ситуацій з метою їх своєчасного усунення.

Доцільні законні операції – всі господарські операції, що здійснюються підприємством, передбачені його статутом, виробничими програмами і іншими нормативними актами.

Недоцільні законні операції – не переслідуються законом, але приносять витрати і збитки підприємству.

Доцільні незаконні операції – як правило переслідуються законом, але несуть адміністративну відповідальність лише, якщо буде доказана сумнівна доцільність цієї операції.

Недоцільні незаконні господарські операції – це операції які переслідуються законом у кримінальному порядку(мають підлягати посиленому контролю).

Прийом – це певна сукупність дій, спосіб – це система прийомів і дій, а метод, у свою чергу, розглядається як сукупність способів та прийомів.

Прийоми внутрішньогосподарського контролю – це якісна однорідна контрольна дія контрольного спрямування на виявлення дотримання певних нормативних положень суб'єктом господарювання.

Приєм порівняння є універсальним і використовується для оцінки ступеня виконання завдань та вивчення динаміки (зміни в часі) показників та встановлення тенденцій їхнього розвитку.

Приєм перерахунків – перевірка правильності проведення фахівцями розрахунків та перевірки складеного бухгалтерами балансу підприємства.

Спостереження – загальнонауковий метод дослідження, який при застосуванні у внутрішньогосподарському контролі потребує: пристосування методу до предмета і об'єкта, поглиблене знання контролером підконтрольних господарських явищ і процесів, поєднання методу з іншими способами досліджень.

Контрольні замірювання використовуються в контролі за дотриманням норм витрат сировини, паливно-енергетичних ресурсів, основних і допоміжних матеріалів, напівфабрикатів та ін., коли їх перевитрати не супроводжуються зростанням обсягу виробництва продукції.

Вибірковий метод вимагає попереднього встановлення обсягу вибірки для забезпечення допустимого рівня об'єктивності оцінки. Його недолік порівняно з суцільною перевіркою – менша точність.

Метод тестування містить систему цілеспрямованих питань із запропонованими відповідями на них (у тестах закритого типу), або з відповідями «так» та «ні» (в аудиторських тестах), або не містять відповіді, а потребують обґрунтованих відповідей з використанням інших методів дослідження.

Метод аналітичних таблиць використовується для узагальнення результатів перевірки і аналітичних оцінок.

Тема 5. СУБ'ЄКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

Після вивчення теми 5 студент повинен знати:

- мету та призначення організаційного забезпечення внутрішньогосподарського контролю;
- суб'єктів здійснення внутрішньогосподарського контролю;
- особливості роботи спостережної ради, її функції в рамках внутрішньогосподарського контролю;
- особливості роботи правління товариства (кооперативу) та його функції в рамках внутрішньогосподарського контролю;
- права, обов'язки та відповідальність керівника підприємства як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю;
- особливості посадової інструкції фінансового директора підприємства як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю;
- особливості контрольних функцій, обов'язків та відповідальності головного бухгалтера підприємства як суб'єкта контролю;

– мету та сферу впливу інформаційного забезпечення внутрішньогосподарського контролю.

Після вивчення теми 5 студент повинен уміти:

- визначати ієрархічні зв'язки при побудові організаційної структури внутрішньогосподарського контролю та сферу їх застосування;
- формувати основні положення посадових положень керівника, фінансового директора та головного бухгалтера підприємства як суб'єктів внутрішньогосподарського контролю підприємств різних форм власності;
- окреслювати контрольні процедури що притаманні практиці господарювання служби внутрішньогосподарського контролю із усіма організаційними управлінськими структурами підприємства;
- формувати оптимальні джерела інформаційного забезпечення внутрішньогосподарського контролю залежно від його цілей та завдань.

Тема 5. Практичне заняття: Формування центрів відповідальності внутрішньогосподарського контролю та інформаційне забезпечення.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. *Організаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю.*
2. *Спостережна рада акціонерного товариства та її функції.*
3. *Правління товариства (кооперативу) та його функції.*
4. *Ревізійна комісія підприємства та її функції.*
5. *Керівник підприємства як суб'єкт внутрішньогосподарського контролю та його контрольні функції.*
6. *Фінансовий директор підприємства та його контрольні функції.*
7. *Головний бухгалтер підприємства та його контрольні функції.*
8. *Інформаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю.*

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Економічна служба підприємства та її контрольні функції.
2. Постійно діючі інвентаризаційні комісії та їх контрольні функції.
3. Служба внутрішнього аудиту як суб'єкт внутрішньогосподарського контролю.
4. Необхідність та передумови розробки Положення про внутрішній бухгалтерський контроль.
5. Еволюція розвитку інформації.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Розкрийте сутність інформації у внутрішньогосподарському контролі та внутрішньому аудиті.
2. Викладіть сучасні вимоги внутрішньогосподарського контролю, чим вони обумовлені.
3. Характеризуйте зміст єдності економічної інформації.

4. Опишіть фактори, що обумовлюють ефективність комп'ютерної обробки інформації
5. Висвітліть роль інформаційних технологій в контрольному процесі на промисловому підприємстві.
6. Розкрийте суб'єкти внутрішньогосподарського контролю та їх види.
7. Дайте характеристику діяльності наглядової ради, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю.
8. Охарактеризуйте правління, як суб'єкт внутрішньогосподарського контролю.
9. Дайте характеристику діяльності Ревізійної комісії підприємства, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю.
10. Розкрийте завдання керівника підприємства, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю.
11. Розкрийте роль фінансового директора, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю та його контрольні функції.
12. Розкрийте роль головного бухгалтера підприємства та його контрольні функції.
13. Розкрийте роль економічної служби підприємства та її контрольні функції.
14. Розкрийте роль постійно діючої інвентаризаційної комісії підприємства та її функції.
15. Охарактеризуйте служба внутрішнього аудиту, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю.
16. Назвіть орган який є постійно діючим органом в структурі підприємства, метою діяльності якого є здійснення контролю за господарською діяльністю шляхом проведення перевірки та надання її результатів, які свідчать про реальне фінансове становище такого підприємства.
17. Висвітліть інформаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю.
18. Висвітліть мету організаційного забезпечення внутрішньогосподарського контролю.
19. Охарактеризуйте еволюційний розвиток інформації.
20. Наведіть ознаки та обґрунтуйте класифікацію економічної інформації.
21. Охарактеризуйте та області використання кожного виду інформації.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Організація праці робітників контрольної служби як підфункція організації внутрішньогосподарського контролю містить:

- а) удосконалення методів та умов нормування оплати праці і преміювання праці робітників контрольної служби;
- б) вирішення контрольних задач, перевірки та узгодженість результатів їх вирішення, їх перевірку та узагальнення результатів контролю;

- в) складання загального плану і детальної програми контролю, де визначаються: цілі, задачі і процедури ВГК;
- г) заходи щодо створення системи управління контрольною службою або обґрунтування та внесення прогресивних змін у побудову й в процес функціонування існуючої системи управління;
- д) оформлення результатів контролю, оформлення актів, звітів та ін. документів, підготовку аналітичних і графічних матеріалів і пропозицій для керівництва, власників.

Тест 2. Організація управління внутрішньогосподарського контролю як підфункція організації містить:

- а) заходи щодо створення системи управління контрольною службою або обґрунтування та внесення прогресивних змін у побудову й в процес функціонування існуючої системи управління;
- б) розподіл контрольних функцій, задач і процедур, обов'язків та відповідальності;
- в) розстановку фахівців для виконання контрольних функцій, задач і процедур контролю;
- г) оформлення результатів контролю, оформлення актів, звітів та ін. документів, підготовку аналітичних і графічних матеріалів і пропозицій для керівництва, власників;
- д) вирішення контрольних задач, перевірки та узгодженість результатів їх вирішення, їх перевірку та узагальнення результатів контролю.

Тест 3. Третім етапом організації контрольних процесів як підфункції організації внутрішньогосподарського контролю є:

- а) вирішення контрольних задач, перевірки та узгодженість результатів їх вирішення, їх перевірку та узагальнення результатів контролю;
- б) удосконалення методів та умов нормування оплати праці і преміювання праці робітників контрольної служби;
- в) розподіл контрольних функцій, задач і процедур, обов'язків та відповідальності;
- г) складання загального плану і детальної програми контролю, де визначаються: цілі, задачі і процедури внутрішньогосподарського контролю;
- д) оформлення результатів контролю, оформлення актів, звітів та ін. документів, підготовку аналітичних і графічних матеріалів і пропозицій для керівництва, власників.

Тест 4. Представлення інтересів акціонерів у період між проведенням загальних зборів і в межах компетенції, визначеної статутом є функцією:

- а) комісії з оцінки;
- б) спостережної ради;
- в) ревізійної комісії;
- г) бухгалтерської служби;
- д) аудиторської служби.

Тест 5. Скликання позачергових загальних зборів товариства, якщо правління протягом 20 днів не виконало вимогу спостережної ради про скликання таких зборів є:

- а) функцією ревізійної комісії;
- б) функцією спостережної ради;
- в) одним із прав спостережної ради;
- г) поняттям, яке не входить до компетенції спостережної ради;

Тест 6. Вирішення питань навчання членів кооперативу, співробітництва з вітчизняними та іноземними організаціями є функцією:

- а) спостережної ради;
- б) правління кооперативу;
- в) ревізійної комісії;
- г) керівника підприємства;
- д) аудиторської служби.

Тест 7. Планові перевірки за підсумками фінансово-господарської діяльності товариства за рік з метою подання загальним зборам акціонерів висновків за річними звітами та балансами проводяться:

- а) ревізійною комісією;
- б) бухгалтерською службою;
- в) аудиторською службою;
- г) спостережною радою;
- д) правлінням кооперативу.

Тест 8. Результатом роботи ревізійної комісії є:

- а) складання загального плану і детальної програми контролю, де визначаються: цілі, задачі і процедури ВГК;
- б) скликання загальних зборів членів кооперативу і контроль виконання прийнятих ними рішень;
- в) організація проведення незалежних аудиторських перевірок діяльності кооперативу;
- г) складання висновків про достовірність показників обліку та фінансової звітності підприємства, які підписуються особами, що брали участь у перевірці;
- д) вирішення контрольних задач, перевірки та узгодженість результатів їх вирішення, їх перевірку та узагальнення результатів контролю.

Тест 9. Координатором внутрішньогосподарського контролю, який забезпечує його злагодженість, послідовність і регулярність є:

- а) голова ревізійної комісії;
- б) аудитор;
- в) керівник підприємства;
- г) власник підприємства;
- д) головний бухгалтер.

Тест 10. Контроль за використанням та цільовим призначенням власних та залучених оборотних засобів в цілому по підприємству та його окремими структурними одиницями здійснює:

- а) відділ кадрів;
- б) фінансовий відділ;
- в) маркетинговий відділ;
- г) оперативно-виробничий відділ;
- д) технічний відділ.

Тест 11. Хто зобов'язаний забезпечувати законність, своєчасність і правильність оформлення документів, складання економічно обґрунтованих звітних калькуляцій собівартості продукції, роботи (послуг), розрахунків по заробітній платі працівників підприємства, правильне нарахування і перерахування платежів в держбюджет?

- а) фінансовий директор;
- б) акціонер;
- в) голова виробничого відділу;
- г) голова відділу кадрів;
- д) голова відділу маркетингу.

Тест 12. Інформаційний об'єм (обсяг) документа – це:

- а) наявність інформації у особи, яка приймає УР, робить його поінформованим;
- б) кількість обліково-видавничих аркушів, кількість рядків і знаків, які містяться в документах, або доріжок на магнітній стрічці;
- в) перепони, які мішають сприйняттю, передачі інформації й суттєво впливають на важливішу характеристику інформації;
- г) процеси зберігання, обробки і передачі даних з метою управління підприємством або його окремими структурними підрозділами, або прийняття управлінських рішень;
- д) схема потоків інформації, яка використовується в процесі управління і відображає різні процедури виконання функцій управління підприємством.

Тест 13. Метою організаційного забезпечення ВГК є:

- а) збереження життєздатної системи контролю на підприємстві з раціональними внутрішньою підпорядкованістю, зв'язками та координацією контрольних процесів;
- б) встановлення життєздатної системи контролю на підприємстві з раціональними внутрішньою підпорядкованістю, зв'язками та координацією контрольних процесів;
- в) створення або удосконалення життєздатної системи контролю на підприємстві з раціональними внутрішньою підпорядкованістю, зв'язками та координацією контрольних процесів;
- г) здійснення життєздатної системи контролю на підприємстві з раціональними внутрішньою підпорядкованістю, зв'язками та координацією контрольних процесів;
- д) забезпечення життєздатної системи контролю на підприємстві з раціональними внутрішньою підпорядкованістю, зв'язками та координацією контрольних процесів.

Тест 14. Який із етапів проведення контролю містить вирішення контрольних задач, перевірки та узгодженість результатів їх вирішення, їх перевірку та узагальнення результатів контролю?

- а) підготовчий;
- б) заключний;
- в) основний;
- г) передільний;
- д) виробничий.

Тест 15. Ким визначається чисельність контрольної служби, розмір і порядок оплати контролерів в ревізійній комісії АТ?

- а) Загальними зборами акціонерів;
- б) Радою директорів або виконавчим органом;
- в) Аудиторською фірмою у відповідності з обсягом перевірки;
- г) Аудиторською Палатою України (АПУ), суспільством, клієнтом;
- д) Загальними зборами акціонерів (а державної служби – КРУ).

Тест 16. Яка із функцій не притаманна Спостережній раді (раді товариства)?

- а) представляє інтереси акціонерів у період між проведенням загальних зборів і в межах компетенції, визначеної статутом;
- б) скликає загальні збори членів кооперативу і контролює виконання прийнятих ними рішень;
- в) контролює і регулює діяльність правління;
- г) призначає та відкликає членів виконавчого органу та ревізійної комісії, якщо це право делеговано їй загальними зборами акціонерів;
- д) виконує інші повноваження загальних зборів товариства за рішенням останніх з дотриманням вимог закону щодо виключної компетенції загальних зборів.

Тест 17. Складання висновків про достовірність показників обліку та фінансової звітності підприємства, які підписуються членами комісії, що брали участь у перевірці, є результатом роботи:

- а) ревізійної комісії;
- б) спостережної ради;
- в) керівника підприємства;
- г) головного бухгалтера підприємства;
- д) фінансового директора підприємства.

Тест 18. Координатором внутрішньогосподарського контролю, який забезпечує його злагодженість, послідовність і регулярність є ... :

- а) фінансовий директор підприємства;
- б) правління товариства;
- в) головний бухгалтер підприємства;
- г) керівник підприємства;
- д) працівники підприємства.

Тест 19. Хто зобов'язаний забезпечувати контроль за законністю, своєчасністю і правильністю оформлення документів, складанням

економічно обґрунтованих звітних калькуляцій собівартості продукції, роботи (послуг) розрахунках по заробітній платі працівників підприємства, правильним нарахуванням і перерахуванням платежів в держбюджет, внесків на державне соціальне страхування, переведенням коштів на фінансування капітальних вкладів?

- а) головний бухгалтер підприємства;
- б) керівник підприємства;
- в) працівники підприємства;
- г) правління товариства;
- д) фінансовий директор підприємства.

Тест 20. Інформація про емітента цінних паперів (ЦП), його ЦП та угоди з ними, яка одночасно є істотною і не є оприлюдненою та розкриття якої вплине або може вплинути на ринкову ціну цих ЦП, це:

- а) експрес-інформація;
- б) інтерпретація;
- в) інсайдерська інформація;
- г) комбінована інформація;
- д) текстова інформація.

Тест 21. Координатором внутрішньогосподарського контролю, який забезпечує його злагодженість, послідовність і регулярність є:

- а) керівник підприємства;
- б) головний бухгалтер;
- в) касир;
- г) адміністративний персонал;
- д) заступник бухгалтера

Тест 22. Встановіть відповідність між підфункціями організації ВГК та сутністю цих під функцій:

1. Організація проведення контрольних процесів	а) комплекс заходів, що спрямований на створення, впровадження та вдосконалення системи управління контрольною роботою;
2. Організація праці керівників і фахівців контрольної служби підприємства	б) визначення змісту і послідовності виконання контрольної роботи та її регламентація;
3. Організація управління ВГК	в) система заходів, що забезпечує раціональне використання управлінських кадрів, які виконують контрольну роботу.

Тест 23. Встановіть відповідність між етапами проведення контролю та їх змістом:

1. Перший етап (підготовчий)	а) містить вирішення контрольних задач, перевірки та узгодженість результатів їх вирішення, їх перевірку та узагальнення результатів контролю;
2. Другий етап (основний)	б) передбачає: оформлення результатів контролю; оформлення актів, звітів та ін. документів; підготовку аналітичних і графічних матеріалів і пропозицій для керівництва, власників; підготовку управлінських рішень щодо удосконалення

	виробничих процесів, господарської діяльності, ВГК та ін. і передача вихідної інформації її користувачам;
3.Третій (заключний етап)	в) містить складання загального плану і детальної програми контролю, де визначаються: цілі, задачі і процедури ВГК; об'єкти і виконавці ВГК; методи та прийоми контролю; терміни проведення контролю; джерела інформації, її збір, обробка, перевірка, систематизація; вибір методики, програмного забезпечення.

Тест 24. Встановіть відповідність між контрольними службами та метою створення і функціонування:

1.Наглядова (або Спостережна) рада (НР)	а) здійснення чергових і позачергових перевірок. Складання підсумків та звітування їх НР та загальним зборам акціонерів;
2. Ревізійна комісія АТ	б) незалежний зовнішній контроль для захисту інтересів учасників ринку;
3. Відділ внутрішнього контролю або внутрішнього аудиту	в) своєчасне виявлення та запобігання негативних відхилень, задоволення потреб менеджерів у наданні контрольної інформації за їх функціями;
4. Аудиторська фірма	г) запобігання конфлікту інтересів. Оцінювання системи контролю за господарською діяльністю та розробка пропозицій щодо їх усунення.

Тест 25. Встановіть відповідність між контрольними службами та суб'єктами контролю:

1.Наглядова (або Спостережна) рада (НР)	а) Голова НР, Члени НР;
2. Ревізійна комісія акціонерного товариства	б) Внутрішні аудитори знаходяться у штаті акціонерного товариства;
3. Відділ внутрішнього контролю або внутрішнього аудиту	в) ревізори знаходяться у штаті акціонерного товариства, а також сторонні ревізори (а державної служби – ревізори);
4. Аудиторська фірма	г) незалежні зовнішні аудитори аудиторських фірм.

Тест 26. Встановіть відповідність між контрольними службами та компетенцією і вимоги до кваліфікації:

1.Наглядова (або Спостережна) рада (НР)	а) Законом «Про аудиторську діяльність в Україні», МСА.
2. Ревізійна комісія АТ	б) Професійна підготовка. Досвід роботи, у тому числі на керівних посадах. Бездоганна репутація.
3. Відділ внутрішнього контролю або внутрішнього аудиту	в) Радою директорів або виконавчим органом управління, МСА, Стандартами внутрішнього аудиту.
4. Аудиторська фірма	г) Законодавством, а також загальними зборами акціонерів.

Тест 27. Встановіть відповідність між контрольними службами та відповідальністю:

1.Наглядова (або Спостережна) рада (НР)	а) перед Радою директорів або виконавчим органом за якість та своєчасність виконання своїх обов'язків, а також за перевищення своїх повноважень.
---	--

2. Ревізійна комісія акціонерного товариства	б) перед Аудиторською, Палатою України (АПУ), Перед суспільством, Перед клієнтом;
3. Відділ внутрішнього контролю або внутрішнього аудиту	в) перед загальними зборами акціонерів за якість ⁴
4. Аудиторська фірма	г) перед загальними зборами акціонерів.

Завдання 5.1

Необхідно: розробити посадову інструкцію головного бухгалтера Вашого навчального закладу (вимоги, права, обов'язки, відповідальність), враховуючи специфіку діяльності та законодавчі вимоги.

Завдання 5.2

Необхідно: розробити посадову інструкцію фінансового директора промислового підприємства (вимоги, права, обов'язки, відповідальність), враховуючи специфіку діяльності та законодавчі вимоги.

Завдання 5.3

Необхідно: розробити посадову інструкцію директора промислового підприємства (основний вид діяльності – виробництво меблів) (вимоги, права, обов'язки, відповідальність), враховуючи специфіку діяльності та законодавчі вимоги.

Термінологічний словник

Мета організаційного забезпечення внутрішньогосподарського контролю – створення або удосконалення життєздатної системи контролю на підприємстві з раціональними внутрішньою підпорядкованістю, зв'язками та координацією контрольних процесів.

Інформація – це відомості, знання, повідомлення, які містять елементи новизни для їх отримувача чи користувача в процесі прийняття ними управлінських рішень (УР).

Інформованість – наявність інформації у особи, яка приймає управлінське рішення, робить його поінформованим.

Інформаційні процеси – процесів зберігання, обробки і передачі даних з метою управління підприємством або його окремими структурними підрозділами, або прийняття управлінських рішень.

Інформаційний бар'єр – перепони, які мішають сприйняттю, передачі інформації й суттєво впливають на важливішу характеристику інформації – повноту відомостей, які передаються.

Інформаційний об'єм (обсяг) документа – це кількість обліково-видавничих аркушів, кількість рядків і знаків, які містяться в документах, або доріжок на магнітній стрічці і т.д., якщо це машинний документ.

Інформаційна ємкість документа – це реальна кількість інформації, яка вкладена в документ. Вона визначається підрахунком дискрипторів – слів і словосполучень, які мають визначений смисл (на відміну від службових слів).

Інсайдерська інформація – це інформація про емітента цінних паперів, його цінних паперів та угоди з ними, яка одночасно є істотною і не є оприлюдненою та розкриття якої вплине або може вплинути на ринкову ціну цих цінних паперів.

**МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ГОСПОДАРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

**Тема 6. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ СТАТУТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ.**

Після вивчення теми 6 студент повинен знати:

- мету та особливості організації внутрішньогосподарського контролю дотримання статуту підприємства;
- особливості ліцензійних умов та контроль діяльності, що підлягає ліцензуванню;
- особливості організації контролю зареєстрованого (пайового), вилученого та неоплаченого капіталу;
- особливості організації контролю додаткового та резервного капіталу;
- особливості організації контролю нерозподілених прибутків (непокритих збитків);

Після вивчення теми 6 студент повинен уміти:

- застосовувати способи та процедури при контролі дотримання статутної діяльності;
- оперувати нормативно-правовими документами при перевірці дотримання ліцензійних умов;
- окреслювати та застосовувати контрольні процедури при перевірці обсягів зареєстрованого (статутного) капіталу, вилученого і неоплаченого, додаткового та резервного капіталу;

Тема 6. Практичне заняття: Організація контролю статутної діяльності та власного капіталу та ліцензування господарської діяльності.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Організація контролю дотримання статуту та ліцензування діяльності підприємства.***
- 2. Організація контролю зареєстрованого (пайового), вилученого і неоплаченого капіталу.***
- 3. Організація контролю додаткового та резервного капіталу.***
- 4. Організація контролю нерозподілених прибутків (непокритих збитків).***

Доповнення

- 1. Еволюція розвитку поняття «капітал».**

2. Нормативне регулювання власного капіталу.
3. Організаційна модель внутрішнього контролю власного капіталу підприємства.
4. Проблеми ліцензування господарської діяльності в Україні.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Назвіть основних суб'єктів контролю статної діяльності.
2. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю статутної діяльності і власного капіталу.
3. Розкрийте порядок інвентаризації зареєстрованого (пайового) капіталу.
4. Розкрийте організацію та методику контролю статутного, пайового, вилученого і неоплаченого капіталу.
5. Розкрийте організацію та методику контролю додаткового та резервного капіталу.
6. Розкрийте організація контролю нерозподілених прибутків (непокритих збитків).
7. Яку санкцію можна використовувати згідно із податковим кодексом України щодо підприємців, які провадять господарську діяльність, що підлягає ліцензуванню, без відповідної ліцензії?

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. До об'єктів контролю власного капіталу належить:

- а) пайовий капітал;
- б) положення про підприємство;
- в) реєстри аналітичного і синтетичного обліку;
- г) аналітичне групування;
- д) документальний прийом перевірки.

Тест 2. До джерел інформації щодо власного капіталу належить:

- а) статутний капітал;
- б) резервний капітал;
- в) слідчо-юридичне обґрунтування;
- г) положення про підприємство;
- д) дослідження документів за змістом і формою.

Тест 3. До методичних прийомів контролю щодо власного капіталу належить:

- а) економічний аналіз;
- б) контроль за виконанням прийнятих рішень;
- в) слідчо-юридичне обґрунтування;
- г) документування результатів проміжного контролю;
- д) аналітичне групування.

Тест 4. Статутний капітал в межах організаційної моделі контролю власного капіталу відноситься до:

- а) джерел інформації;
- б) суб'єктів контролю;
- в) методичних прийомів контролю;
- г) об'єктів контролю;
- д) методичних прийомів узагальнення результатів.

Тест 5. Планову перевірку дотримання ліцензійних умов згідно закону можна проводити не частіше ніж раз:

- а) на квартал;
- б) на рік;
- в) на два роки;
- г) на п'ять років;
- д) дане поняття не регламентується законом.

Тест 6. За проведення діяльності без ліцензії, під час якої було отримано дохід у великому розмірі, можуть притягнути до такого виду відповідальності:

- а) професійної;
- б) до штрафних санкцій;
- в) цивільно-правової;
- г) кримінальної;
- д) адміністративної.

Тест 7. На суму оголошеного статутного капіталу у бухгалтерському обліку повинен бути зроблений запис:

- а) Дт 46 Кт 40;
- б) Дт 28 Кт 46;
- в) Дт 40 Кт 46;
- г) Дт 44 Кт 40;
- д) Дт 28 Кт 40.

Тест 8. Для встановлення реальної вартості зареєстрованого капіталу ревізорам слід знайти різницю залишків за рахунками:

- а) класу 1;
- б) 41, 42, 43;
- в) класу 4;
- г) 40 і 46;
- д) класу 2.

Тест 9. Шляхом зіставлення інформації яких документів з'ясовуються реальність внесків окремих учасників?

- а) журналу №7, журналу №6;
- б) журналу №7, прибуткового касовий ордеру, засновницьких документів;
- в) журналу №4, накладної;
- г) видаткового касового ордеру, журналу №1;
- д) журналу №5, засновницьких документів.

Тест 10. Чисті активи дорівнюють:

- а) Необоротні активи – Оборотні активи – Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення;
- б) Необоротні активи + Оборотні активи – Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення;
- в) Необоротні активи + Оборотні активи + Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення;
- г) Необоротні активи + Довгострокові зобов'язання;
- д) Оборотні активи + Поточні зобов'язання і забезпечення.

Тест 11. Розмір резервного капіталу згідно законодавства не має бути менший ніж:

- а) 25%;
- б) 30%;
- в) 10%;
- г) 50%;
- д) 1%.

Тест 12. До повноважень кожного з суб'єктів входить набір визначених ..., що повинні бути закріплені у відповідних внутрішніх розпорядчих документах з метою забезпечення своєчасного на належного виконання суб'єктами контролю своїх обов'язків:

- а) контрольних дій;
- б) контрольних прийомів;
- в) контрольних функцій;
- г) методів;
- д) способів.

Тест 13. Ким затверджується Статут підприємства?

- а) Наглядовою радою;
- б) Загальними зборами засновників підприємства;
- в) Виконавчим органом;
- г) Юридичним відділом;
- д) Управлінським персоналом.

Тест 14. В чому полягає суть ліцензійних умов?

- а) держава встановлює особливі вимоги до провадження господарської діяльності тих видів, які істотно впливають на інтереси, життя та здоров'я громадян, стан навколишнього природного середовища, безпеку держави;
- б) держава не встановлює особливих вимог до провадження господарської діяльності тих видів, які істотно впливають на інтереси, життя та здоров'я громадян, стан навколишнього природного середовища, безпеку держави;
- в) держава не встановлює особливі вимоги до провадження господарської діяльності тих видів, які неістотно впливають на інтереси, життя та здоров'я громадян, стан навколишнього природного середовища, безпеку держави;

г) держава встановлює особливі вимоги до провадження господарської діяльності тих видів, які неістотно впливають на інтереси, життя та здоров'я громадян, стан навколишнього природного середовища, безпеку держави;

д) відповідь б) і в) правильні.

Тест 15. У скількох примірниках складається акт за результатами перевірки?

а) в одному;

б) у двох;

в) у трьох;

г) в чотирьох;

д) в п'ятьох.

Тест 16. У разі виявлення порушень ліцензійних умов, орган, який здійснив перевірку, не пізніше ніж за ... робочих днів від дати складання акту перевірки видає розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов:

а) 10;

б) 14;

в) 21;

г) 15;

д) 30.

Тест 17. Який із принципів не належить основним принципам державної політики у сфері ліцензування згідно Закону України «про ліцензування господарської діяльності» (ст. 3):

а) забезпечення рівності прав, законних інтересів усіх суб'єктів господарювання;

б) встановлення різних переліків видів господарської діяльності, що не підлягають ліцензуванню;

в) захист прав, законних інтересів, життя та здоров'я громадян, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави;

г) встановлення єдиного порядку ліцензування видів господарської діяльності на території України та визначення його особливостей для окремих видів господарської діяльності, що зумовлені специфікою їх провадження, у законах, що регулюють відносини у відповідній сфері;

д) запровадження ліцензування окремого виду господарської діяльності у разі недостатності інших засобів державного регулювання господарської діяльності, визначених відповідним законом.

Тест 18. Розрахунок чистих активів товариства (визначення вартості чистих активів товариства) проводиться за формулою:

а) Чисті активи = Необоротні активи (розділ 1 балансу) + Оборотні активи (розділ 2 балансу) + Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення;

б) Чисті активи = Необоротні активи (розділ 1 балансу) + Оборотні активи (розділ 2 балансу) + Довгострокові зобов'язання – Поточні зобов'язання і забезпечення;

в) Чисті активи = Необоротні активи (розділ 1 балансу) + Оборотні активи (розділ 2 балансу) – Довгострокові зобов'язання – Поточні зобов'язання і забезпечення;

г) Чисті активи = Необоротні активи (розділ 1 балансу) + Оборотні активи (розділ 2 балансу) – Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення;

д) Чисті активи = Необоротні активи (розділ 1 балансу) – Оборотні активи (розділ 2 балансу) + Довгострокові зобов'язання – Поточні зобов'язання і забезпечення.

Тест 19. Виберіть один із варіантів відповідей, де викуп власних акцій (часток) у акціонерів з метою їх перепродажу, анулювання (зменшення статутного капіталу) не є необхідним для того, щоб:

а) підтримати сприятливу кон'юнктуру для акцій підприємства;

б) збільшити дохід підприємства на кожну акцію;

в) запобігти захопленню контрольного пакета акцій іншими інвесторами;

г) не запобігати захопленню контрольного пакета акцій іншими інвесторами;

д) мати в наявності акції для розподілу їх серед своїх робітників і службовців.

Тест 20. Метою внутрішньогосподарського контролю прибутків є підтвердження обліково-звітних даних щодо сум ... поточного та минулого років, а також використання прибутку в поточному році:

а) вилученого капіталу;

б) неоплаченого капіталу;

в) додаткового капіталу;

г) резервного капіталу.

д) нерозподілених прибутків (непокритих збитків).

Тест 21. Встановіть відповідність між об'єктами контролю, джерелами інформації, методичними прийомами контролю, методичними прийомами узагальнення результатів та прикладами, які відносяться до них:

1. Об'єкти контролю	а) документування результатів проміжного контролю, аналітичне групування, слідчо-юридичне обґрунтування, систематичне групування недоліків в акті комплексної ревізії, прийняття рішень за результатами контролю і ревізії, контроль за виконанням прийнятих рішень;
2. Джерела інформації	б) статутний капітал, пайовий капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілені прибутки (непокриті збитки), вилучений капітал, неоплачений капітал, фонди спеціального призначення, бухгалтерський облік і звітність;
3. Методичні прийоми контролю	в) органоцентричні, розрахунково-аналітичні, документальні;

4. Методичні прийоми узагальнення результатів	г) положення про підприємство, первинна документація власного капіталу, реєстри аналітичного і синтетичного обліку, звітність за операціями з власним капіталом.
---	--

Термінологічний словник

Ліцензійні умови – це особливі вимоги, які встановлює держава до здійснення господарської діяльності тих видів, які істотно впливають на інтереси, життя та здоров'я громадян, стан навколишнього природного середовища, безпеку держави.

Мета внутрішньогосподарського контролю прибутків (непокритих збитків) – підтвердження обліково-звітних даних щодо сум нерозподілених прибутків (непокритих збитків) поточного та минулого років, а також використання прибутку в поточному році.

Статут – це основний організаційно-правовий документ підприємства, в якому визначено цілі діяльності, завдання, права та обов'язки засновників та управлінського персоналу; власність підприємства, його землекористування; виробнича та фінансово-господарська діяльність підприємства; організація, оплата та дисципліна праці; розподіл валової продукції та доходів, а також органи управління і контролю підприємства.

Статутний капітал – це один із основних показників, що характеризує розміри зареєстрованих внесків засновників, учасників у діяльність створеного ними підприємства.

Неоплачений капітал – це частка капіталу, яка на дату реєстрації підприємства заявлена, але фактично ще не внесена засновниками.

Вилучений капітал – вартість акцій власної емісії у разі викупу їх у акціонерів, і які на певний момент залишаються нерозміщеними.

Пайовий капітал – це сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для здійснення його фінансово-господарської діяльності.

Капітал в дооцінках – відображається сума дооцінки необоротних активів та фінансових інвестицій за виключенням уцінки раніше дооцінених об'єктів, яка списується на зменшення капіталу в дооцінках.

Додатковий капітал – вартість емісійного доходу, тобто доходу, одержаного з різниці в ціні від первісного розміщення акцій власної емісії, якщо ціни продажу перевищують номінальну вартість акцій; додаткових внесків учасників, незареєстрованих у статутних документах; накопичених курсових різниць; безоплатного одержання необоротних активів; іншого додаткового капіталу.

Резервний капітал – це створені відповідно до чинного законодавства чи статутних документів резерви за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства.

Нерозподілений прибуток – це прибуток, одержаний у результаті фінансово-господарської діяльності підприємства, зменшений на суму прибутку, використаного у звітному році, включаючи нарахування податку на прибуток.

Тема 7. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ.

Після вивчення теми 7 студент повинен знати:

- мету, завдання, об'єкти та етапи здійснення контролю ВГК грошових коштів та фінансових інвестицій;
- організаційну модель контролю грошових коштів та фінансових інвестицій;
- джерела інформації та основні методичні прийоми контролю грошових коштів та фінансових інвестицій;
- об'єкти та суб'єкти контролю коштів у касі та касових операцій;
- організацію внутрішньогосподарського контролю коштів у касі та касових операцій за напрямками;
- оформлення результатів внутрішньогосподарського контролю касових операцій;
- об'єкти та суб'єкти контролю операцій з коштами на рахунках у банку ;
- організацію внутрішньогосподарського контролю операцій з коштами на рахунках у банку;
- джерела інформації та етапи внутрішньогосподарського контролю видатків коштів у банку;
- організаційні етапи внутрішньогосподарського контролю грошових документів і коштів у дорозі;
- об'єкти та напрямки внутрішньогосподарського контролю фінансових інвестицій.

Після вивчення теми 7 студент повинен уміти:

- застосовувати способи та процедури при контролі операцій пов'язаних з грошовими коштами та їх еквівалентами;
- оперувати нормативно-правовими документами при перевірці операцій з грошовими коштами та їх еквівалентами, а також з фінансовими інвестиціями;
- окреслювати та застосовувати контрольні процедури при перевірці залишків сум грошових коштів та фінансових інвестицій та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Тема 7. Практичне заняття: Організація контролю операцій з грошовими коштами та фінансових інвестицій.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрями проведення контролю грошових коштів і фінансових інвестицій.**
- 2. Організація контролю коштів у касі та касових операцій.**
- 3. Організація контролю операцій з коштами на рахунках в банку.**

4. Організація контролю грошових документів і коштів у дорозі.

5. Організація контролю фінансових інвестицій та їх ефективності.

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Еволюція розвитку грошових коштів та їх еквівалентів.
2. Роль та значення фінансових інвестицій в господарській діяльності підприємства.
3. Електронні гроші: види, зміст та призначення.
4. Організаційна модель контролю фінансових інвестицій.
5. Контроль операцій з грошовими коштами з урахуванням МСФЗ.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Розкрийте мету та завдання, внутрішньогосподарського контролю грошових коштів та фінансових інвестицій.
2. Опишіть об'єкти та етапи здійснення внутрішньогосподарського контролю грошових коштів та фінансових інвестицій.
3. Охарактеризуйте організаційну модель контролю грошових коштів та фінансових інвестицій.
4. Назвіть джерела інформації та основні методичні прийоми контролю грошових коштів та фінансових інвестицій.
5. Висвітліть об'єкти та суб'єкти контролю коштів у касі та касових операцій.
6. Дайте характеристику організації внутрішньогосподарського контролю коштів у касі та касових операцій за напрямками.
7. Розкрийте оформлення результатів внутрішньогосподарського контролю касових операцій.
8. Назвіть об'єкти та суб'єктів контролю операцій з коштами на рахунках у банку.
9. Охарактеризуйте організацію внутрішньогосподарського контролю операцій з коштами на рахунках у банку.
10. Назвіть джерела інформації та етапи внутрішньогосподарського контролю видатків коштів у банку.
11. Розкрийте організаційні етапи внутрішньогосподарського контролю грошових документів і коштів у дорозі.
12. Назвіть об'єкти та напрямки внутрішньогосподарського контролю фінансових інвестицій.
13. Чим оформляють результати інвентаризації?
14. Що передбачає внутрішньогосподарський контроль операцій на рахунках в банку?

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Перевірка коштів, касових і банківських операцій та фінансових інвестицій здійснюється:

- а) ревізійною комісією;
- б) аудиторською службою;
- в) касиром;
- г) директором;
- д) податковою службою.

Тест 2. До об'єктів контролю в організаційній моделі контролю грошових коштів належить:

- а) інструкція про безготівкові розрахунки і кредитні операції;
- б) положення про ведення касових операцій підприємствами і організаціями;
- в) інструкції про розрахункові та поточні рахунки підприємств в банку;
- г) збереження грошових коштів в касі;
- д) касова звітність про рух грошових коштів та цінних паперів.

Тест 3. До джерел інформації в організаційній моделі контролю грошових коштів належить:

- а) операції з готівковими грошовими коштами;
- б) первинна документація по обліку грошових коштів;
- в) цінні папери, їх збереження та облік;
- г) бухгалтерський облік грошових коштів та операцій з ними;
- д) збереження грошових коштів в касі.

Тест 4. До облікових джерел контролю грошових коштів відноситься:

- а) рахунки 20, 21, 22;
- б) звіт про власний капітал ф.4;
- в) рахунки 30, 31, 33;
- г) журнал 7;
- д) аналітичні відомості 3.1, 3.2, 3.3.

Тест 5. Об'єктом контролю коштів у касі та касових операцій є:

- а) доходи підприємства;
- б) витрати підприємства;
- в) стан дебіторської заборгованості;
- г) стан збереження запасів;
- д) стан збереження готівки.

Тест 6. Здійснення касових операцій на систематичній основі перевіряє:

- а) аудиторська служба;
- б) ревізійна комісія;
- в) головний бухгалтер;
- г) касир;
- д) директор.

Тест 7. Хто зобов'язаний забезпечити збереження грошей у касі, а також при їх доставці та здаванні до установи банку?

- а) інкасатор;
- б) касир;
- в) головний бухгалтер;
- г) керівник підприємства;
- д) власник підприємства.

Тест 8. Об'єктом контролю операцій з коштами на рахунках у банках є:

- а) доходи підприємства;
- б) операції з відкриття рахунків в банках;
- в) стан дебіторської заборгованості;
- г) стан збереження запасів;

Тест 9. До суми доходів належить:

- а) погашена кредиторська заборгованість;
- б) погашена дебіторська заборгованість;
- в) амортизація;
- г) доходи майбутніх періодів;
- д) податковий кредит.

Тест 10. Правомірність використання коштів акредитиву, оплати банком пред'явлених чеків перевіряють за аналітичними даними субрахунків:

- а) 313, 314;
- б) 201, 202;
- в) 301, 302;
- г) 341, 342;
- д) 371, 377.

Тест 11. Об'єктами контролю за операціями з грошовими документами й коштами в дорозі є:

- а) доходи підприємства;
- б) поштові марки, марки гербового збору;
- в) стан дебіторської заборгованості;
- г) стан збереження запасів;
- д) стан збереження готівки.

Тест 12. Операції з грошовими документами й коштами в дорозі обліковуються:

- а) в журналі 1, аналітичній відомості 1.3;
- б) в журналі 4, аналітичній відомості 4.1;
- в) на рахунку 30;
- г) на рахунку 38;
- д) в журналі 7.

Тест 13. До організації внутрішньогосподарського контролю грошових документів і коштів у дорозі належить:

- а) перевірка кореспонденції рахунків і записів в облікових регістрах за операціями з грошовими документами та коштами в дорозі;
- б) інвентаризація касової готівки;
- в) перевірка своєчасності й повноти оприбуткування готівки в касу за джерелами її надходження;

- г) встановлення фактичної наявності грошових документів в касі;
- д) перевірка фактичної наявності та достовірності бланків цінних паперів.

Тест 14. Об'єктом контролю фінансових інвестицій є:

- а) операції з відкриття рахунків в банках;
- б) корпоративні права, цінні папери;
- в) стан дебіторської заборгованості;
- г) стан збереження запасів;
- д) стан збереження готівки.

Тест 15. Сума збільшення (зменшення) балансової вартості поточних фінансових інвестицій на дату балансу повинна відобразитись у складі статті:

- а) інший операційний дохід;
- б) дохід від реалізації;
- в) інші доходи;
- г) страхові платежі;
- д) дохід від участі в капіталі.

Тест 16. Забезпечення їх збереження, повноти оприбуткування, раціонального та економного використання, дотримання касової дисципліни й встановленого порядку безготівкових розрахунків, – це:

- а) завдання внутрішньогосподарського контролю грошових коштів;
- б) джерела внутрішньогосподарського контролю грошових коштів;
- в) мета внутрішньогосподарського контролю грошових коштів;
- г) методичні прийоми внутрішньогосподарського контролю грошових коштів;
- д) напрями проведення внутрішньогосподарського контролю грошових коштів.

Тест 17. Чим є первинні документи при здійсненні контролю коштів в касі та касових операцій?

- а) об'єктами грошових коштів;
- б) методичними прийомами;
- в) напрями проведення контролю;
- г) об'єктами грошових коштів;
- д) джерелами фактографічної інформації.

Тест 18. Сальдо рахунку 30 (відомість 1.1) має бути тотожним даним форми:

- а) № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»;
- б) № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукурний дохід)»;
- в) № 3 «Звіт про рух грошових коштів»;
- г) № 4 «Звіт про власний капітал»;
- д) № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Тест 19. Поштові марки; марки гербового збору; марки податкові; митні марки; проїзні документи; путівки до санаторіїв, пансіонатів, будинків відпочинку; готівка в національній (іноземній) валюті в дорозі; стан збереження та обліку таких активів є:

- а) об'єктами контролю за касовими операціями;
- б) об'єктами контролю за операціями з грошовими документами й коштами в дорозі;
- в) об'єктами контролю за операціями з коштами на рахунках в банку;
- г) об'єктами контролю за операціями з фінансових інвестицій;
- д) об'єктами контролю за операціями з грошовими документами.

Тест 20. Що із даних не повинен містити купонний листок на виплату дивідендів:

- а) порядковий номер купона на виплату дивідендів;
- б) порядковий номер акції, за якою виплачуються дивіденди;
- в) повне найменування підприємства, що виготовило бланк або його код;
- г) найменування акціонерного товариства;
- д) рік виплати дивідендів.

Тест 21. Оформлення результатів внутрішньогосподарського контролю касових операцій пропонується здійснювати:

- а) Актом (Довідкою – у разі відсутності відхилень і порушень);
- б) Актом про результати інвентаризації готівкових коштів;
- в) Актом перевірки наявності бланків суворої звітності;
- г) документом суворого обліку та звітності (доручення (ф. № 2-М));
- д) Актом на списання використаних бланків суворої звітності.

Тест 22. Встановіть відповідність між об'єктами контролю, джерелами інформації, методичними прийомами контролю та методичними прийомами узагальнення результатів контролю та їхніми прикладами:

1. Об'єкти контролю	а) документування результатів проміжного контролю, аналітичне групування, слідчо-юридичне обґрунтування, систематичне групування недоліків в акті комплексної ревізії, прийняття рішень за результатами контролю і ревізії, контроль за виконанням прийнятих рішень;
2. Джерела інформації	б) збереження грошових коштів в касі, операції з готівковими грошовими коштами, операції з грошовими коштами на рахунку в банку, цінні папери, їх збереження і облік, БО грошових коштів і операцій з ними, інші спеціальні кошти, бухгалтерська звітність;
3. Методичні прийоми контролю	в) органомдентичні, розрахунково-аналітичні, документальні;
4. Методичні прийоми узагальнення результатів контролю	г) положення про ведення касових операцій підприємствами і організаціями, інструкції про розрахункові і поточні рахунки підприємств в банку, інструкція про безготівкові розрахункові і кредитні операції, первинна документація по обліку грошових коштів, касова звітність про рух грошових коштів і цінних паперів, матеріали інвентаризації, реєстри аналітичного і синтетичного обліку, звітність про використання і стан грошових коштів.

Тест 23. Встановіть відповідність між способами та методичними прийомами при контролі грошових коштів і фінансових інвестицій:

Способи	Методичні прийоми
1. Органодентичні	а) економічний аналіз, статистичні розрахунки, інформаційне моделювання;
2. Розрахунково-аналітичні	б) групування, документування результатів контролю, прийняття рішень за результатами контролю, контроль за виконанням прийнятих рішень;
3. Документальні	в) інвентаризація, вибіркові та суцільні спостереження, обстеження, експертизи;
4. Узагальнення та реалізація результатів контролю	г) формальна, нормативно-правова, арифметична перевірки окремого документа, зустрічна перевірка документів, аналітична (камеральна) перевірка звітності та балансів, отримання пояснень від посадових осіб.

Тест 24. Встановіть відповідність між об'єктами внутрішньогосподарського обліку та прикладами, які відносяться до них:

1. Об'єкти внутрішньогосподарського контролю грошових коштів і фінансових інвестицій	а) стан збереження готівки, бланків суворого обліку в касі; операції з руху готівки та їх відображення в обліку підприємства;
2. Об'єкти контролю коштів у касі та касових операцій	б) поштові марки; марки гербового збору; марки податкові; митні марки; проїзні документи; путівки до санаторіїв, пансіонатів, будинків відпочинку; готівка в національній (іноземній) валюті в дорозі; стан збереження та обліку таких активів;
3. Об'єкти контролю за операціями з грошовими документами й коштами в дорозі	в) корпоративні права, цінні папери, деривативи та інших фінансові інструменти, придбання яких здійснюється з метою отримання доходу у вигляді дивідендів або зростання ринкової вартості акцій, здійснення впливу на діяльність підприємства, що інвестується, отримання податкових пільг за інвестиціями;
4. Об'єкти контролю фінансових інвестицій	г) збереження грошових коштів у касі; стан розрахунково-платіжної дисципліни за операціями з готівковими грошовими коштами; операції з грошовими коштами на рахунках у банку; операції з грошовими коштами в дорозі та прирівняними до них документами; стан бухгалтерського обліку грошових коштів та операцій з ними; фінансові інвестиції, їх оцінка та організація обліку.
5. Об'єкти контролю операцій з коштами на рахунках в банку	д) операції з відкриття рахунків в банках та переказу грошових коштів із рахунків підприємства на рахунки його контрагентів в установах банків.

Виробнича ситуація 7.1

Необхідно: скласти акт інвентаризації наявних грошових коштів у касі за встановленою формою.

Дані для виконання:

У процесі перевірки 10 березня була здійснена інвентаризація головної каси промислового підприємства. Касир пред'явив комісії готівку – 22500 грн. За даними касового звіту залишок на кінець дня – 1556 грн., ПКО №161 від 10 березня на суму виручки операційної каси №1 – 40000 грн., ПКО №152 на суму виручки від операційної каси № 2 – 17000грн., ВКО №138 від 10 березня на здана в банк виручка – 44800 грн.

У пояснювальній записці старший касир вказав, що з каси були видані кошти в рахунок майбутньої заробітної плати: Ткач Т.О. (токарь) – 2050 грн.; Бойко Б.О. (механік) – 400 грн.; Небоженко Н. (прибиральниця) – 500 грн. Згідно пояснення касира вказані суми будуть внесені в касу в день виплати заробітної плати.

Виробнича ситуація 7.2

Необхідно: виявити порушення та вказати, як правильно було б здійснити дану операцію, застосовувати за необхідності штрафні санкції.

Дані для виконання:

Ліміт готівки в касі для ВАТ «Прогрес» встановлений у розмірі 10000 грн. Згідно записів у регістрах по рахунку 30 «Готівка», а також касових звітів, залишки коштів у період, що перевіряється, були такі (у гривнях).

Дата	Сума	Дата	Сума
На 01.02	1500	01.07	12700
18.02	760000	10.07	16800
01.03	22000	01.08	11300
05.04	28650	10.09	15700
15.04	14870	10.10	15800
02.05	13700	12.12	17700
16.06	472700	18.12	280560

При перевірці дотримання ліміту залишку готівки в касі потрібно взяти до уваги, що для промислових підприємств встановлені терміни виплати заробітної плати 3 і 17 числа кожного місяця.

Виробнича ситуація 7.3

Необхідно: визначити, чи правомірні дії касира і головного бухгалтера в даній ситуації, обґрунтувати свою точку зору. Застосовувати за необхідності штрафні санкції.

Дані для виконання:

Здійснюючи контроль повноти і своєчасності оприбуткування у касі грошових коштів, отриманих з поточного рахунка в банку, контролер виявив, що касир по чеку № 077759 15 квітня одержав 90000 грн. на виплату заробітної плати працівникам, а оприбуткував їх 20 квітня. Він

же одержав в банку 16 вересня на відрядження 10000 грн., а оприбуткував їх 18 вересня.

Касир і головний бухгалтер пояснили, що несвоєчасність оприбуткування коштів допущена з вини установи банку, яка не видала вчасно кошти на відрядження. Тому, в першому випадку кошти, що були отримані на виплату зарплати, були частково витрачені на відрядження, а в іншому випадку, навпаки: кошти, що були призначені для відряджень, були використані для виплати зарплати.

Термінологічний словник

Готівка (готівкові кошти) – грошові знаки національної валюти України – банкноти і монети, у тому числі розмінні, обігові, пам'ятні монети, які є дійсними платіжними засобами.

Еквіваленти грошових коштів – це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості.

Касові операції – це операції підприємств між собою та з фізичними особами, що пов'язані з прийманням і видачею готівки під час проведення розрахунків через касу з відображенням цих операцій у відповідних книгах обліку (видача грошей працівнику під звіт, на відрядження; видача заробітної плати, інших винагород працівникам; закупівля товарів за готівку; прийом готівки від клієнтів, покупців тощо).

Каса – це приміщення або місце здійснення розрахунків готівкою, а також прийому, видачі, зберігання готівкових коштів, інших цінностей, касових документів.

Ліміт залишку готівки в касі – це граничний розмір суми готівки, що може залишатися в касі в позаробочий час.

Поточний рахунок – рахунок, що банк відкриває клієнту на договірній основі для зберігання грошей та для здійснення всіх видів операцій за цим рахунком відповідно до умов договору та вимог законодавства України.

Фінансові інвестиції – це господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів.

Тема 8. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.

Після вивчення теми 8 студент повинен знати:

- мету, завдання, об'єкти та етапи здійснення контролю дебіторської заборгованості та зобов'язань;
- організаційну модель контролю дебіторської заборгованості та зобов'язань;
- джерела інформації та основні методичні прийоми контролю дебіторської заборгованості та зобов'язань;
- об'єкти та суб'єкти контролю коштів у касі та касових операцій;

- організацію внутрішньогосподарського контролю дебіторської заборгованості за видами;
- оформлення результатів внутрішньогосподарського дебіторської заборгованості;
- елементи контролю операцій із зобов'язаннями;
- організацію внутрішньогосподарського контролю операцій з оплати праці та розрахунками зі страхування;
- джерела інформації та послідовність внутрішньогосподарського контролю зобов'язань за розрахунками;
- організаційні етапи та способи внутрішньогосподарського контролю грошових вексельного обігу;
- об'єкти та напрямки внутрішньогосподарського контролю цільового фінансування та цільових надходжень.

Після вивчення теми 8 студент повинен уміти:

- застосовувати способи та процедури при контролі операцій пов'язаних з дебіторською заборгованістю та зобов'язаннями;
- оперувати нормативно-правовими актами при перевірці операцій з дебіторською заборгованістю та зобов'язаннями, а також цільовими надходженнями;
- окреслювати та застосовувати контрольні процедури при перевірці залишків сум дебіторської заборгованості та зобов'язань та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Тема 8. Практичне заняття: Внутрішньогосподарський контроль дебіторської заборгованості та зобов'язань.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю розрахунків.**
- 2. Організація контролю розрахунків з покупцями та замовниками.**
- 3. Організація контролю розрахунків з іншими дебіторами підприємства.**
- 4. Організація контролю резерву сумнівних боргів.**
- 5. Організація контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками.**
- 6. Організація контролю розрахунків за податками та платежами.**
- 7. Організація контролю за страхуванням.**
- 8. Організація контролю розрахунків з оплати праці.**
- 9. Організація контролю розрахунків за кредитними операціями.**
- 10. Організація контролю вексельного обігу.**
- 11. Організація контролю розрахунків цільового фінансування і цільових надходжень.**

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Внутрішньогосподарський контроль грошово-розрахункових операцій.
2. Дебіторська заборгованість: види, визнання та оцінка.
3. Роль та значення зобов'язань за розрахунками і платежами в господарській діяльності підприємства.
4. Організаційна модель контролю розрахунків цільового фінансування.
5. Внутрішньогосподарський контроль за кредитними операціями.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Назвіть функціональні завдання внутрішнього контролю дотримання трудового законодавства.
2. Дайте характеристику законодавчої та нормативної бази перевірки розрахунків з оплати праці.
3. Назвіть наслідки несвоєчасного виявлення помилок у розрахункових документах.
4. Опишіть методичні прийоми контролю дебіторської заборгованості та розрахунків за зобов'язаннями.
5. Розкрийте порядок перевірки розрахунків за податками й платежами.
6. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю розрахунків.
7. Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків з покупцями та замовниками.
8. Висвітліть організацію та методику контролю розрахунків із постачальниками та підрядчиками.
9. Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків за податками та платежами.
10. Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків з оплати праці.
11. Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків за кредитними операціями.
12. Розкрийте організацію та методику контролю вексельного обігу.
13. Висвітліть організацію та методику контролю розрахунків цільового фінансування і цільових надходжень.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Методичні прийоми контролю розрахунків **не** включають:

- а) інвентаризацію;
- б) службові розслідування;
- в) інформаційне моделювання;
- г) документальні прийоми;
- д) евристичні прийоми.

Тест 2. Методичні прийоми контролю, які ґрунтуються на застосуванні методів аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості, що дає можливість оцінити й виявити динаміку цієї заборгованості, це:

- а) евристичні прийоми;

- б) розрахунково-аналітичні методи;
- в) документальні методи;
- г) методи проведення розслідувань;
- д) моделювання.

Тест 3. Методи, які потребують використання прийомів дослідження суті й змісту розрахункових операцій для з'ясування повноти, законності та правильності відображення останніх в обліку, це:

- а) розрахунково-аналітичні методи;
- б) евристичні прийоми;
- в) документальні методи;
- г) моделювання;
- д) методи проведення розслідувань.

Тест 4. Інвентаризацію повинна проводити:

- а) податковий інспектор;
- б) аудиторська служба;
- в) бухгалтер;
- г) комісія, затверджена наказом керівника підприємства;
- д) начальник складу.

Тест 5. Джерелами даних для перевірки документальної обґрунтованості розрахунків з постачальниками та підрядниками за умови здійснення розрахунків у безготівковій формі є:

- а) квитанція до прибуткового касового ордера;
- б) чек ЕККА;
- в) копія чека з відміткою «сплачено»;
- г) видатковий касовий ордер;
- д) платіжні вимоги-доручення.

Тест 6. Джерелами даних для перевірки документальної обґрунтованості розрахунків з постачальниками та підрядниками за умови здійснення розрахунків у готівковій формі є:

- а) акредитиви;
- б) платіжні вимоги-доручення;
- в) чек ЕККА;
- г) векселі;
- д) інкасові доручення.

Тест 7. Основним нормативним документом для контролю за податками і платежами є:

- а) МСБО;
- б) П(С)БО;
- в) Податковий кодекс України;
- г) Конституція України;
- д) Закон про бухгалтерський облік №996.

Тест 8. Об'єкт оподаткування при нарахуванні доходів у вигляді заробітної плати визначається як різниця між сумою такої заробітної плати і сумою:

- а) ПДВ;
- б) ЄСВ і ПДФО;
- в) ПДФО;
- г) ЄСВ;
- д) ЄСВ, ПДФО і військового збору.

Тест 9. Закон передбачає об'єднання функцій зі збору страхових внесків і контролю за їх сплатою одним органом, який є:

- а) Державним казначейством України;
- б) Пенсійним фондом України;
- в) Фондом соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності;
- г) Фондом соціального страхування на випадок безробіття;
- д) Фондом соціального страхування від нещасного випадку на виробництві.

Тест 10. За рахунок фізичної особи на підприємстві сплачуються такі обов'язкові платежі:

- а) ПДВ;
- б) ПДФО, ЄСВ;
- в) військовий збір;
- г) ПДФО, військовий збір;
- д) ЄСВ.

Тест 11. Об'єктами внутрішньогосподарського контролю за розрахунками з оплати праці є:

- а) стан фінансової звітності;
- б) стан бухгалтерського обліку загалом;
- в) стан роботи з кадрами, використання фонду робочого часу;
- г) стан запасів;
- д) порядок нарахування ЄСВ.

Тест 12. Джерелами фактографічної інформації для здійснення контролю розрахунків з оплати праці є:

- а) колективний договір; правила внутрішнього трудового розпорядку; трудові книжки;
- б) облікова політика;
- в) журнал №1;
- г) звіт про власний капітал форма №4;
- д) книга обліку готової продукції.

Тест 13. Загальний розмір усіх утримань з оплати праці за місяць не повинен перевищувати:

- а) 30 %;
- б) 20 %;
- в) 50 %;
- г) 19,5 %;
- д) 22 %.

Тест 14. При перевірці розрахунків за кредитними операціями **не** перевіряють:

- а) чи проводилася інвентаризація розрахунків;
- б) чи подавалися штрафні санкції постачальникам у разі порушення договірних зобов'язань;
- в) обґрунтованість нарахованих або отриманих сум штрафних санкцій;
- г) правильність списання сумнівних боргів;
- д) правильність нарахування сум обов'язкових платежів.

Тест 15. Векселедавець – це:

- а) трасант;
- б) трасат;
- в) ремітент;
- г) емітент;
- д) кредитор.

Тест 16. Векселедержатель – це:

- а) трасант;
- б) трасат;
- в) ремітент;
- г) емітент;
- д) кредитор.

Тест 17. Джерелами інформації для здійснення контролю розрахунків цільового фінансування та надходження підприємства є рахунок:

- а) 41;
- б) 48;
- в) 44;
- г) 79;
- д) всі рахунки 4 та 7 класу.

Тест 18. Основними напрямками контролю операцій з коштами цільового фінансування та цільових надходжень є перевірка:

- а) дотримання нормативно-правового регулювання розрахунково-кредитних операцій, які забезпечують функціонування підприємств в умовах ринку;
- б) правильності документального оформлення кредитних операцій;
- в) своєчасності розрахунків із бюджетом, перерахування заборгованості кредиторам та стягнення належних сум із дебіторів;
- г) своєчасності і повноти зарахування коштів цільового фінансування;
- д) дотримання умов договорів з різними контрагентами; перевірка фактів погашення боргів підприємством або не сплачених йому сум.

Тест 19. Метою внутрішньогосподарського контролю розрахунків з покупцями та замовниками підприємства є:

- а) встановлення дотримання вимог законодавства щодо використання та погашення кредиту банку, правильність відображення кредитних операцій у бухгалтерському обліку;

б) забезпечення систематичного спостереження за достовірністю облікових та звітних даних про наявність і зміну сум дебіторсько-кредиторської заборгованості;

в) встановлення достовірності та повноти відображення вексельних операцій в обліку та звітності, невідповідності цього відображення чинному законодавству і обліковій політиці та вжиття заходів з усунення виявлених порушень;

г) встановлення достовірності та повноти відображення вексельних операцій в обліку та звітності, відповідності цього відображення чинному законодавству і обліковій політиці та вжиття заходів з усунення виявлених порушень;

д) забезпечення спостереження за недостовірністю облікових та звітних даних про наявність сум дебіторсько-кредиторської заборгованості.

Тест 20. Метою контролю розрахунків за кредитними операціями є:

а) встановлення дотримання вимог законодавства щодо використання та погашення кредиту банку, правильність відображення кредитних операцій у бухгалтерському обліку;

б) забезпечення спостереження за недостовірністю облікових та звітних даних про наявність сум дебіторсько-кредиторської заборгованості;

в) встановлення достовірності та повноти відображення вексельних операцій в обліку та звітності, невідповідності цього відображення чинному законодавству і обліковій політиці та вжиття заходів з усунення виявлених порушень;

г) встановлення достовірності та повноти відображення вексельних операцій в обліку та звітності, відповідності цього відображення чинному законодавству і обліковій політиці та вжиття заходів з усунення виявлених порушень;

д) забезпечення спостереження за недостовірністю облікових та звітних даних про наявність сум дебіторсько-кредиторської заборгованості.

Тест 21. Метою контролю вексельних операцій є:

а) встановлення дотримання вимог законодавства щодо використання та погашення кредиту банку, правильність відображення кредитних операцій у бухгалтерському обліку;

б) забезпечення систематичного спостереження за достовірністю облікових та звітних даних про наявність і зміну сум дебіторсько-кредиторської заборгованості;

в) встановлення достовірності та повноти відображення вексельних операцій в обліку та звітності, невідповідності цього відображення чинному законодавству і обліковій політиці та вжиття заходів з усунення виявлених порушень;

г) встановлення достовірності та повноти відображення вексельних операцій в обліку та звітності, відповідності цього відображення чинному законодавству і обліковій політиці та вжиття заходів з усунення виявлених порушень;

д) забезпечення спостереження за достовірністю облікових та звітних даних про наявність сум дебіторсько-кредиторської заборгованості.

Тест 22. В якій із форм фінансової звітності відображається дебіторська заборгованість покупців за реалізовані ним товари (роботи, послуги)?

- а) Балансі (Звіті про фінансовий стан);
- б) Звіті про фінансові результати;
- в) Звіті про власний капітал;
- г) Звіті про рух грошових коштів;
- д) Примітках.

Тест 23. Об'єктами інвентаризації в ході проведення контролю є:

- а) технологічні процеси та процедури;
- б) капітал і трудова дисципліна;
- в) активи і зобов'язання;
- г) діяльність матеріально відповідальних та посадових осіб підприємства;
- д) правильність посад працівників.

Тест 24. При перевірці якості проведеної інвентаризації доцільно здійснити:

- а) зустрічну перевірку;
- б) повторну перевірку;
- в) суцільну інвентаризацію;
- г) вибіркову інвентаризацію;
- д) правильна відповідь а) і в).

Тест 25. Основним нормативно-правовим документом під час проведення перевірки правильності оподаткування на підприємстві є:

- а) Конституція України;
- б) Облікова політика;
- в) Накази МФУ;
- г) Податковий кодекс України;
- д) Наказ керівника підприємства.

Тест 26. Який встановлюється строк сплати ЄСВ?

- а) не пізніше 10 числа місяця, що настає за базовим;
- б) не пізніше 15 числа місяця, що настає за базовим;
- в) не пізніше 20 числа місяця, що настає за базовим;
- г) не пізніше 30 числа місяця, що настає за базовим;
- д) не пізніше 35 числа місяця, що настає за базовим.

Тест 27. Контроль розрахунків за авансами виданими передбачає розгляд:

- а) достовірності кожної суми зафіксованої за кредитом відповідного субрахунку за картками та іншими регістрами аналітичного обліку із залученням первинних документів;
- б) достовірності кожної суми зафіксованої за дебетом і кредитом відповідного субрахунку за картками;

в) достовірності кожної суми зафіксованої за кредитом відповідного субрахунку за картками та іншими регістрами аналітичного обліку із залученням первинних документів;

г) достовірності кожної суми зафіксованої за дебетом відповідного субрахунку за картками та іншими регістрами аналітичного обліку із залученням первинних документів;

д) достовірності кожної суми зафіксованої за дебетом і кредитом відповідного субрахунку за картками та іншими регістрами аналітичного обліку із залученням первинних документів.

Тест 28. Встановіть відповідність між первинними документами, що підтверджують виникнення поточної заборгованості з її видами:

1. Наказ про відрядження, посвідчення на відрядження.	а) розрахунки за відшкодуванням завданих збитків;
2. Договори, розрахунки бухгалтерії.	б) розрахунки з підзвітними особами;
3. Акти про встановлення розбіжностей, претензії.	в) розрахунки з іншими дебіторами;
4. Позови заявника до суду, протоколи засідання інвентаризаційної комісії.	г) розрахунки за нарахованими доходами;
5. Акти виконаних робіт, договір.	д) розрахунки за претензіями.

Тест 29. Встановіть відповідність між основними критеріями зобов'язань та їх визначенням:

1. Поточні зобов'язання	а) зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу;
2. Довгострокові зобов'язання	б) зобов'язання, що мають бути погашені протягом поточного операційного циклу;
3. Забезпечення	в) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться подія;
4. Непередбачені зобов'язання	г) зобов'язання, які не виникають в ході нормального операційного циклу та будуть погашені після 12 місяців з дати балансу.

Тест 30. Встановіть відповідність між первинними документами, що підтверджують погашення поточної заборгованості з її видами:

Первинні документи	Види
1. Згода постачальника на погашення претензії, платіжні доручення.	а) Розрахунки за виданими авансами
2. Платіжні доручення, виписки банку, акти приймання наданих послуг.	б) Розрахунки з підзвітними особами.
3. Товарно-транспортні накладні, накладні.	в) Розрахунки з іншими дебіторами.
4. Звіт про використання коштів наданих на відрядження або під звіт, квитанції, касова книга.	г) Розрахунки за нарахованими доходами.
5. Прибуткові касові ордери, платіжні доручення.	д) Розрахунки за претензіями.

Виробнича ситуація 8.1

Необхідно: перевірити операції щодо оплати праці, пояснити їх законність або допущені порушення.

Дані для виконання:

1. Працівникові виробництва, який відпрацював увесь лютий 2019 р. при повній тривалості робочого дня нарахована зарплату згідно з трудовим договором в сумі 7500 грн.

2. Окремим працівникам підприємства нарахована зарплата за час простою в зв'язку з проведенням страйку.

3. Працівнику, якому за відпрацьований рік належить відпустка тривалістю 28 календарних днів; 10 днів замінено виплатою компенсації.

Виробнича ситуація 8.2

Необхідно: перевірити правильність нарахування зарплати і проведених з неї утримань, відкоректувати бухгалтерські записи, підготувати висновок до акту ревізії, вказати джерела контролю.

Дані для виконання:

Робітнику Козак В. І. нараховано по наряду 1700 грн.; Утримано: ЄСВ – 151,95 грн., військовий збір – 30,00 грн. На загальну суму проведених утримань зроблено запис Дт 661–Кт 641 – 204,45 грн. Додаткові дані: робітник-відрядник Козакевич – шліфувальник, згідно наряду – 100 стелажів, розцінка за одиницю 115,00 грн.

Виробнича ситуація 8.3

Необхідно: Перевірити правильність та законність відображення операцій пов'язаних з розрахунками за виданими авансами на рахунках бухгалтерського обліку «Вінд». Визначити яка сума буде відображена у рядку 1145 Звіту про фінансовий стан (Баланс). Представлені у таблиці (з використанням субрахунку 371 «Розрахунки за виданими авансами»).

Розрахунки за виданими авансами

№ з/п	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума, грн.
1.	Перерахований аванс транспортній організації за послуги	371	312	1200
2.	Відображена сума ПДВ у складі вартості послуг	641	644	250
3.	Отриманий акт виконаних робіт від транспортного підприємства у період фактичного отримання послуги (на частину суми перерахованого авансу)	23,92, 93	685	500
4.	Відображена сума податкових розрахунків з ПДВ	641	685	100
5.	Здійснений розрахунок заборгованостей	685	371	500

Термінологічний словник

Основні засоби – це сукупність всіх засобів праці, які функціонують в натуральній формі впродовж тривалого часу (більше одного року) як у сфері виробництва, так і в невиробничій сфері і протягом всього терміну служби не втрачають своєї споживчої форми; поступово зменшують свою вартість у зв'язку з фізичним або моральним зносом; беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох виробничих циклів.

Нематеріальні активи – це активи, яким притаманна нематеріальна природа, вони фізично не зношуються, невичерпні, мають властивість само відтворення, а також здатні до тиражування.

Капітальне будівництво – це діяльність держави, юридичних і фізичних осіб, спрямована на створення нових та модернізацію наявних основних засобів виробничого і невиробничого призначення.

Біологічні активи – тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносить и в інший спосіб економічні вигоди.

Амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Оренда основних засобів – угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку.

Ремонт – це комплекс робіт, щодо підтримування основних засобів у робочому стані протягом усього строку їх служби. Залежно від ролі у відтворенні та оновленні засобів усі види ремонту поділяються на поточні та капітальні.

Тема 9. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, ДОВГОСТРОКОВИХ БІОЛОГІЧНИХ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ.

Після вивчення теми 9 студент повинен знати:

- мету, завдання, об'єкти та етапи здійснення контролю дебіторської заборгованості та зобов'язань;
- організаційну модель контролю дебіторської заборгованості та зобов'язань;
- джерела інформації та основні методичні прийоми контролю дебіторської заборгованості та зобов'язань;
- об'єкти та суб'єкти контролю коштів у касі та касових операцій;
- організацію внутрішньогосподарського контролю дебіторської заборгованості за видами;
- оформлення результатів внутрішньогосподарського дебіторської заборгованості;
- елементи контролю операцій із зобов'язаннями;

- організацію внутрішньогосподарського контролю операцій з оплати праці та розрахунками зі страхування;
- джерела інформації та послідовність внутрішньогосподарського контролю зобов'язань за розрахунками;
- організаційні етапи та способи внутрішньогосподарського контролю грошових вексельного обігу;
- об'єкти та напрямки внутрішньогосподарського контролю цільового фінансування та цільових надходжень.

Після вивчення теми 9 студент повинен уміти:

- застосовувати способи та процедури при контролі операцій пов'язаних з дебіторською заборгованістю та зобов'язаннями;
- оперувати нормативно-правовими актами при перевірці операцій з дебіторською заборгованістю та зобов'язаннями, а також цільовими надходженнями;
- окреслювати та застосовувати контрольні процедури при перевірці залишків сум дебіторської заборгованості та зобов'язань та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Тема 9. Практичне заняття: Організація контролю основних засобів, довгострокових біологічних та нематеріальних активів.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю основних засобів і нематеріальних активів.***
- 2. Організація контролю розрахунків капітальних вкладень.***
- 3. Організація контролю наявності, стану збереження та використання основних засобів.***
- 4. Організація контролю амортизації (зносу) основних засобів.***
- 5. Організація контролю витрат на ремонт основних засобів.***
- 6. Організація контролю переоцінки основних засобів.***
- 7. Організація контролю наявності і руху довгострокових біологічних активів.***
- 8. Організація контролю наявності, оцінки й руху нематеріальних активів та їх амортизації.***

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

Внутрішньогосподарський контроль грошово-розрахункових операцій.

Дебіторська заборгованість: види, визнання та оцінка.

Роль та значення зобов'язань за розрахунками і платежами в господарській діяльності підприємства.

Організаційна модель контролю розрахунків цільового фінансування.

Внутрішньогосподарський контроль за кредитними операціями.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

Назвіть функціональні завдання внутрішнього контролю дотримання трудового законодавства.

Дайте характеристику законодавчої та нормативної бази перевірки розрахунків з оплати праці.

Назвіть наслідки несвоєчасного виявлення помилок у розрахункових документах.

Опишіть методичні прийоми контролю дебіторської заборгованості та розрахунків за зобов'язаннями.

Розкрийте порядок перевірки розрахунків за податками й платежами.

Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю розрахунків.

Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків з покупцями та замовниками.

Висвітліть організацію та методику контролю розрахунків із постачальниками та підрядчиками.

Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків за податками та платежами.

Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків з оплати праці.

Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків за кредитними операціями.

Розкрийте організацію та методику контролю вексельного обігу.

Висвітліть організацію та методику контролю розрахунків цільового фінансування і цільових надходжень.

Наведіть визначення ремонту та витрат які до них належать.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. До об'єктів внутрішньогосподарського контролю основних засобів та нематеріальних активів **не** відноситься:

- а) збереження власних і орендованих основних засобів та нематеріальних активів;
- б) стан техніко-експлуатаційної дисципліни за операціями з основними засобами та нематеріальними активами;
- в) стан бухгалтерського обліку за операціями з придбання, руху, використання основних засобів та нематеріальних активів;
- г) стан звітності за операціями з придбання, руху, використання основних засобів та нематеріальних активів;
- д) стан бухгалтерського обліку за операціями з придбання, руху, використання запасів.

Тест 2. Під час контролю основних засобів та нематеріальних активів слід керуватись:

- а) П(С)БО 9;
- б) П(С)БО 10;

- в) Податковим кодексом України;
- г) Методичними рекомендаціями № 530;
- д) М(С)БО 20.

Тест 3. Джерелом фактографічних даних для контролю операцій з основними засобами та нематеріальними активами є:

- а) відомості аналітичного обліку № 3.1, 3.2, 3.3;
- б) журнал 5 та 6;
- в) рахунки 2 класу;
- г) інформація за договорами купівлі-продажу сировини;
- д) журнал 4.

Тест 4. До складу капіталовкладень включаються:

- а) виробничі витрати;
- б) витрати на придбання обладнання, транспортних засобів;
- в) заробітна плата робітників виробництва;
- г) витрати на придбання товарів;
- д) безоплатно одержані ОЗ.

Тест 5. Джерелом інформації щодо контролю капіталовкладень є:

- а) законодавчі акти з інвестиційної діяльності;
- б) журнал 1;
- в) відомості аналітичного обліку № 1.1, 1.2, 1.3;
- г) рахунки 9 класу;
- д) акт про оприбуткування запасів;

Тест 6. До об'єктів контролю в організаційній моделі контролю капітальних вкладень належить:

- а) плани капітальних вкладень і впровадження нової техніки;
- б) законодавчі акти по плануванню і фінансуванню капітальних вкладень і нової техніки;
- в) аналітичне групування;
- г) первина документація і облікові регістри по капітальних вкладеннях і новій техніці;
- д) розрахунково-аналітичні методи контролю.

Тест 7. До джерел інформації в організаційній моделі контролю капітальних вкладень належить:

- а) звітність про виконання планів капітальних вкладень, їх фінансуванні і введенню в дію об'єкту і виробничих потужностей;
- б) фінансування капітальних вкладень і впровадження нової техніки;
- в) виконання плану введення в дію виробничих потужностей і об'єктів основних засобів;
- г) бухгалтерський облік і звітність по капітальних вкладеннях і новій техніці;
- д) документальні прийоми контролю.

Тест 8. Обґрунтованість відображення результатів переоцінки основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності підприємства перевіряються за допомогою:

- а) звіту про власний капітал;
- б) журналу 3;
- в) рахунків класу 7;
- г) даних облікових реєстрів за рахунком 22;
- д) відомостей аналітичного обліку № 1.1, 1.2, 1.3.

Тест 9. Обґрунтованість списання нарахованого зносу за вибувшими об'єктами основних засобів та відображення вибуття за рахунками бухгалтерського обліку встановлюють за допомогою:

- а) журналу 6;
- б) головної книги за рахунками 2 класу;
- в) звіту про фінансовий стан;
- г) звіту про рух грошових коштів;
- д) головної книги за рахунками 10, 13, 42.

Тест 10. До першого етапу внутрішньогосподарського контролю операційної оренди основних засобів належить:

- а) перевірка правильності відображення за рахунками бухгалтерського обліку витрат, пов'язаних із оформленням оренди;
- б) перевірка обґрунтованості балансового та позабалансового обліку об'єктів операційної оренди;
- в) перевірка наявності договірних відносин між суб'єктами операційної оренди;
- г) перевірка достовірності нарахування амортизації за переданими в операційну оренду основними засобами;
- д) перевірка порядку списання недоамортизованих витрат з реконструкції об'єктів операційної оренди.

Тест 11. До третього етапу внутрішньогосподарського контролю операційної оренди основних засобів належить:

- а) перевірка правильності відображення за рахунками бухгалтерського обліку витрат, пов'язаних із оформленням оренди;
- б) перевірка обґрунтованості балансового та позабалансового обліку об'єктів операційної оренди;
- в) перевірка наявності договірних відносин між суб'єктами операційної оренди;
- г) перевірка достовірності нарахування амортизації за переданими в операційну оренду основними засобами;
- д) перевірка порядку списання недоамортизованих витрат з реконструкції об'єктів операційної оренди.

Тест 12. До групи 1 в класифікації груп основних засобів та інших необоротних активів відноситься:

- а) природні ресурси;
- б) будівлі;
- в) земельні ділянки;
- г) машини та обладнання;
- д) транспортні засоби.

Тест 13. До групи 4 в класифікації груп основних засобів та інших необоротних активів відноситься:

- а) природні ресурси;
- б) будівлі;
- в) земельні ділянки;
- г) машини та обладнання;
- д) транспортні засоби.

Тест 14. Прямолінійний метод нарахування амортизації розраховується як:

- а) ділення вартості, що амортизується, на строк корисного використання;
- б) добуток залишкової вартості на початок звітного року на річну норму амортизації;
- в) добуток вартості, що амортизується, на кумулятивний коефіцієнт;
- г) місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) на виробничу ставку;
- д) добуток залишкової вартості на початок звітного року на подвоєну річну норму амортизації.

Тест 15. Виробничий метод нарахування амортизації розраховується як:

- а) ділення вартості, що амортизується, на строк корисного використання;
- б) добуток залишкової вартості на початок звітного року на річну норму амортизації;
- в) добуток вартості, що амортизується, на кумулятивний коефіцієнт;
- г) місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) на виробничу ставку;
- д) добуток залишкової вартості на початок звітного року на подвоєну річну норму амортизації.

Тест 16. Підприємство переоцінює основні засоби у випадку, коли їх справедлива вартість:

- а) не змінилася;
- б) незначно менше від залишкової;
- в) незначно більше від залишкової;
- г) суттєво відрізняється від залишкової;
- д) несуттєво відрізняється від залишкової.

Тест 17. При якому значенні (Кі) проводиться індексація?

- а) при значенні більше одиниці;
- б) при значенні менше одиниці;
- в) при значенні більше 0,5;
- г) при значенні менше 0,5;
- д) при будь-якому значенні.

Тест 18. Мета внутрішньогосподарського контролю операцій з основними засобами та нематеріальними активами підприємств полягає у:

- а) розробці оцінки ефективності постачальницької діяльності на підприємстві;

- б) застосуванні збалансованої системи показників для оцінки ефективності операцій з основними засобами;
- в) встановленні достовірності бухгалтерських даних і звітності щодо наявності, стану й руху цих видів активів, а також забезпечені їх збереження та ефективного використання;
- г) визначенні стану бухгалтерського обліку та звітності;
- д) виявленні резервів підвищення інтенсивності й ефективності використання основних засобів.

Тест 19. Ділення вартості, що амортизується, на строк корисного використання, це розрахунок ... методу нарахування.

- а) кумулятивного;
- б) виробничого;
- в) зменшення залишкової вартості;
- г) прямолінійного;
- д) прискореного зменшення залишкової вартості.

Тест 20. Як називається комплекс робіт, щодо підтримування основних засобів у робочому стані протягом усього строку їх служб?

- а) інвентаризація;
- б) ремонт;
- в) перевірка;
- г) контроль;
- д) процедура.

Тест 21. Метод амортизації на підприємстві визначається:

- а) П(С)БО 7 «Основні засоби»;
- б) Наказом про облікову політику;
- в) наказом підприємства;
- г) Методичними рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів затверджені наказом МФУ № 561 від 30.09.2003 р.;
- д) П(С)БО 8 «Нематеріальні активи».

Тест 22. Основні засоби, що отримані безкоштовно підприємство приймає на збільшення:

- а) власного капіталу;
- б) власних коштів підприємства;
- в) резервного капіталу;
- г) залучених коштів підприємства;
- д) додаткового капіталу.

Тест 23. Хто здійснює введення багаторічних насаджень в експлуатацію?

- а) головний бухгалтер.;
- б) власник підприємства;
- в) бухгалтер;
- г) комісія, призначена керівником;
- д) головний інженер.

Тест 24. Правильність визначення балансової вартості за об'єктами основних засобів підтверджується застосуванням прийому контрольних порівнянь на збалансованість окремих показників ...

- а) балансова вартість на початок звітного періоду + надходження = балансова вартість на кінець звітного періоду + вибуття + амортизація;
 б) балансова вартість на початок звітного періоду - надходження = балансова вартість на кінець звітного періоду - вибуття + амортизація;
 в) балансова вартість на початок звітного періоду + надходження = балансова вартість на кінець звітного періоду + вибуття - амортизація;
 г) балансова вартість на початок звітного періоду - надходження = балансова вартість на кінець звітного періоду + вибуття - амортизація;
 д) балансова вартість на початок звітного періоду - надходження = балансова вартість на кінець звітного періоду - вибуття - амортизація.

Тест 25. Встановіть відповідність між видами ремонту основних засобів:

1. За видами	а) власних основних засобів, орендованих ОЗ;
2. За належністю ОЗ	б) виробничих та невиробничих;
3. За відношенням до господарської діяльності	в) поточні, капітальні;
4. За способом здійснення	г) господарським способом, підрядним способом, змішаним способом.

Тест 26. Встановіть відповідність між формами контролю та видами робіт їх здійснення:

1. Попередній контроль	а) постійне забезпечення робочого стану виробничого обладнання; забезпечення своєчасного проведення та якості ремонтів; забезпечення своєчасного проведення та якості капітальних вкладень; контроль за дотриманням норм обладнання в запасі і законсервованого та якісного стану їх при зберіганні; контроль за максимальним завантаженням обладнання; контроль за величиною простоїв; оперативний аналіз причин простоїв та винуватців; контроль за ефективним використанням основних засобів в місця експлуатації; коригування виробничого процесу та планів (кошторисів) з урахуванням змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі; контроль за дотриманням перспективних планів по придбанню, модернізації, капітальним вкладенням та оновленню основних засобів; контроль за збереженням основних засобів по місцю їх знаходження та експлуатації;
2. Поточний контроль	б) контроль правильності розрахунків амортизації (зносу); оцінка якості проведених ремонтів; оцінка доцільності та законності здачі в оренду основних засобів, реалізації та їх вибуття; оцінка об'єктів основних засобів; контроль стану об'єктів основних засобів;
3. Наступний контроль	в) визначення обсягів фінансування на придбання, модернізацію, капітальні вкладення та оновлення основних засобів згідно перспективних напрямків діяльності підприємства та внутрішніх можливостей; Визначення видів, оптимальної кількості робочих машин і обладнання з урахуванням перспектив розвитку

	<p>підприємства, обсягів виробництва, попиту на зовнішньому ринку, основних техніко-економічних показників основних засобів, технології виробництва та згідно основних напрямків розвитку галузі; Планування обсягів капітальних вкладень і проведення модернізації основних засобів з урахуванням перспектив діяльності підприємства та існуючого фінансування; Визначення потреби кожного центру відповідальності в активних основних засобах з урахуванням його тактичних цілей; Оцінка використання обладнання з урахуванням наявної кількості, основних техніко-економічних характеристик, виробничої програми, завантаження режиму роботи обладнання, технології виробництва.</p>
--	---

Тест 27. Встановіть відповідність між методами нарахування та їх розрахунками:

1.Прямолінійний	<p>а) добуток вартості, що амортизується, на кумулятивний коефіцієнт. Кумулятивний коефіцієнт = відношення кількості років, що залишаються до кінця строку використання, до суми чисел років його корисного використання;</p>
2.Зменшення залишкової вартості	<p>б)ділення вартості, що амортизується, на строк корисного використання;</p>
3. Прискорене зменшення залишкової вартості	<p>в) річна норма амортизації обчислюється відповідно до строку корисного використання і подвоюється Річна норма амортизації (%) = $1 - \sqrt[p]{\text{ліквідаційна вартість} / \text{первісна вартість}}$ п – кількість років експлуатації. Місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) на виробничу ставку. Виробнича ставка = відношення вартості, що амортизується, до загального обсягу продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів;</p>
4.Кумулятивний	<p>г) добуток залишкової вартості на початок звітного року (або первісна вартість на дату початку нарахування амортизації) на річну норму амортизації;</p>
5.Виробничий	<p>д) добуток залишкової вартості на початок звітного року (або первісна вартість на дату початку нарахування амортизації) на річну норму амортизації.</p>

Виробнича ситуація 9.1

Необхідно: розглянути ситуацію з обліку реалізації основних засобів, пояснити суть допущених помилок та вказати, які рекомендації має дати контролер, щодо правильності відображення ситуації на рахунках бухгалтерського обліку.

Дані для виконання:

Підприємство реалізувало авто, первісна вартість якого за даними обліку – 21200 грн., нарахований знос за час експлуатації – 3000 грн., ціна

реалізації включаючи ПДВ – 25000 грн. Дана ситуація в реєстрах бухгалтерського обліку підприємства ображена наступним чином:

Дт 377 – Кт 742 25000 грн.

Дт 131 – Кт 105 2000 грн.

Дт 311 – Кт 377 24000 грн.

Виробнича ситуація 9.2

Необхідно: перевірити стан бухгалтерського обліку операцій із основними засобами. У разі виявлених порушень підготувати запис до акту ревізії. Вказати джерела внутрішнього контролю та коригуючі засоби по виправленню допущених помилок.

Дані для виконання:

Під час перевірки по даних первинних документів ревізором встановлено, що на підприємстві 22 липня 2013 року придбано і введено в експлуатацію 10 одиниць нового обладнання. Загальна початкова вартість якого 44 тис. грн. станом на 1 листопада 2013 року та рахунку 10 «Основні засоби» обліковується лише 9 одиниць придбаного обладнання на суму 37,6 тис. грн.

Виробнича ситуація 9.3

Необхідно: перевірити правильність відображення в обліку операцій з основними засобами та пояснити їхню законність чи допущенні помилки.

Дані для виконання:

Підприємство ПАТ «Мета» у жовтні поточного року придбало лазерний принтер і почало нараховувати амортизацію з листопада поточного року.

У грудні поточного року підприємство придбало комп'ютер разом з мишкою і клавіатурою. Вартість комп'ютера при оприбуткуванні по даних обліку віднесли до складу основних засобів, а комп'ютерну мишку і клавіатуру до інших необоротних активів.

Термінологічний словник

Основні засоби – це сукупність всіх засобів праці, які функціонують в натуральній формі впродовж тривалого часу (більше одного року) як у сфері виробництва, так і в невиробничій сфері і протягом всього терміну служби не втрачають своєї споживчої форми; поступово зменшують свою вартість у зв'язку з фізичним або моральним зносом; беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох виробничих циклів.

Нематеріальні активи – це активи, яким притаманна нематеріальна природа, вони фізично не зношуються, невичерпні, мають властивість само відтворення, а також здатні до тиражування.

Капітальне будівництво – це діяльність держави, юридичних і фізичних осіб, спрямована на створення нових та модернізацію наявних основних засобів виробничого і невиробничого призначення.

Біологічні активи – тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.

Амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Оренда основних засобів – угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку.

Ремонт – це комплекс робіт, щодо підтримування основних засобів у робочому стані протягом усього строку їх служби. Залежно від ролі у відтворенні та оновленні засобів усі види ремонту поділяються на поточні та капітальні.

Тема 10. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ МАТЕРІАЛЬНИХ ЗАПАСІВ ТА ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ.

Після вивчення теми 10 студент повинен знати:

- мету, завдання, об'єкти та етапи здійснення внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів і поточних біологічних активів тваринництва;
- організаційну модель стану складського господарства й дотримання умов зберігання цінностей;
- джерела інформації та основні методичні прийоми контролю матеріальних запасів і поточних біологічних активів;
- організацію внутрішньогосподарського контролю надходження, переміщення і вибуття виробничих запасів;
- елементи внутрішньогосподарського контролю операцій із малоцінними та швидкозношуваними предметами;
- організацію внутрішньогосподарського контролю наявності і руху поточних біологічних активів;

Після вивчення теми 10 студент повинен уміти:

- застосовувати способи та процедури при контролі операцій пов'язаних з матеріальними запасами і поточними біологічними активами;
- оперувати нормативно-правовими актами при перевірці операцій матеріальними запасами і поточними біологічними активами;

– окреслювати та застосовувати контрольні процедури при перевірці залишків сум матеріальних запасів і поточних біологічних активів та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Тема 10. Практичне заняття: Організація контролю основних засобів, довгострокових біологічних та нематеріальних активів.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми і напрямки проведення контролю матеріальних запасів і поточних біологічних активів тваринництва.*
- 2. Організація контролю стану складського господарства й дотримання умов зберігання цінностей.*
- 3. Організація контролю надходження, переміщення і вибуття виробничих запасів.*
- 4. Організація контролю операцій з малоцінними швидкозношуваними предметами (МШП).*
- 5. Організація контролю наявності і руху поточних біологічних активів тваринництва.*

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Виробничі запаси: види, визнання та оцінка.
2. Поточні біологічні активи: види, визнання та оцінка.
3. Роль та значення товарно-матеріальних цінностей в господарській діяльності підприємства.
4. Організаційна модель внутрішньогосподарського контролю запасів і поточних біологічних активів.
5. Внутрішньогосподарський контроль сільськогосподарської продукції.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Розкрийте мету внутрішньогосподарського контролю операцій із запасами та поточними біологічними активами.
2. Розкрийте мету внутрішньогосподарського контролю операцій із довгостроковими біологічними активами.
3. Вимогами якого нормативного акту передбачено перелік випадків матеріальної відповідальності працівників у повному розмірі завданої шкоди підприємству?
4. Якою формою подається достовірність даних про залишок на початок місяця, надходження, вибуття та залишок на кінець місяця на складах за кожною групою матеріальних цінностей відстежують порівнянням інформації первинних документів і матеріального звіту?
5. Що передбачає визначення кінцевого сальдо як залишкової величини, тобто різниці суми вартості придбаних запасів і їх початкового сальдо та

собівартості відпущених у виробництво (реалізованих) товарно-матеріальних запасів?

6. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю матеріальних запасів.

7. Розкрийте організацію та методику контролю стану складського господарства й дотримання умов зберігання цінностей.

8. Розкрийте організацію та методику контролю надходження, переміщення і вибуття виробничих запасів.

9. Розкрийте організацію та методику контролю операцій з малоцінними швидкозношуваними предметами.

10. Розкрийте організацію та методику контролю наявності і руху готової продукції.

11. Охарактеризуйте методичні прийоми проведення перевірки операцій із запасами.

12. Наведіть перелік об'єктів внутрішньогосподарського контролю операцій із запасами.

13. Розкрийте основні методологічні елементи внутрішньогосподарського контролю запасів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Запаси – це:

а) об'єкти, які використовуються підприємством протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року, зокрема: інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спеціальний одяг тощо;

б) біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи;

в) сільськогосподарські харчові продукти тваринного та рослинного походження, призначені для споживання людиною у сирому або переробленому стані як інгредієнти для їжі;

г) активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;

д) засоби, що знаходяться на складах споживачів, виробництва, призначені для виробничого споживання, але що ще не вступили у виробничий процес.

Тест 2. Виробничі запаси – це:

а) об'єкти, які використовуються підприємством протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року, зокрема: інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спеціальний одяг тощо;

б) біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи;

- в) сільськогосподарські харчові продукти тваринного та рослинного походження, призначені для споживання людиною у сирому або переробленому стані як інгредієнти для їжі;
- г) активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- д) засоби, що знаходяться на складах споживачів, виробництва, призначені для виробничого споживання, але що ще не вступили у виробничий процес.

Тест 3. Скільки відсотків становлять витрати на придбання матеріальних запасів у структурі собівартості продукції більшості підприємств виробничого спрямування?

- а) 50-55 %;
- б) 80-90 %;
- в) 25-30 %;
- г) 60-70 %;
- д) 10-20 %.

Тест 4. До об'єктів контролю операцій із запасами та поточними біологічними активами належить:

- а) збереження власних і орендованих основних засобів та нематеріальних активів;
- б) стан техніко-експлуатаційної дисципліни за операціями з основними засобами та нематеріальними активами;
- в) стан бухгалтерського обліку за операціями з придбання, руху, використання основних засобів та нематеріальних активів;
- г) стан звітності за операціями з придбання, руху, використання основних засобів та нематеріальних активів;
- д) відображення витрат пов'язаних із придбанням (створенням), використанням та реалізацією (списанням) активів.

Тест 5. До джерел контролю господарських операцій, пов'язаних із запасами належить:

- а) рахунок 20;
- б) журнал 7;
- в) звіт про рух грошових коштів ф.3;
- г) аналітична відомість 1.1, 1.2, 1.3;
- д) рахунок 30.

Тест 6. Відповідальність за ТМЦ, які зберігаються на складі, несе:

- а) інвентаризаційна комісія;
- б) директор;
- в) власник складу;
- г) комірник;
- д) головний бухгалтер.

Тест 7. «Метод бухгалтерського обліку ТМЦ, відповідно до якого ТМЦ, поставлені на облік першими вибувають з обліку теж першими», вище наведене твердження відповідає методу:

- а) нормативних затрат;
- б) середньозваженої вартості;
- в) ФІФО;
- г) ціни продажу;
- д) ЛІФО.

Тест 8. Джерелами інформації при контролі продукції сільськогосподарського виробництва є:

- а) щоденник надходження сільськогосподарської продукції;
- б) договори купівлі-продажу об'єктів ОЗ;
- в) договори на капітальне будівництво;
- г) розрахунками нарахування амортизації;
- д) журнал 1.

Тест 9. Фактори, що впливають на процес виробництва сільськогосподарської продукції, а отже і на організацію контролю, можна поділити на:

- а) дві групи;
- б) три групи;
- в) п'ять груп;
- г) сім груп;
- д) вісім груп.

Тест 10. Джерелом нормативно-правового характеру щодо поточних біологічних активів є:

- а) П(С)БО 20;
- б) П(С)БО 5;
- в) П(С)БО 30;
- г) П(С)БО 14;
- д) П(С)БО 15.

Тест 11. Поточні біологічні активи обліковують на рахунку:

- а) 21;
- б) 22;
- в) 20;
- г) 28;
- д) 16.

Тест 12. До поточних біологічних активів відноситься:

- а) плантації хмелю;
- б) корови, вівці;
- в) плодові дерева;
- г) молоко, мед;
- д) виноградники.

Тест 13. Яке із поданих завдань не належить до завдань ВГК операцій із запасами та поточних біологічних активів тваринництва?

- а) своєчасна та повна поставка запасів відповідної якості на склади та у виробництво;

- б) формування умов безпеки зберігання запасів та вирощування поточних біологічних активів;
- в) перевірка дотримання встановлених норм (лімітів) витрачання запасів у процесі виробництва;
- г) перевірка дотримання лімітів використання кормів для утримання та відгодівлі молодняка тварин;
- д) перевірка формування умов небезпеки зберігання запасів та вирощування поточних біологічних активів.

Тест 14. В умовах якої системи контролю за допомогою інвентаризації товарно-матеріальних запасів наявних на кінець облікового періоду визначають кінцеве сальдо рахунка товарно-матеріальних запасів?

- а) періодичної;
- б) постійної;
- в) матеріальної;
- г) абстрактної;
- д) товарної.

Тест 15. Дана система контролю товарно-матеріальних запасів передбачає визначення кінцевого сальдо як залишкової величини, тобто різниці суми вартості придбаних запасів і їх початкового сальдо та собівартості відпущених у виробництво (реалізованих) товарно-матеріальних запасів.

- а) періодичної;
- б) постійної;
- в) матеріальної;
- г) абстрактної;
- д) товарної.

Тест 16. Як називається П(С)БО 9?

- а) «Малоцінні та швидкозношувані предмети»;
- б) «Доходи»;
- в) «Витрати»;
- г) «Запаси»;
- д) «Виробничі запаси».

Тест 17. Забезпечення продовольчої безпеки держави якісною сільськогосподарською продукцією, – це:

- а) завдання внутрішньогосподарського контролю сільськогосподарської продукції;
- б) завдання внутрішньогосподарського контролю виробничих запасів;
- в) завдання внутрішньогосподарського контролю МШП;
- г) завдання внутрішньогосподарського контролю поточних біологічних активів тваринництва;
- д) завдання внутрішньогосподарського контролю поточних біологічних активів рослинництва.

Тест 18. Який із типів не відноситься до типів неконтрольованих факторів?

- а) економічні;
- б) конкурентні;
- в) відповідальні;
- г) стан природи;
- д) взаємозалежності.

Тест 19. Поточні біологічні активи тваринництва формують особливі обліково-аналітичні групи ... суб'єкта господарювання:

- а) матеріальних активів;
- б) нематеріальних активів;
- в) основних засобів;
- г) оборотних активів;
- д) необоротних активів.

Тест 20. Що є джерелом інформації для контролю господарських операцій із запасами?

- а) П(С)БО 9 «Запаси»;
- б) П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»;
- в) П(С)БО 7 «Основні засоби»;
- г) П(С)БО 15 «Дохід»;
- д) П(С)БО 8 «Нематеріальні активи».

Тест 21. Що є передумовою організації внутрішньогосподарського контролю за збереженням запасів?

- а) дослідження динаміки заборгованості за операціями з постачання готової продукції, товарів, виконаних робіт та надання послуг;
- б) перевірка повноти та своєчасності проведення інвентаризацій розрахунків з покупцями та замовниками;
- в) вибір спеціалістів для виконання контрольних функцій;
- г) порівняння і зіставлення об'єкта з його аналогом, затвердженими зразками, нормативно-правовими актами для виявлення відхилень від них;
- д) скорочення зайвих проміжних складів і сховищ.

Тест 22. Як відстежують достовірність даних про залишок на початок місяця, надходження, вибуття та залишок на кінець місяця на складах за кожною групою матеріальних цінностей?

- а) порівнянням інформації Звіту про сукупний дохід та рух грошових коштів;
- б) порівнянням Фінансової звітності за попередні періоди;
- в) порівнянням видаткових накладних за періоди;
- г) порівнянням інформації первинних документів і матеріального звіту;
- д) порівнянням інформації первинних документів за різні періоди.

Тест 23. Що є напрямом внутрішньогосподарського контролю операцій з руху запасів?

- а) збереження власних і орендованих основних засобів та нематеріальних активів;

- б) забезпечення правильного формування собівартості запасів;
- в) забезпечення належної якості та дотримання термінів проведення робіт з оновлення основних засобів;
- г) забезпечення ефективного функціонування підприємства, її фінансової стійкості і перспектив розвитку;
- д) оцінка та аналіз, що спрямовані на вивчення однієї чи декількох сторін фінансово-господарської діяльності підприємства.

Тест 24. Хто перевіряє правильність виведення результатів інвентаризації МШП за матеріально-відповідальними особами?

- а) комісія;
- б) директор;
- в) контролер;
- г) аудитор;
- д) бухгалтер.

Тест 25. На які групи поділяються фактори, що впливають на процес сільськогосподарського виробництва?

- а) прямі та непрямі;
- б) національні та галузеві;
- в) нормальні та спеціальні;
- г) соціальні та психологічні;
- д) контрольовані та неконтрольовані.

Тест 26. За економічним змістом тварини на вирощуванні та відгодівлі, як складова частина поточних біологічних активів є:

- а) МШП;
- б) запасами;
- в) біологічним активом;
- г) незавершеним виробництвом галузі тваринництва;
- д) необоротним активом.

Тест 27. Встановіть відповідність між елементами контролю господарських операцій із біологічними активами та їхнім змістом:

1. Мета контролю поточних біологічних активів.	а) встановлення достовірності щодо досліджуваного об'єкту;
2. Джерела нормативно-правового характеру поточних біологічних активів	б) наявність, стан збереження, умови утримання поточних біологічних активів; інвентаризація поголів'я за статеві-віковими групами під час якої можливо з'ясувати недостачі і надлишки поголів'я, вивчення матеріалів внутрішньогосподарських інвентаризацій;
3. Внутрішні джерелами інформації контролю поточних біологічних активів	в) наказ про облікову політику, статутні документи, первинні документи, реєстри;
4. Напрямки внутрішньогосподарського контролю поточних біологічних активів тваринництва	г) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів.

Термінологічний словник

Запаси – активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Виробничі запаси – засоби, що знаходяться на складах споживачів, виробництва, призначені для виробничого споживання, але що ще не вступили у виробничий процес.

Малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП) – це запаси, які використовуються підприємством протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року, зокрема: інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спеціальний одяг тощо.

Сільськогосподарська продукція – це сільськогосподарські харчові продукти тваринного та рослинного походження, призначені для споживання людиною у сирому або переробленому стані як інгредієнти для їжі. До них відносяться товари, які вирощуються, відгодовуються, виловлюються, збираються, виготовляються, виробляються, переробляються безпосередньо виробником цих товарів (продукції), а також продукти обробки та переробки цих товарів (продукції), якщо вони були придбані або вироблені на власних та орендованих потужностях (площах).

Поточні біологічні активи – біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.

Виробнича ситуація 10.1

Необхідно: на основі даних табл. проаналізуйте запаси матеріальних ресурсів на підприємстві. Визначити оптимальну норму списання запасів при забезпеченні нормального виробництва на місяць.

Таблиця №1

Вид ресурсів	Розрахунок необхідної величини запасів		
	Норматив у днях, днів	Одноденні витрати, ц	Фактичні залишки, ц
Сировина	8	20	160
Матеріали	14	47	420
Паливо	30	17	520
Комплектуючі матеріали	4	1	5
Запасні частини	14	2	28

Виробнича ситуація 10.2

Необхідно: розрахувати оцінку виробничих запасів за методом ФІФО собівартості.

Дані для виконання: У березні було списано на виробництво 22 одиниці запасу А. Залишок на початок місяця = $15 \times 10 \text{ у.о.} = 150 \text{ у.о.}$ Всього

за місяць було придбано 32 одиниці запасу А. Вартість придбання дорівнює 401 у.о. Придбано за місяць:

1 придбання: $15 \times 12 \text{ у.о.} = 180 \text{ у.о.}$;

2 придбання: $17 \times 13 \text{ у.о.} = 221 \text{ у.о.}$

Виробнича ситуація 10.3

Необхідно: визначити розмір збитків та відобразити операції з отримання від винної особи компенсації збитку в обліку.

Дані для виконання: На підприємстві зберігається олій (нерафінований) у бочках у відкритому приміщенні. В результаті проведеної інвентаризації 07.10.2019 р. була виявлена нестача олії в кількості 26 л. Вартість одиниці за калькуляцією підприємства складає 17,50 грн. Остання інвентаризація проводилася за станом на 01.06.2018р. олія була налита в бочку.

Винна особа не встановлена. Індекс інфляції складає 3,0.

Виробнича ситуація 10.4

Необхідно: відобразити результат інвентаризації МШП в обліку.

Дані для виконання:

У результаті інвентаризації виявлена:

а) тара (паперові мішки) не оприбуткована на баланс через те, що її вартість не була вказана в документах постачальника. Ціна імовірної реалізації тари встановлена в розмірі 0,40 грн за кг, загальна вага мішків - 63 кг. Тара підлягає здачі підприємствам зі збору вторинної сировини;

б) картонна тара, яка прийшла в непридатність через природний знос. Первинна вартість тари -46 грн., вартість імовірної реалізації - 17 грн. Тара підлягає здачі підприємствам зі збору вторинної сировини;

в) нестача склотари у кількості 110 пляшок безповоротної тари. Первісна вартість 1 пляшки -1,45 грн. Збиток тари в межах норм природного збитку склав 26 пляшки. Винна особа не встановлена.

Тема 11. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.

Після вивчення теми 11 студент повинен знати:

– мету, завдання, об'єкти та етапи здійснення внутрішньогосподарського контролю доходів і витрат діяльності та фінансових результатів;

– організаційну модель контролю доходів і витрат діяльності та фінансових результатів;

- джерела інформації та основні методичні прийоми контролю доходів і витрат діяльності та фінансових результатів;
- об'єкти та суб'єкти доходів і витрат діяльності та фінансових результатів;
- організацію внутрішньогосподарського контролю реалізації продукції, товарів, робіт і послуг;
- елементи контролю адміністративних витрат;
- організацію внутрішньогосподарського контролю операцій пов'язаних з витратами і доходами від іншої операційної діяльності;
- джерела інформації та послідовність витрат і доходів від фінансових операцій та іншої звичайної діяльності;
- організаційні етапи та способи внутрішньогосподарського контролю доходів і витрат майбутніх періодів;
- об'єкти та напрямки внутрішньогосподарського контролю формування фінансових результатів та їх використання.

Після вивчення теми 11 студент повинен уміти:

- застосовувати способи та процедури при контролі операцій пов'язаних з доходами і витратами діяльності та фінансовими результатами;
- оперувати нормативно-правовими актами при перевірці операцій з з доходами і витратами за видами діяльності, а також фінансовими результатами;
- окреслювати та застосовувати контрольні процедури при перевірці нарахованих сум доходів і витрат діяльності, визначених фінансових результатів та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Тема 11. Практичне заняття: Організація і методика контролю доходів і витрат діяльності та фінансових результатів.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми і напрямки проведення внутрішньогосподарського контролю доходів, витрат та фінансових результатів діяльності.**
- 2. Організація контролю реалізації продукції, товарів, робіт і послуг.**
- 3. Організація контролю адміністративних витрат.**
- 4. Організація контролю витрат і доходів від іншої операційної діяльності.**
- 5. Організація контролю витрат і доходів від фінансових операцій та іншої звичайної діяльності.**
- 6. Організація контролю доходів і витрат майбутніх періодів.**
- 7. Організація контролю формування фінансових результатів та їх використання.**

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Внутрішньогосподарський контроль результатів операційної діяльності: завдання, етапи та методи.
2. Фінансові результати: зміст та еволюція розвитку.
3. Роль та значення доходів та витрат майбутніх періодів у господарській діяльності підприємства.
4. Організаційна модель контролю доходів і витрат фінансової діяльності.
5. Внутрішньогосподарський контроль доходів і витрат інвестиційної діяльності.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Висвітліть завдання, об'єкти та джерела проведення контролю доходів, витрат та фінансових результатів діяльності.
2. Охарактеризуйте методичні прийоми та напрямки проведення контролю доходів, витрат та фінансових результатів діяльності.
3. Розкрийте організацію та методику контролю реалізації продукції, товарів, робіт і послуг.
4. Опишіть організацію контролю адміністративних витрат.
5. Наведіть особливості організації контролю витрат на збут.
6. Розкрийте організацію та методику контролю витрат і доходів від іншої операційної діяльності.
7. Розкрийте організацію та методику контролю витрат і доходів від фінансових операцій та іншої діяльності.
8. Розкрийте організацію та методику контролю формування фінансових результатів та їх використання.
9. Дайте характеристику доходам підприємства. Наведіть їх класифікацію.
10. Дайте характеристику витратам підприємства та їх видів.
11. Наведіть послідовність процесу внутрішньогосподарського контролю доходів і витрат майбутніх періодів.
12. Наведіть джерела контролю доходів, витрат та фінансових результатів підприємства.
13. Висвітліть завдання внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів підприємства.
14. Опишіть методи і процедури перевірки доходів і витрат підприємства.
15. Назвіть основну ціль внутрішньогосподарського контролю доходів і витрат підприємства.
16. Охарактеризуйте кінцевий результат перевірки фінансових результатів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Доходи – це:

- а) зростання капіталу за рахунок внесків власників;
- б) подія, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді;
- в) зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу;
- г) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;
- д) збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу.

Тест 2. Витрати майбутніх періодів – це:

- а) витрати, сплачені в звітному і попередніх періодах, що підлягають включенню до собівартості продукції в наступних звітних періодах;
- б) подія або операція, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді;
- в) зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу;
- г) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;
- д) витрати, пов'язані з управлінням та організацією діяльності підприємства, які не включаються до собівартості реалізованої продукції.

Тест 3. Дебетове сальдо 79 рахунку відображає:

- а) непокриті збитки;
- б) витрати, які списані на фінансові результати;
- в) доходи, які списані на фінансові результати;
- г) дохід від реалізації;
- д) нарахування ПДВ.

Тест 4. Які П(С)БО регулюють діяльність підприємства у сфері визнання доходів та витрат?

- а) 5, 6;
- б) 10, 11;
- в) 15, 16;
- г) 5, 16;
- д) 20, 21.

Тест 5. До об'єктів внутрішньогосподарського контролю реалізації продукції, товарів і послуг належать:

- а) придбані запаси;
- б) амортизація;
- в) обсяги реалізації;
- г) курсові різниці;

д) бухгалтерські реєстри та звітність, що відображають рух грошових коштів.

Тест 6. Валовий прибуток визначається як:

- а) різниця між чистим доходом від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг і її собівартістю;
- б) різниця між чистим прибутком від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг і її собівартістю
- в) різниця між чистим прибутком від реалізації продукції та доходом від її реалізації;
- г) добуток чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг і її собівартістю;
- д) частка чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг і її собівартості;

Тест 7. За кредитом 70 рахунку відображається:

- а) непокриті збитки;
- б) витрати, які списані на фінансові результати;
- в) доходи, які списані на фінансові результати;
- г) дохід від реалізації;
- д) нарахування ПДВ.

Тест 8. Логічна перевірка дозволяє:

- а) порівняти фактичні результати з плановими;
- б) перевірити правильність оформлення документів, які повинні містити всі відомості необхідні для обґрунтування облікових записів;
- в) перевірити законність тієї чи іншої операції;
- г) виявити можливі розкрадання використовуючи фактичні результати та пов'язані з ними документи;
- д) перевірити нарахування та списання доходів та витрат майбутніх періодів.

Тест 9. Дані «Звіту про фінансові результати» зіставляють із рахунками:

- а) 70, 71, 90, 92;
- б) 76, 91, 95, 98;
- в) 30, 31, 36, 92;
- г) 63, 64, 69, 98;
- д) 20, 22, 26, 901.

Тест 10. Коефіцієнт рентабельності чистих активів (Крча) розраховується як:

- а) ЧП/ЧА;
- б) ЧП*ЧА;
- в) ЧП+ЧА;
- г) ЧП-ЧА;
- д) ЧП/ЧА×ОП.

Тест 11. Витрати, сплачені в звітному і попередніх періодах, що підлягають включенню до собівартості продукції в наступних звітних періодах, це -

- а) витрати майбутніх періодів;
- б) надзвичайна подія;
- в) адміністративні витрати;
- г) витрати;
- д) операційна діяльність.

Тест 12. Засоби, які вже одержані або те, що буде одержано не в даному звітному періоді, а в інших, тих що попереду, це:

- а) доходи;
- б) витрати майбутніх періодів;
- в) доходи майбутніх періодів;
- г) надзвичайна подія;
- д) операційна діяльність.

Тест 13. Встановлення об'єктивної істини щодо повноти, правдивості та неупередженості первинних документів, бухгалтерських даних і звітності підприємства в частині його доходів, витрат і фінансових результатів діяльності є метою:

- а) внутрішньогосподарського контролю доходів і витрат діяльності та фінансових результатів;
- б) внутрішньогосподарського контролю реалізації продукції, товарів, робіт і послуг;
- в) внутрішньогосподарського контролю адміністративних витрат;
- г) внутрішньогосподарського контролю витрат і доходів від іншої операційної діяльності;
- д) внутрішньогосподарського контролю витрат і доходів від фінансових операцій та іншої звичайної діяльності.

Тест 14. Співставлення бюджетів витрат діяльності за їх видами, напрямками та виявлення певних відхилень від цих бюджетів; визначення причин відхилень і корегування бюджетів із врахуванням конкретних даних контролю та перспектив наступного функціонування підприємства та його сегментів є завданням:

- а) ВГК адміністративних витрат;
- б) ВГК за витратами діяльності;
- в) ВГК витрат і доходів від іншої операційної діяльності;
- г) ВГК витрат і доходів від фінансових операцій та іншої звичайної діяльності;
- д) ВГК доходів і витрат майбутніх періодів.

Тест 15. Яка із груп витрат не належить адміністративним витратам?

- а) адміністративно-господарські витрати;
- б) витрати на обслуговування працівників;
- в) інші накладні витрати;
- г) витрати, що не враховані в нормах накладних витрат, але відносяться до накладних витрат;
- д) виробничі витрати.

Тест 16. Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування визначається як:

- а) алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків);
- б) алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових витрат (збитків);
- в) алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків);
- г) алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків);
- д) алгебраїчна сума прибутку (збитку) від фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків).

Тест 17. Відстеження правильності визначення фінансових результатів і відображення їх в обліку це:

- а) завдання внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів;
- б) напрям внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів;
- в) мета внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів;
- г) принцип внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів;
- д) метод внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів.

Тест 18. Яким національним (положенням) стандартом бухгалтерського обліку регулюється фінансова звітність підприємства?

- а) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»;
- б) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»;
- в) П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- г) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»;
- д) П(С)БО 9 «Запаси».

Тест 19. Які дії контролерів при перевірці операцій з обліку доходів від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг?

- а) збереження власних і орендованих основних засобів та нематеріальних активів;
- б) використання коштів і стан їх обліку та звітності у процесі наступних операцій: розрахунки з постачання й закупок, розрахунки з іншими дебіторами та кредиторами, розрахунки з бюджетом;
- в) аналіз результатів обсягу капіталу, що інвестуються, і віддачі від проєктованих виробництв;
- г) дотримання зафіксованих у наказі про облікову політику підприємства умов визнання доходів; здійснення угод з продажу за операціями з реалізації, що відображені на рахунках бухгалтерського обліку;
- д) визначення сум матеріальних збитків від недостач і крадіжок основних засобів та матеріальних активів.

Тест 20. Що є джерелами інформації внутрішньогосподарського контролю адміністративних витрат?

- а) П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати»;
- б) нормативно-правові акти щодо законності господарської діяльності та організації обліку, внутрішня організаційно-розпорядча документація, фінансова і статистична звітність;
- в) первинні документи та облікові реєстри;
- г) Журнали операцій;
- д) Звітність підприємства за попередні періоди.

Тест 21. В який випадках не визнаються витрати?

- а) при попередній (авансовій) оплаті запасів, робіт, послуг;
- б) при визнанні доходу;
- в) якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів;
- г) при зменшенні активів або збільшенні зобов'язань;
- д) коли витрати неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду.

Тест 22. Що є фінансовим результатом господарської діяльності підприємства:

- а) прибуток або збиток;
- б) прибуток;
- в) заробітна плата;
- г) витрати;
- д) дивіденди.

Тест 23. Встановіть послідовність перевірки адміністративних витрат:

1.	а) визначити правильність, обґрунтованість і повноту віднесення (списання) на рахунок фінансових результатів адміністративних витрат підприємства;
2.	б) перевірити наявність первинних облікових документів;
3.	в) Перевірити достовірності та повноти відображення адміністративних витрат у фінансовій звітності;
4.	г) перевірка елементів облікової політики щодо адміністративних витрат;
5.	д) визначити наявність планових величин витрат на відповідний період (квартал, півріччя, рік) за всіма центрами відповідальності та центрами витрат і в цілому по підприємству;

Тест 24. Встановіть відповідність між етапами проведення контролю доходів та витрат майбутніх періодів та їх послідовністю:

1.	а) вивчаються розпорядчі документи органу управління підприємства;
2.	б) вивчаються та аналізуються нормативно-правові акти, установчі документи, накази та інші документи суб'єкта господарювання, які відображають нарахування та списання доходів та витрат майбутніх періодів;
3.	в) аналізуються дані фінансових, бухгалтерських документів, фінансової звітності, договорів та інших документів суб'єкта господарювання, що пов'язані з нарахуванням та списанням доходів та витрат майбутніх періодів;
4.	г) вивчається фінансова та статистична звітність суб'єкта господарювання;
5.	д) отримана інформація передається керівникові підприємству, який відповідно приймає рішення щодо усунення виявлених порушень.

Тест 25. Встановіть відповідність між фінансовими коефіцієнтами, які використовуються у системі аналізу та оцінці фінансових результатів діяльності підприємства та їх характеристикою:

1. Коефіцієнт рентабельності активів	а) скільки прибутку доводиться на кожен гривню об'єму продажу;
2. Коефіцієнт рентабельності продажу	б) скільки чистого прибутку доводиться на кожен гривню чистих активів;
3. Коефіцієнт чистої рентабельності власного капіталу	в) скільки прибутку доводиться на кожен гривню активів у розрахунковому періоді;
4. Коефіцієнт рентабельності чистих активів	г) скільки чистого прибутку доводиться на кожен гривню власного капіталу.

Тест 26. Встановіть відповідність між фінансовими коефіцієнтами, які використовуються у системі аналізу та оцінці фінансових результатів діяльності підприємства та їх формулою:

1. Коефіцієнт рентабельності активів	А) $K_{рвк} = \frac{ЧП}{ВК}$, де ЧП – чистий прибуток; ВК – середня вартість власного капіталу за розрахунковий період;
2. Коефіцієнт рентабельності продажу	Б) $K_{рча} = \frac{ЧП}{ЧА}$, де ЧА – середня вартість чистих активів за розрахункових період;
3. Коефіцієнт чистої рентабельності власного капіталу	В) $K_{ра} = \frac{БП}{А}$, де БП – бухгалтерський прибуток; А – середня вартість активів за розрахунковий період;
4. Коефіцієнт рентабельності чистих активів	Г) $K_{рп} = \frac{БП}{ОП}$, де ОП – об'єм продажів (у ринкових цінах без ПДВ);

Тест 27. Встановіть відповідність між напрямки контролю та їх змістом:

1. Рахунки бухгалтерського обліку, що мають перевірятися	а) В ході визначення правильності та обґрунтованості обліку доходів перевіряють кредитові обороти по рахунку 70 «Дохід від реалізації» з відповідними кореспондуючими рахунками;
2. Перевірка документального підтвердження	б) наявність відповідним чином оформлених договорів, таких первинних документів, як рахунок-фактура, видаткова накладна, податкова накладна, товаротранспортна накладна;
3. Дотримання вимог облікової політики	в) методи оцінки сировини та матеріалів для визначення розміру матеріальних витрат. 2. Умови визнання та критерії оцінки доходу від надання і виконання робіт та послуг на дату складання балансу. 3. Порядок списання доходів і витрат на фінансовий результат. 4. Критерії визнання витрат. 5. Порядок віднесення збитків на майбутні періоди;
4. Перевірка правильності визначення фінансового результату на рахунках бухгалтерського обліку	г) полягає в перевірці розрахунку фінансового результату, з врахуванням отриманих доходів, понесених витрат та нарахованого податку на прибуток на рахунка бухгалтерського обліку.

Тест 28. Встановіть відповідність між елементами методики внутрішньогосподарського контролю адміністративних витрат та їх змістом:

1. Завдання контролю адміністративних витрат	а) нормативні акти щодо регламентування складу адміністративних та загальновиробничих витрат, їх обліку та списання; первинні і зведені облікові документи та регістри аналітичного і синтетичного обліку адміністративних та загальновиробничих витрат
2. Джерела інформації внутрішньогосподарського контролю адміністративних витрат	б) 92 «Адміністративні витрати»
3. Рахунок, на якому обліковуються адміністративні витрати	в) встановлення цілей об'єктів і напрямків контролю за витратами діяльності підприємств; з'ясування порядку здійснення обсягів, термінів та відповідальності осіб за проведення контролю щодо витрат діяльності;
4. Адміністративні витрати в кінці року списуються на рахунок	г) 79 «Фінансові результати».

Виробнича ситуація 11.1

Необхідно: скласти одноступеневий Звіт про прибутки та збитки та визначити суму чистого прибутку, перевірити правильність суми сплаченого податку на прибуток.

Дані для виконання в (тис.грн):

собівартість продажу – 5744; витрати на збут – 5144; продаж – 10346; витрати на дослідження та розробки – 979; фінансовий дохід – 1026; відсотки щодо фінансування устаткування – 547; послуги та рента – 7856; собівартість послуг та ренти – 4481; податок на прибуток – 631.

Виробнича ситуація 11.2

Необхідно: скласти Звіт про прибутки та збитки ПАТ «Віра» за рік, який закінчився 31 грудня 20XX року за такою формою, яка була б прийнятною для оприлюднення та яка б відповідала МСФЗ. Обґрунтуйте обраний формат.

Дані для виконання: оборотна відомість за синтетичними рахунками Пат «Віра» станом на 31 грудня 20XX року представлена у таблиці.

Таблиця 1.2.8

Оборотна відомість за синтетичними рахунками ПАТ «Лукойл» станом на 31 грудня 20XX р.

Назва рахунку	Сума, тис. грн.	
	Оборот за дебетом	Оборот за кредитом
Адміністративні витрати	100	
Рахунок в банку	15	
Податок на прибуток		20

Витрати на збут	60	
Дивіденди отримані		650
Інвестиції у необоротні активи	6500	
Проміжні дивіденди	575	
Позика до сплати у 20X5 р		180
Відсотки за позикою	24	
Обладнання (первісна собівартість)	930	
Обладнання (накопичений знос)		445
Будівлі (первісна собівартість)	2400	
Будівлі (накопичений знос)		720
Нерозподілений прибуток		223
Закупівля	2027	
Реалізація		5050
Акціонерний капітал (0,5 грн. прості акції)		7010
Запаси станом на 1 січня 20XX року	175	
Торгова кредиторська заборгованість		165
Торгова дебіторська заборгованість	437	
Зарплата (адміністративного персоналу)	820	
Зарплата (працівників збуту)	380	
Разом	14463	14463

За період підприємство отримало такі результати діяльності:

1. Собівартість запасів за підсумками інвентаризації станом на 31 грудня 20XX р. склала 175 тис. грн.;

2. Будівлі були переоцінені до 2550 тис. грн. 1 січня 20XX року. Директори вирішили включити цю оцінку до балансу. Ніяких інших операцій або коригувань не виникло з необоротними активами;

3. Будівлі слід амортизувати на 2% від собівартості або від переоціненої суми, а обладнання – на 20% за методом зменшення залишку. Сума амортизації була віднесена до витрат на збут.

4. Податок на прибуток за рік становив 270 тис. грн.

5. Прибуток за фінансовий рік, який закінчився 31 грудня 20XX року, становив 1650 млн. грн.

6. Директори оголосили, що дивіденди по закінченні року будуть складати 0,09 грн. на акцію, але ніяких коригувань у звітах не було зроблено.

Виробнича ситуація 11.3

Необхідно: дати відповіді на питання: а) чи є така операція за своєю сутністю реалізацією товарів? Б) чи слід підприємству Б визнавати реалізацію товарів? в) які основні ризики для підприємства А та підприємства Б?

Дані для виконання:

Підприємство А займається розповсюдженням безалкогольних напоїв у Київській області. Підприємство А купує товари у відомого виробника безалкогольних напоїв підприємства Б на таких умовах:

а) ціна фіксується у прайс-листі на дату поставки товару підприємству А;

б) зобов'язання підприємства А перед підприємством Б обмежуються тільки тим, що підприємство А протягом трьох днів з дати отримання платежу від продажу товарів кінцевому споживачу здійснює переказ отриманих грошових коштів підприємству Б;

в) підприємство А в будь-який момент часу може повернути неліквідні запаси підприємству Б.

Виробнича ситуація 11.4

Необхідно: на основі наведених даних скласти розрахункову таблицю, провести необхідні розрахунки динаміки та величини фінансових результатів за досліджуваний проміжок часу. Зробити констатуючий та конструктивний висновок.

Таблиця 1

Показники	2017 р	2018 р	2019 р
Чистий дохід(виручка) від реалізації, тис. грн	40040	52000	61203
Собівартість реалізації, тис. грн.	17200	18000	19505
Валовий прибуток, тис. грн.	22840	34000	41698
Адміністративні витрати, тис. грн	9050	8420	18006
Витрати на збут, тис. грн.	5400	540	1580
Інші операційні витрати, тис. грн.	250	650	620
Фінансові доходи, тис. грн.	8569	890	9560
Фінансові витрати, тис. грн.	450	50	650
Податок на прибуток, тис. грн.	4877,7	7569	7600,5
Фінансовий результат діяльності, тис. грн.	11381,3	17661	22801,5

Термінологічний словник

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Адміністративні витрати – це витрати, пов'язані з управлінням та організацією діяльності підприємства, які не включаються до собівартості реалізованої продукції.

Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Надзвичайна подія – подія або операція, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді.

Доходи майбутніх періодів – це засоби, які вже одержані або те, що буде одержано не в даному звітному періоді, а в інших, тих що попереду.

Витрати майбутніх періодів – витрати, сплачені в звітному і попередніх періодах, що підлягають включенню до собівартості продукції в наступних звітних періодах.

Тема 12. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЗВІТНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ.

Після вивчення теми 12 студент повинен знати:

- мету, завдання, об’єкти та етапи здійснення контролю звітності та фінансового стану підприємства;
- складові організації контролю бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- складові процесу внутрішньогосподарського контролю фінансової звітності;
- складові організації внутрішньогосподарського контролю податкової звітності;
- організацію внутрішньогосподарського контролю статистичної звітності;
- організацію внутрішньогосподарського контролю фінансового стану підприємства.

Після вивчення теми 12 студент повинен уміти:

- застосовувати способи та процедури при контролі системи бухгалтерського обліку, звітності та фінансового стану підприємства;
- оперувати нормативно-правовими актами при перевірці стану діючої системи бухгалтерського обліку, звітності та наявного фінансового стану підприємства;
- окреслювати та застосовувати контрольні процедури при перевірці статистичної та податкової звітності, та розкриття інформації;
- використовувати методи і моделі прогнозування, пошуку потенційних можливостей розвитку підприємства та оптимізації його діяльності з метою підвищення ефективності формування фінансових ресурсів.

Тема 12. Практичне заняття: Організація контролю бухгалтерського обліку, звітності та фінансового стану підприємств.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- 1. Завдання, об’єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю.**
- 2. Організація контролю стану бухгалтерського обліку та фінансової звітності.**

3. *Організація контролю стану податкової звітності.*
4. *Організація контролю стану статистичної звітності.*
5. *Організація контролю фінансового стану підприємства.*

Доповнення

Реферативні виступи на теми:

1. Мета, завдання та основні напрямки перевірки правильності складання фінансової звітності.
2. Методика аналізу платоспроможності й ліквідності балансу підприємства.
3. Організація та загальна методика внутрішнього контролю фінансової звітності підприємства.
4. Перевірка методів і прийомів бухгалтерського обліку та специфіки їх використання під час формування бухгалтерської, управлінської та податкової звітності.
5. Реалізація результатів внутрішнього контролю: проблеми та підвищення ефективності.

Експрес-опитування

Завдання та запитання:

1. Дайте характеристику основоположних принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності.
2. Визначіть основні вимоги до наказу про облікову політику як нормативного документа аудиту.
3. Розкрийте мету складання фінансової звітності.
4. Опишіть формальну перевірку звітності.
5. Розкрийте зміст аналітичної перевірки звітності, її завдання.
6. Охарактеризуйте призначення порівняльного балансу.
7. Опишіть методи аналізу платоспроможності й фінансової стійкості підприємства.
8. Опишіть методику аналізу платоспроможності й ліквідності балансу підприємства.
9. Розкрийте послідовність перевірки правильності показників балансу.
10. Наведіть визначення фінансової стабільності.
11. Наведіть визначення ліквідності.
12. Назвіть документи, які визначають основні засади роботи відповідних посадових осіб підприємства, а також порядок здійснення ними своїх повноважень, гарантії та компенсації, обмеження, а також порядок вирішення питання про притягнення їх до відповідальності.
13. Назвіть робочі документи, які складають при перевірці показників балансу.
14. Наведіть фактори, що впливають на мотиви викривлення показників звітності.
15. Поясніть, які викривлення даних фінансової звітності вважаються суттєвими.
16. Розкрийте критерії загальної оцінки показників фінансової звітності підприємства.

17. Опишіть послідовність перевірки наявності та належності підприємству активів, що відображені в бухгалтерському балансі.
18. Розкрийте цілі оцінки достовірності та повноти відображення в балансі зобов'язань підприємства.
19. Охарактеризуйте цілі вивчення контролером правильності принципів оцінки активів та зобов'язань підприємства.
20. Обґрунтуйте необхідність вивчення контролером видів діяльності, які реалізовувалися підприємством у звітному періоді.
21. Назвіть основну ціль, яку ставить контролер при оцінці повноти та своєчасності відображення підприємством доходів і витрат.
22. Розкрийте методику аналізу ефективності використання основних засобів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітній період, це:

- а) консолідована звітність;
- б) фінансова звітність;
- в) податкова звітність;
- г) статистична звітність;
- д) квартальна звітність.

Тест 2. Спроможність підприємства здійснювати свою підприємницьку діяльність стабільно завдяки фінансовому забезпеченню власними та залученими засобами, це:

- а) ліквідність;
- б) платоспроможність підприємства;
- в) фінансова стабільність;
- г) рентабельність;
- д) ділова активність.

Тест 3. Відносний показник інтенсивності виробництва, що характеризує рівень прибутковості (окупності) відповідних складових процесу виробництва чи сукупних витрат підприємства, це:

- а) ліквідність;
- б) платоспроможність підприємства;
- в) фінансова стабільність;
- г) рентабельність;
- д) ділова активність.

Тест 4. Під час перевірки бухгалтерського обліку, звітності та фінансового стану в першу чергу перевіряють:

- а) стан організації бухгалтерського обліку;
- б) облікову політику;
- в) первинні документи;

- г) аудиторські висновки;
- д) методологію ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Тест 5. При перевірці складених посадових інструкцій слід керуватися:

- а) методичними рекомендаціями з ведення бухгалтерського обліку;
- б) П(С)БО;
- в) М(С)БО;
- г) довідником професій працівників;
- д) обліковою політикою.

Тест 6. Наказ про облікову політику є:

- а) необов'язковим;
- б) обов'язковим для декотрих типів підприємств;
- в) обов'язковим для всіх без винятку підприємств;
- г) обов'язковим тільки для державних підприємств;
- д) обов'язковим тільки для нерезидентів.

Тест 7. Податкова звітність – це:

- а) вид фінансової звітності;
- б) вид статистичної звітності;
- в) первинний документи;
- г) документи, які відповідно до законодавства подаються платниками податків до органів ДПС і на підставі яких здійснюються нарахування обов'язкового платежу;
- д) частина журнал-ордерного форми обліку.

Тест 8. Форми та періодичність подання податкової звітності за місцевими податками і зборами розробляються:

- а) Міністерством фінансів України;
- б) Кабінетом Міністрів України;
- в) місцевою владою;
- г) Верховною Радою України;
- д) ДПС.

Тест 9. Змогу детально оцінювати, всебічно аналізувати і контролювати діяльність підприємства дає:

- а) фінансова звітність;
- б) статистична звітність;
- в) податкова звітність;
- г) первинна документація;
- д) облікова політика.

Тест 10. Державну статистичну звітність підприємства надають:

- а) місцевим статистичним органам;
- б) місцевій ДПС;
- в) центральній ДПС;
- г) Державному комітету статистики України;
- д) Міністерству фінансів України.

Тест 11. Неподання органам державної статистики даних для проведення державних статистичних спостережень або подання їх недостовірними несе за собою такий вид відповідальності:

- а) дисциплінарна;
- б) професійна;
- в) кримінальна;
- г) адміністративна;
- д) цивільна.

Тест 12. Загальна оцінка фінансового стану підприємства визначається методичними прийомами фінансового аналізу за даними:

- а) балансу (звіту про фінансовий стан);
- б) звіту про рух грошових коштів;
- в) первинних документів;
- г) головної книги;
- д) звіту про власний капітал.

Тест 13. Можливість у практичній ситуації, що склалася, погасити всі свої зобов'язання перед кредиторами, це:

- а) фінансовий стан;
- б) рентабельність;
- в) ліквідність;
- г) фінансова стабільність;
- д) платоспроможність підприємства.

Тест 14. Спроможність підприємства перетворювати свої активи на грошові кошти для покриття необхідних платежів, зумовлених фінансово-господарською діяльністю, це:

- а) фінансовий стан;
- б) рентабельність;
- в) ліквідність;
- г) фінансова стабільність;
- д) платоспроможність підприємства.

Тест 15. Сукупність звітів компаній, підприємств, організацій, що складаються за затвердженими формами, які підприємства зобов'язані у встановлений термін представляти в регіональні статистичні органи, це:

- а) фінансова стабільність;
- б) податкова звітність;
- в) фінансова звітність;
- г) статистична звітність;
- д) бухгалтерська звітність.

Тест 16. Податкова декларація має характер податкового розрахунку, відповідно до якого платник податків самостійно обчислює суму податку і несе ... своєчасної сплати.

- а) обов'язок;
- б) право;
- в) дію;

- г) спосіб;
- д) метод.

Тест 17. Яка звітність представляє собою систему кількісних і якісних показників, вимірювання та узагальнення яких не характерне для бухгалтерського обліку, призначену для статистичного вивчення господарської діяльності підприємств?

- а) зведена;
- б) господарська;
- в) статистична;
- г) фінансова;
- д) бухгалтерська.

Тест 18. При перевірці якої звітності повинні перевірити статистичну інформацію, що є офіційною державною інформацією, яка характеризує масові явища та процеси, що відбуваються в економічній, соціальній та інших сферах життя України та її регіонів?

- а) фінансової;
- б) статистичної;
- в) бухгалтерської;
- г) податкової;
- д) зведеної.

Тест 19. Оцінка прибутковості його діяльності як загального вираження ефективності використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів є метою:

- а) внутрішньогосподарського контролю фінансового стану підприємства;
- б) внутрішньогосподарського контролю стану статистичної звітності підприємства;
- в) внутрішньогосподарського контролю стану податкової звітності підприємства;
- г) внутрішньогосподарського контролю бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства;
- д) внутрішньогосподарського контролю зведеного стану підприємства.

Тест 20. Бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітній період:

- а) фінансова звітність;
- б) податкова звітність;
- в) статистична звітність;
- г) управлінська звітність;
- д) бухгалтерська звітність.

Тест 21. Сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) і податкового органу зі складання, ведення і здачі документів установленної форми, що містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище і фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету:

- а) фінансова звітність;
- б) податкова звітність;
- в) статистична звітність;
- г) управлінська звітність;
- д) бухгалтерська звітність.

Тест 22. Сукупність звітів компаній, підприємств, організацій, що складаються за затвердженими формами, які підприємства зобов'язані у встановлений термін представляти в регіональні статистичні органи:

- а) фінансова звітність;
- б) податкова звітність;
- в) статистична звітність;
- г) управлінська звітність;
- д) бухгалтерська звітність.

Тест 23. Метою внутрішньогосподарського контролю фінансового стану підприємства є:

- а) отримання доходу у вигляді дивідендів або зростання ринкової вартості акцій, здійснення впливу на діяльність підприємства, що інвестується, отримання податкових пільг за інвестиціями тощо;
- б) забезпечення їх збереження, повноти оприбуткування, раціонального та економного використання, дотримання касової дисципліни й встановленого порядку безготівкових розрахунків;
- в) встановлення достовірності щодо досліджуваного об'єкту;
- г) підтвердження достовірності бухгалтерських даних і звітності щодо наявності та вибуття цих видів активів, а також у дотриманні належних умов їх збереження та раціонального розпорядження ними;
- д) оцінка прибутковості його діяльності як загального вираження ефективності використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Тест 24. Що характеризує структура й обсяги джерел коштів (власних і позичених), які вкладено в майно підприємства?

- а) фінансову стабільність підприємства;
- б) ліквідність підприємства;
- в) рентабельність підприємства;
- г) прибутковість підприємства;
- д) платоспроможність підприємства.

Тест 25. Що надає оцінку ефективності ведення основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства?

- а) аналіз фінансової стабільності підприємства;
- б) аналіз ліквідності підприємства;
- в) аналіз рентабельності підприємства;
- г) аналіз ділової активності;
- д) аналіз платоспроможності підприємства.

Тест 26. Що дозволяє визначити ефективність вкладення коштів у підприємство та раціональність їхнього використання, виконують шляхом розрахунку наступних показників?

- а) аналіз фінансової стабільності підприємства;
- б) аналіз ліквідності підприємства;
- в) аналіз рентабельності підприємства;
- г) аналіз ділової активності;
- д) аналіз платоспроможності підприємства.

Тест 27. Спроможність підприємства перетворювати свої активи на грошові кошти для покриття необхідних платежів, зумовлених фінансово-господарською діяльністю:

- а) стабільність;
- б) платоспроможність;
- в) рентабельність;
- г) ліквідність;
- д) ділова активність.

Тест 28. Встановіть відповідність між видами звітності та їхнім визначенням:

1.Фінансова звітність	а) сукупність звітів компаній, підприємств, організацій, що складаються за затвердженими формами, які підприємства зобов'язані у встановлений термін представляти в регіональні статистичні органи;
2.Податкова звітність	б) бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період;
3.Статистична звітність	в) сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) і податкового органу зі складання, ведення і здачі документів установленої форми, що містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище і фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету.

Тест 29. Встановіть відповідність між основними термінами бухгалтерського обліку, звітності, фінансового стану підприємств та їхнім визначенням:

1. Ліквідність	а) спроможність підприємства здійснювати свою підприємницьку діяльність стабільно завдяки фінансовому забезпеченню власними та залученими засобами;
2.Платоспроможність підприємства	б) спроможність підприємства перетворювати свої активи на грошові кошти для покриття необхідних платежів, зумовлених фінансово-господарською діяльністю;
3.Фінансова стабільність	в) комплексна порівняльна характеристика підприємства, яка відображує ступінь переваги сукупності оціночних показників його діяльності, що визначають успіх підприємства на певному ринку за певний проміжок часу, по відношенню до сукупності показників конкурентів;

4. Рентабельність	г) можливість у практичній ситуації, що склалася, погасити всі свої зобов'язання перед кредиторами (банками, бюджетом, постачальниками тощо);
5. Ділова активність	д) відносний показник інтенсивності виробництва, що характеризує рівень прибутковості (окупності) відповідних складових процесу виробництва чи сукупних витрат підприємства.

Термінологічний словник

Фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період

Податкова звітність – сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) і податкового органу зі складання, ведення і здачі документів установленої форми, що містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище і фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету.

Статистична звітність – це сукупність звітів компаній, підприємств, організацій, що складаються за затвердженими формами, які підприємства зобов'язані у встановлений термін представляти в регіональні статистичні органи.

Ліквідність – це спроможність підприємства перетворювати свої активи на грошові кошти для покриття необхідних платежів, зумовлених фінансово-господарською діяльністю.

Платоспроможність підприємства – це можливість у практичній ситуації, що склалася, погасити всі свої зобов'язання перед кредиторами (банками, бюджетом, постачальниками тощо).

Фінансова стабільність – це спроможність підприємства здійснювати свою підприємницьку діяльність стабільно завдяки фінансовому забезпеченню власними та залученими засобами.

Рентабельність – це відносний показник інтенсивності виробництва, що характеризує рівень прибутковості (окупності) відповідних складових процесу виробництва чи сукупних витрат підприємства.

Ділова активність – комплексна порівняльна характеристика підприємства, яка відображує ступінь переваги сукупності оціночних показників його діяльності, що визначають успіх підприємства на певному ринку за певний проміжок часу, по відношенню до сукупності показників конкурентів.

Виробнича ситуація 12.1

Необхідно: Скласти Звіт про прибутки та збитки на основі елементів витрат. Перевірити правильність сплаченого податку на прибуток.

Дані для виконання в (тис. грн.):

Витрати на ремонт – 1300; загальногосподарські витрати – 3200; витрачені матеріали – 50000; виручка від реалізації – 120000; нарахована заробітна плата – 27000; нарахована амортизація основних засобів – 4500; сплачені відсотки за кредит – 150; витрати на рекламу – 500; витрати на

транспортування – 700; отримані дивіденди від інвестицій – 110; сплачений податок на прибуток – 10000.

Виробнича ситуація 12.2

Необхідно: перевірити правильність сформованого Звіт про прибутки та збитки ПАТ «Лукойл» за рік, який закінчився 31 грудня 20XX року на предмет відповідності за формою, яка була б прийнятною для оприлюднення та яка б відповідала МСФЗ. Обґрунтувати обраний формат.

Дані для виконання: оборотна відомість за синтетичними рахунками ПАТ «Лукойл» станом на 31 грудня 20XX року представлена у таблиці.

Таблиця 12.1

Оборотна відомість за синтетичними рахунками ПАТ «Лукойл» станом на 31 грудня 20XX р.

Назва рахунку	Сума, тис. грн.	
	Оборот за дебетом	Оборот за кредитом
Адміністративні витрати	90	
Рахунок в банку	11	
Податок на прибуток		20
Витрати на збут	60	
Дивіденди отримані		600
Інвестиції у необоротні активи	6500	
Проміжні дивіденди	575	
Позика до сплати у 20X5 р		200
Відсотки за позикою	24	
Обладнання (первісна собівартість)	900	
Обладнання (накопичений знос)		440
Будівлі (первісна собівартість)	2400	
Будівлі (накопичений знос)		720
Нерозподілений прибуток		221
Закупівля	2027	
Реалізація		5000
Акціонерний капітал (0,5 грн. прості акції)		7000
Запаси станом на 1 січня 20XX року	165	
Торгова кредиторська заборгованість		168
Торгова дебіторська заборгованість	417	
Зарплата (адміністративного персоналу)	800	
Зарплата (працівників збуту)	400	
Разом	14369	14369

За період підприємство отримало такі результати діяльності:

1. Собівартість запасів за підсумками інвентаризації станом на 31 грудня 20XX р. склала 167 тис.грн.;

2. Будівлі були переоцінені до 2500 тис.грн. 1 січня 20XX року. Директори вирішили включити цю оцінку до балансу. Ніяких інших операцій або коригувань не виникло з необоротними активами;

3. Будівлі слід амортизувати на 2% від собівартості або від переоціненої суми, а обладнання – на 20% за методом зменшення залишку. Сума амортизації була віднесена до витрат на збут.
4. Податок на прибуток за рік становив 270 тис.грн.
5. Прибуток за фінансовий рік, який закінчився 31 грудня 20XX року, становив 1650 млн.грн.
6. Директори оголосили, що дивіденди по закінченні року будуть складати 0,08 грн. на акцію, але ніяких коригувань у звітах не було зроблено.

Виробнича ситуація 12.3

Необхідно: скласти Звіт про фінансовий стан (Баланс) за форматом МСБО враховуючи помилки допущені бухгалтером на основі даних табл. 12.2.

Таблиця 12.2

Звіт про фінансовий стан (Баланс) ПАТ «Рівень» станом на 31 грудня 20XX року

Назва статті	Сума, тис. грн.	
	На початок року	Усього за розділом
Необоротні активи – матеріальні:		
Обладнання (первісна вартість)	110000	
знос	(40000)	
залишкова вартість	70000	
Верстати	22000	
Земля і споруди (первісна вартість)	400000	
знос	(150000)	
залишкова вартість	250000	
Земля	90000	432000
Оборотні активи:	900	
Торговельна дебіторська заборгованість	175000	
Грошові кошти	80000	
Запаси	220000	
Державні цінні папери	20000	495000
Необоротні активи – нематеріальні:		
Гудвіл	80000	
Інвестиції	40000	
Патенти	26000	
Витрати майбутніх періодів:		
Аванси дилерам	60000	
Адміністративні витрати	12000	
Передплачена оренда	15000	
Інші витрати	75000	162000
ВСЬОГО АКТИВИ		1235000
Короткострокові зобов'язання		
Торговельна кредиторська заборгованість	140000	
Резерв сумнівної дебіторської заборгованості	8000	
Дивіденди до сплати	35000	
Зобов'язання з податку на прибуток	42000	

Податок на додану вартість	17000	242000
Довгострокові облигації	500000	
Резерв непередбачених збитків	150000	650000
Всього зобов'язання		892000
Акціонерний капітал (15000 × 10 грн.)	150000	
Чистий прибуток	90000	
Дивіденди сплачені	(20000)	
Нерозподілений прибуток	123000	
Всього капітал		343000
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА КАПІТАЛ		1235000

Виробнича ситуація 12.4

Необхідно: провести аналіз фінансового стану підприємства (табл. 12.3), розрахувавши при цьому показники: а) ліквідності; б) фінансової стійкості; в) ділової активності.

Дані для виконання: Чистий дохід від реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) за 2019 р. – 256,5 тис. грн., за 2020 р. – 356,5 тис. грн.

Таблиця 12.3

Дані з балансу ТОВ «Магніт» станом на 31.12.2020 р.

Статті балансу	На початок року	На кінець року
1	2	3
Активи		
<i>1. Необоротні активи</i>		
в тому числі:		
Основні засоби і НМА	323	319
Інші необоротні активи	18	18
<i>2. Оборотні активи</i>		
Виробничі запаси	372	512
Грошові кошти та поточ. фін. інв.	78	67
Інші оборотні активи	429	276
дебіторська заборгованість	90	31
Валюта балансу	1310	1223
Пасиви		
<i>1. Власний капітал</i>		
Зареєстрований капітал	52	52
Додатковий капітал		
Резервний капітал	29	29
Нерозподілений прибуток	6	4
Неоплачений капітал		
Вилучений капітал		
<i>2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>		
Довгострокові кредити банків		
Інші довгострокові зобов'язання		
<i>3. Поточні зобов'язання і забезпечення</i>		
Короткострокові кредити банків	1198	1107
Кредиторська заборгованість товари, роботи, послуги	14	31
Інші поточні зобов'язання	11	
Валюта балансу	1310	1223

Рекомендована література

Основна література

1. Гуцаленко Л. В. Внутрішньогосподарський контроль [текст]: навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцупатрий, У. О. Марчук. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 496 с.
2. Коваль М. І. Аудит. Організація і методика аудиту [Текст] : опор. курс лекцій / М. І. Коваль, О. В. Михайленко ; Міжрегіон. акад упр. персоналом (МАУП). – Київ : Персонал, 2014. – 221 с.
3. Нападовська Л.В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці [Текст]: монографія. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000. – 224 с.
4. Пантелеєв В. П. Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація [Текст]: монографія / В. П. Пантелеєв; Державна академія статистики, обліку та аудиту. – К.: ДП «Інформ.-аналіт.агенство», 2008. – 491 с.
5. Пашкевич М. С. Контроль: незалежний, внутрішній, державний: навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Незалежний аудиторський та внутрішньо-господарський контроль [Електронний ресурс] / М. С. Пашкевич, Н. Л. Шишкова ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Дніпро : НГУ, 2017. – 182 с. – Режим доступу: <http://nmu.org.ua> (дата звернення: 30.10.17). – Назва з екрана.
6. Шеремет А.Д., Суйц В.П. Аудит: Учебник. – М.: Инфра-М, 2015. – 352 с.
7. Шпанковська Н. Г. Внутрішньогосподарський контроль: навчал. посібник/ Н. Г. Шпанковська, О. С. Білова, О. І. Канська. – Дніпропетровськ: НметАУ, 2012. – 154 с.
8. Янчева Л. М. та ін. Внутрішньогосподарський контроль. Конспект лекцій (у структурно-логічних схемах) Задачі. Тести: навчальний посібник / Л. М. Янчева, Н. С. Акімова, Т. А. Наумова, А. О. Баранова, О. В. Топоркова, З. О. Макеева, Н. С. Герасимова. Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Харків. 2012. – 236 с.

Додаткова література

1. Международные основы профессиональной практики внутреннего аудита. Международные профессиональные стандарты внутреннего аудита (Стандарты). Версия от 02.02.2011 г. Перевод осуществлен Некоммерческим партнерством «Институт внутренних аудитором» (НП «ИВА») и публикуется с разрешения The Institute of Internal Auditors Inc., 247 Maitland Avenue, Altamonte Springs, Florida 32701-4201, USA. [Электронный ресурс] Режим доступа : <http://iia-ru.ru/files/documents>
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : видання 2013 року. Частина 1 / пер. з англ. – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2014. – 988 с. [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.apu.com.ua/files/temp/Audit_2013_1.pdf
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : видання 2013 року. Частина 2 / пер. з англ.

- К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2016. – 450 с. [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.apu.com.ua/files/temp/Audit_2013_2.pdf
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями станом на 07.12.2017). // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page2>.
 5. Господарський Кодекс України від 16 січн. 2003р. №436-IV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>>
 6. Цивільний кодекс України від 16 січн. 2003 р. №435-IV із змінами і доповненнями: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73 (зі змінами та доповненнями станом на 17.02.2017). - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
 8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Затверджено наказом Мінфіну України від 27 квітня 2000р. №92. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18 травня 2000р. за №288/4509.
 9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». Затверджено наказом Мінфіну України від 18 жовтня 1999р. №242. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 2 листопада 1999р. за №750/4043.
 10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
 11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Затверджено наказом Мінфіну України від 8 жовтня 1999р. №237. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 1999р. за №725/4018.
 12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». Затверджено наказом Мінфіну України від 31 січня 2000р. №20. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11 лютого 2000р. за №85/4306.
 13. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи», наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 (зі змінами та доповненнями станом на 27.06.2013) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
 14. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 (зі змінами та доповненнями станом на 27.06.2013) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
 15. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність в Україні: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258–VIII) [Електронний ресурс] – Режим

- доступу : <http://www.rada.kiev.ua>.
16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV (зі змінами) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.rada.kiev>.
 17. Про затвердження роз'яснення щодо оформлення офіційного документу, складного за результатами аудиту фінансової звітності: Рішення Аудиторської палати України від 26 січня 2012 р. № 245/13 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http:// aru.com.ua/files/ris/2001750172.doc](http://aru.com.ua/files/ris/2001750172.doc).
 18. Про затвердження типових форм первинного обліку бланків сурової звітності: Наказ Міністерства статистики України від 11.03.1996 р. № 67 із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/I_doc2.nsf/link1/FIN299.html.
 19. Вимоги до аудиторського висновку при розкритті інформації емітентами цінних паперів (крім емітентів облігацій місцевої позики), затверджені рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 29 вересня 2011 року № 1360 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1358-11>.
 20. Інструкція про порядок реєстрації виданих, повернутих та використаних довіреностей на одержання матеріальних цінностей, затверджений наказом Мінфіну України від 16.05.1996 р. № 99, із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0293-96>.
 21. Про затвердження типових первинних документів з обліку сировини і матеріалів: Наказ Міністерства статистики України від 21.06.1996 р. № 193, із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://minfin.com.ua/taxes/-/!news/nnakMinstat_93.html.
 22. Про затвердження типових первинних документів з обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів: Наказ Міністерства статистики України від 22.05.1996 р. № 145, із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/I_doc2.nsf/link1/FIN330.html
 23. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інструкція від 21 грудня 1999 р. за № 893/4186, із змінами і доповненнями.
 24. *Методичні* рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10 січня 2007 р. № 2.
 25. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI [Електроннийресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>.
 26. Бутинець Т. А. Внутрішній контроль: суть і зміст [Текст] / Т. А. Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – Житомир: 2008. – №2(44). – С. 31-42.
 27. Новик І. В. Організація системи внутрішнього контролю на підприємстві [Електронний ресурс] / І. В. Новик // Наукові записки. – Вип. 2(55). – 2017. С. 188-196. – Режим доступу: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-55/21.pdf>.
 28. Хмелев С. А. Создание службы внутреннего контроля в системе экономической безопасности предприятия. Вектор науки ТГУ. 2011. № 1. С. 285–288.

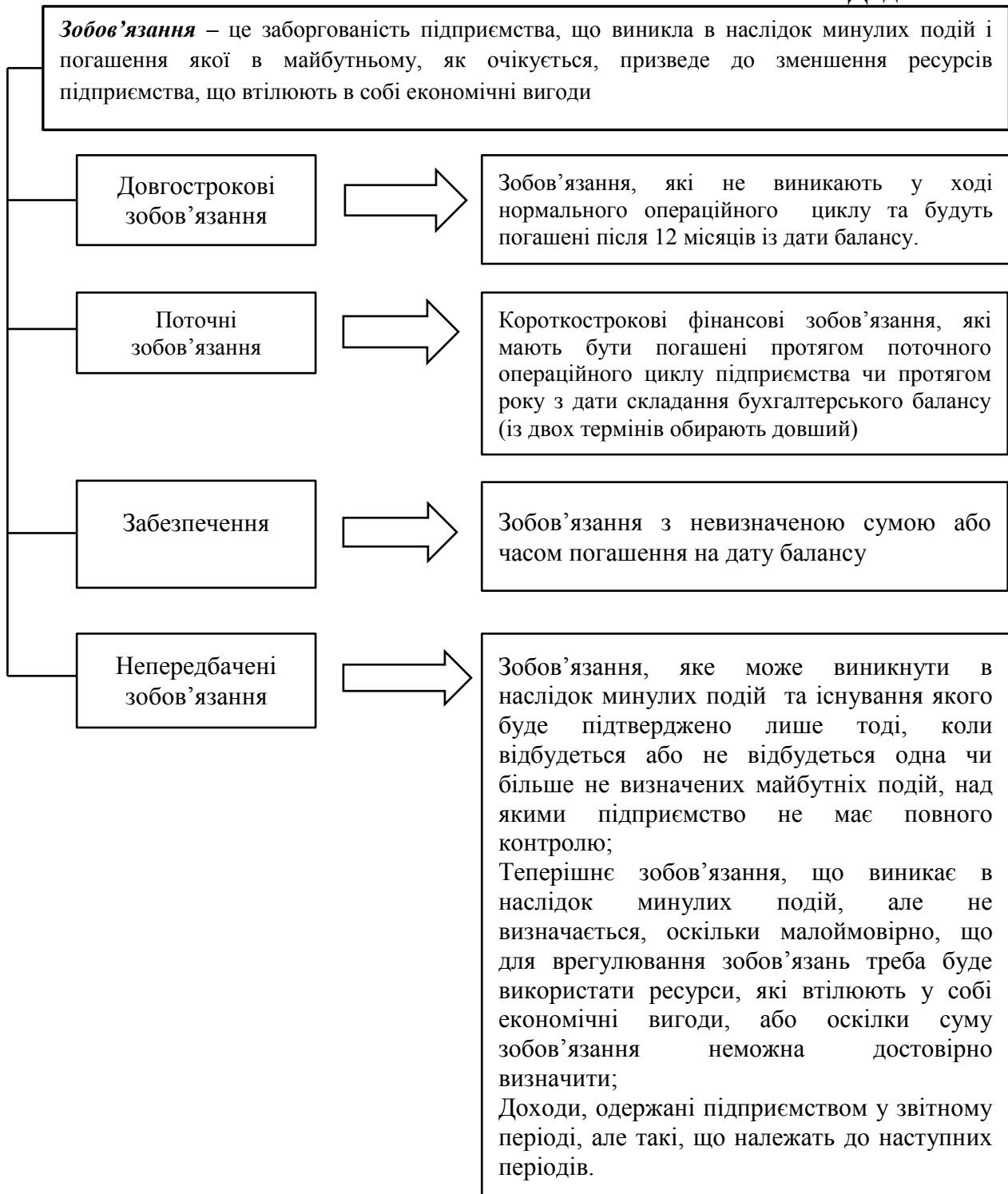

Рис. 1. Основні категорії зобов'язань.

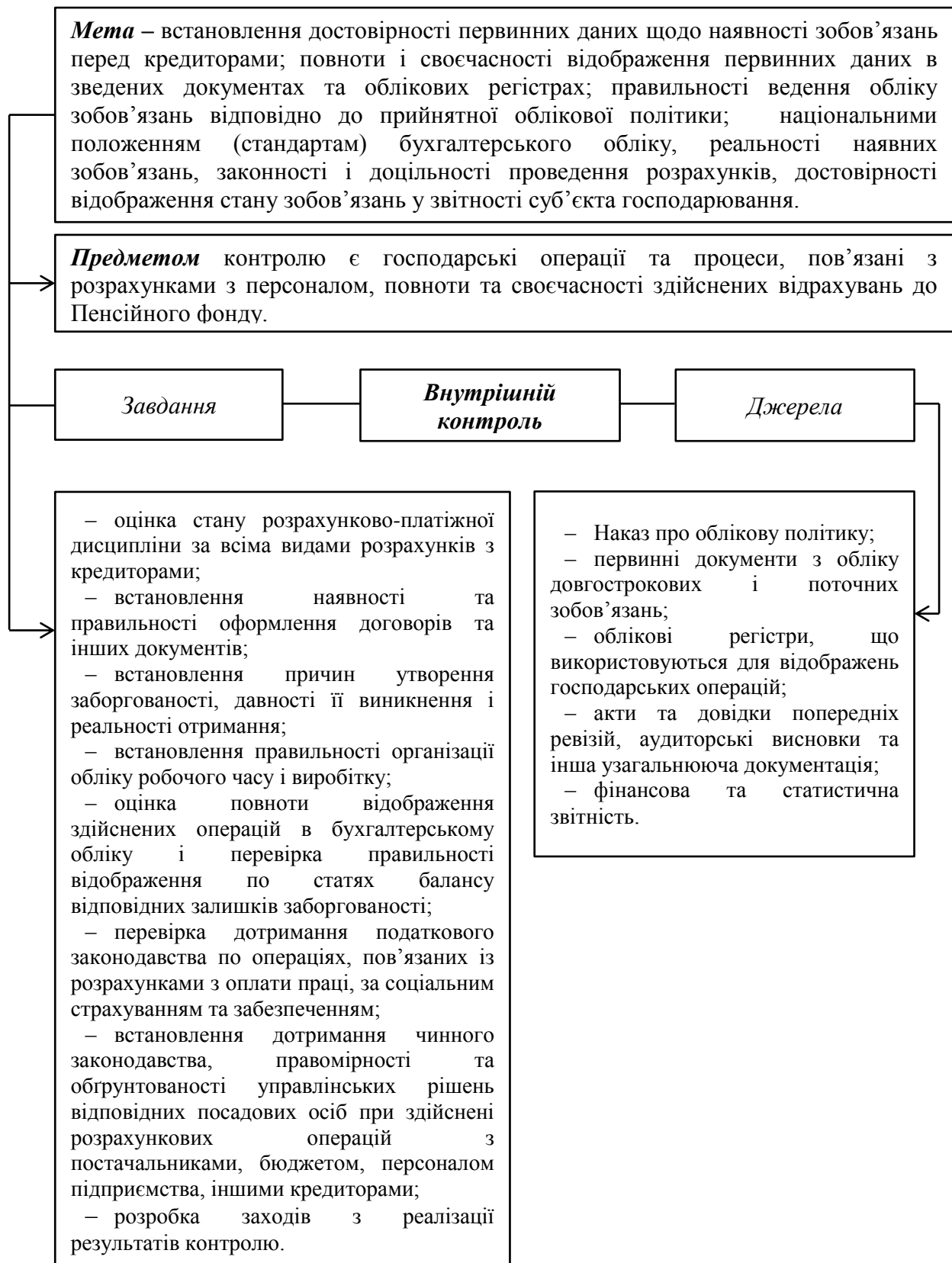

Рис. 2. Основні елементи внутрішнього контролю зобов'язань.

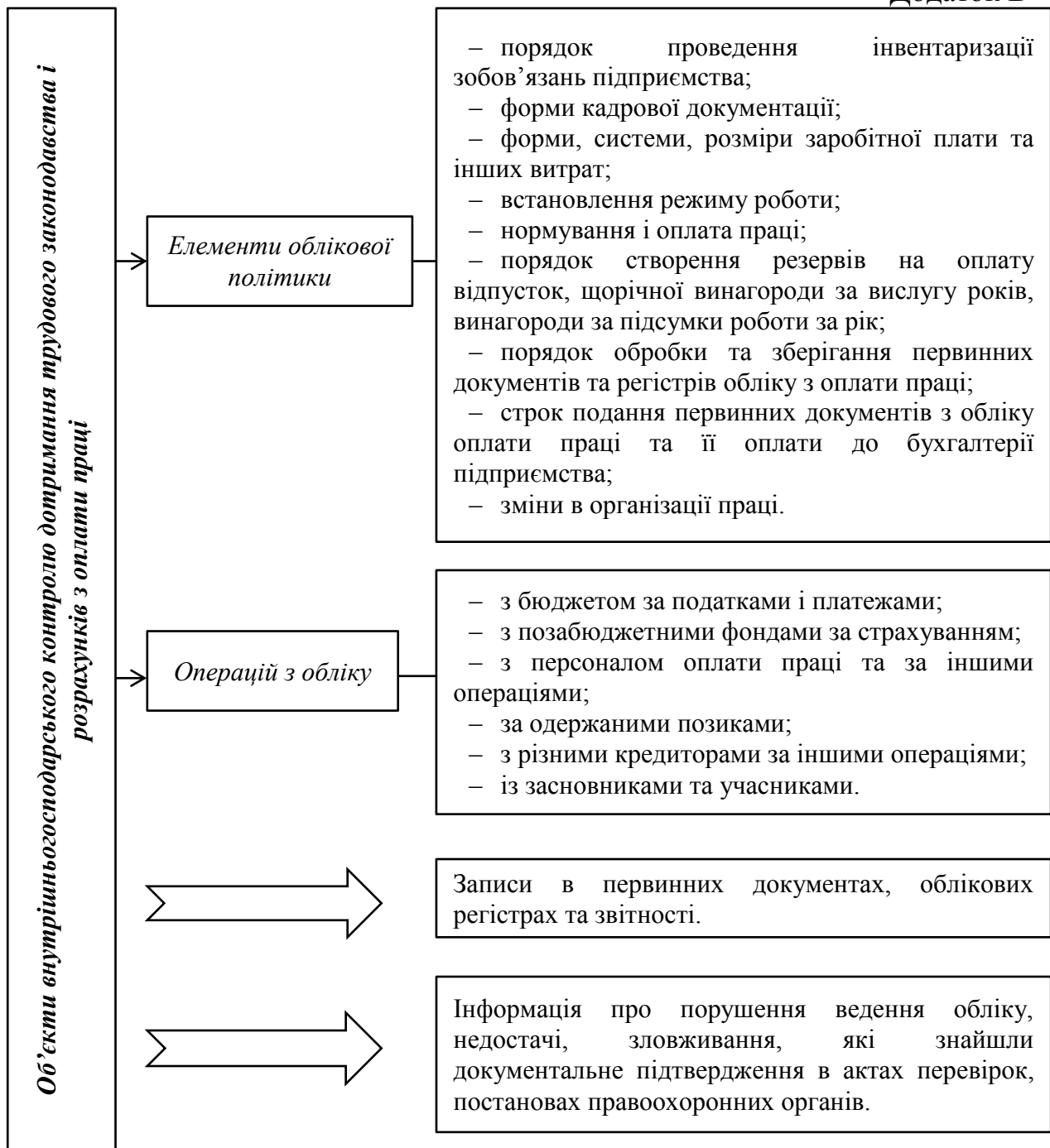

Рис. 3. Об'єкти внутрішнього контролю дотримання трудового законодавства

Рис. 4. Методичні прийоми контролю дотримання трудового законодавства.

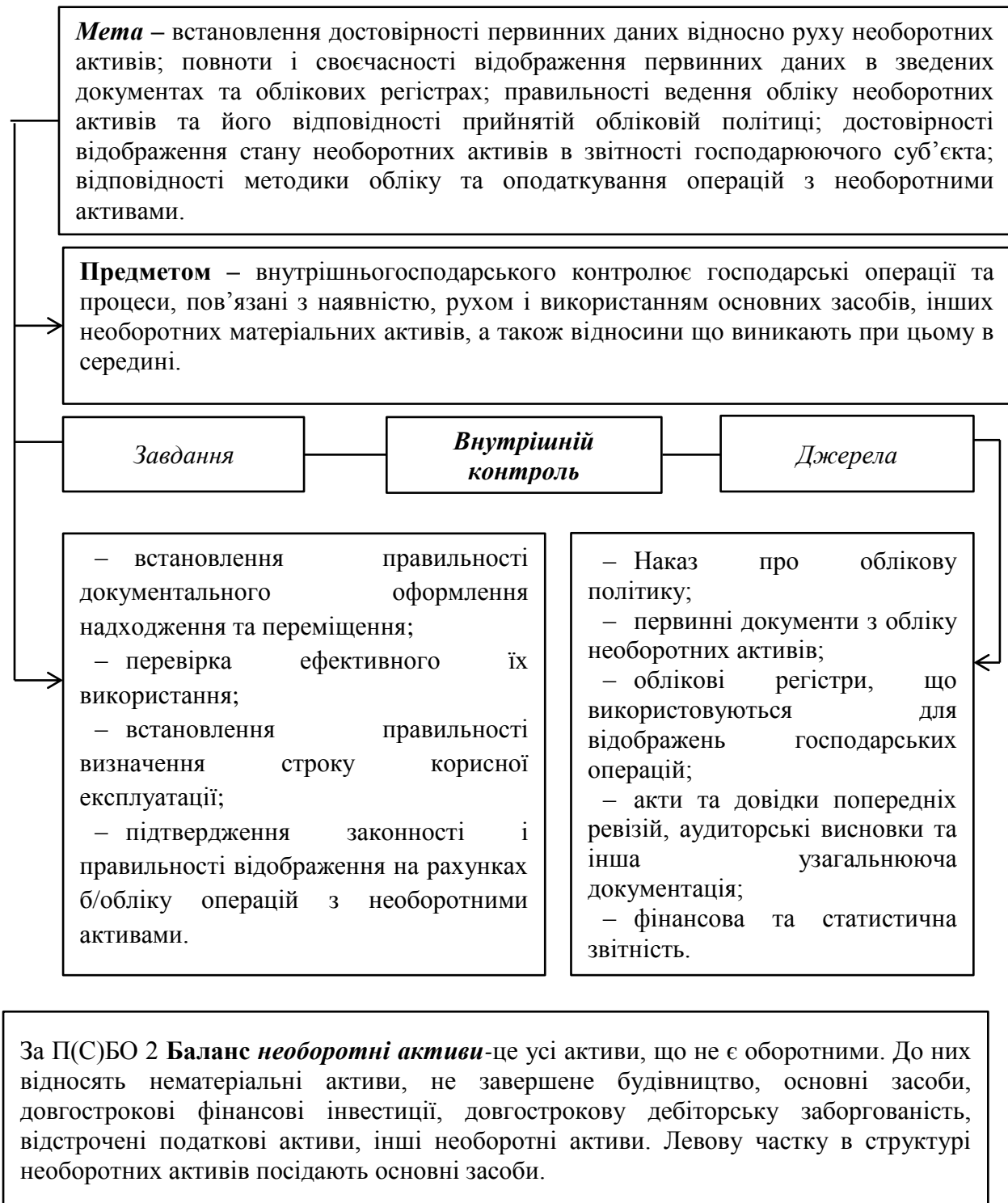

Рис. 5. Елементи внутрішнього контролю необоротних активів.

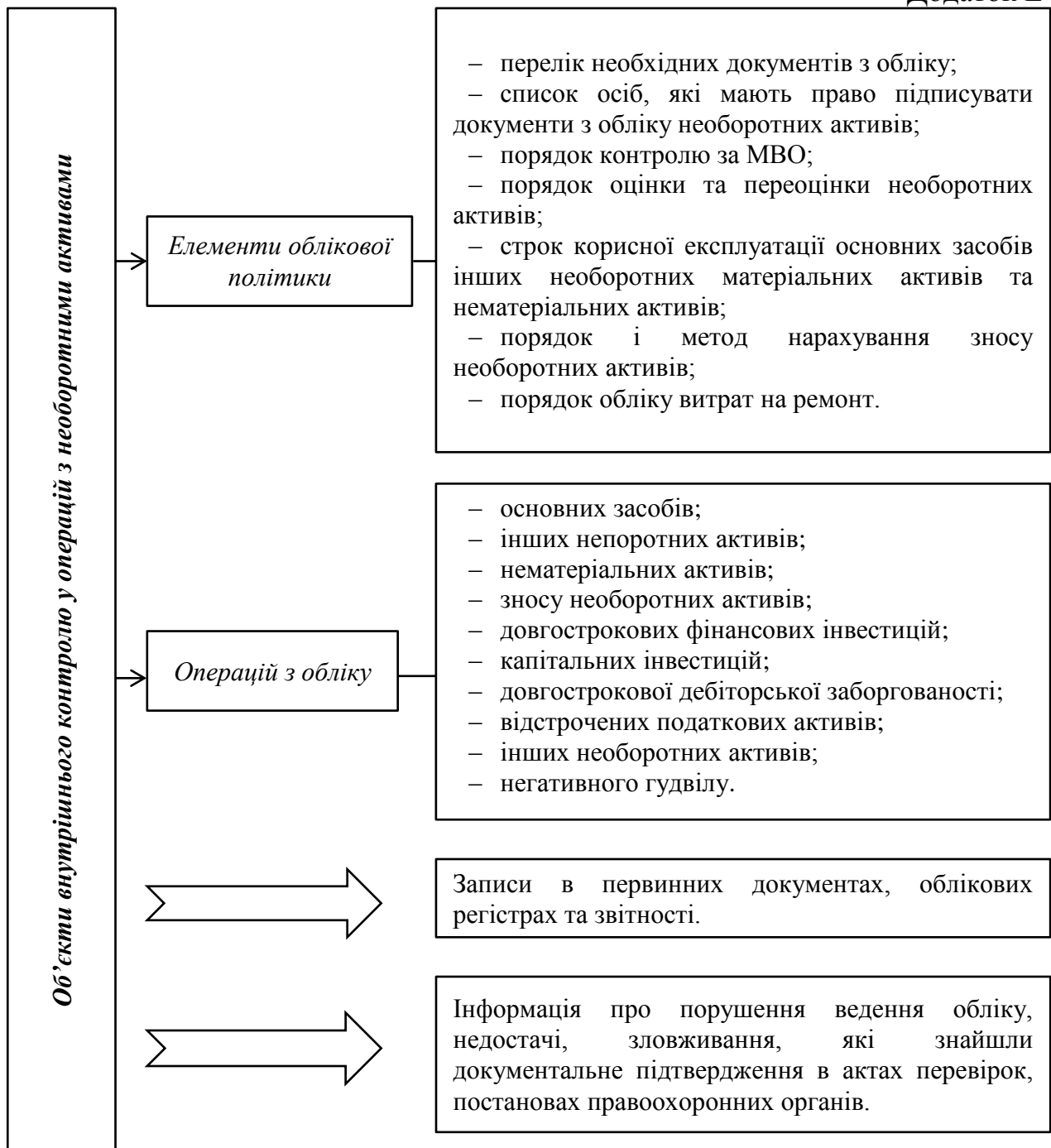

Рис. 6. Об'єкти внутрішнього контролю операцій з необоротними активами.

Рис. 7. Методичні прийоми перевірки операцій з необоротними активами.

Рис. 9. Об'єкти внутрішнього контролю операцій із запасами.

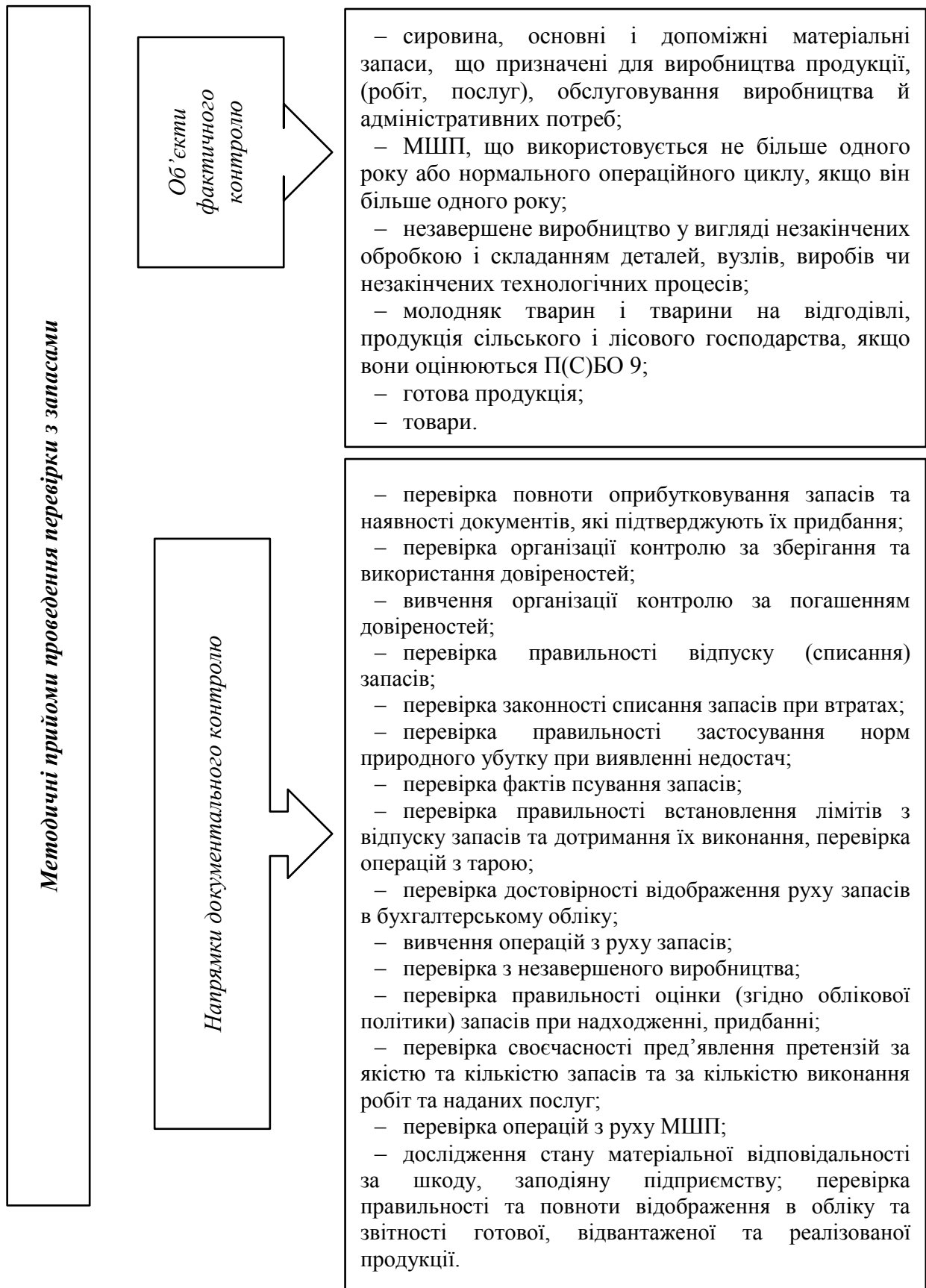

Рис. 10. Методичні прийоми проведення перевірки операцій із запасами.

Рис. 11. Методика внутрішнього контролю стану обліку.

Метою складання є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства.

Фінансова звітність

Звітність для зовнішніх користувачів – призначена для загального користування зовнішніми користувачами та передбачена законом.

Звітність для внутрішніх користувачів – призначена для забезпечення більш ефективного управління внутрішніми підрозділами, прийняття більш оперативних рішень на рівні цехів, дільниць бригад,

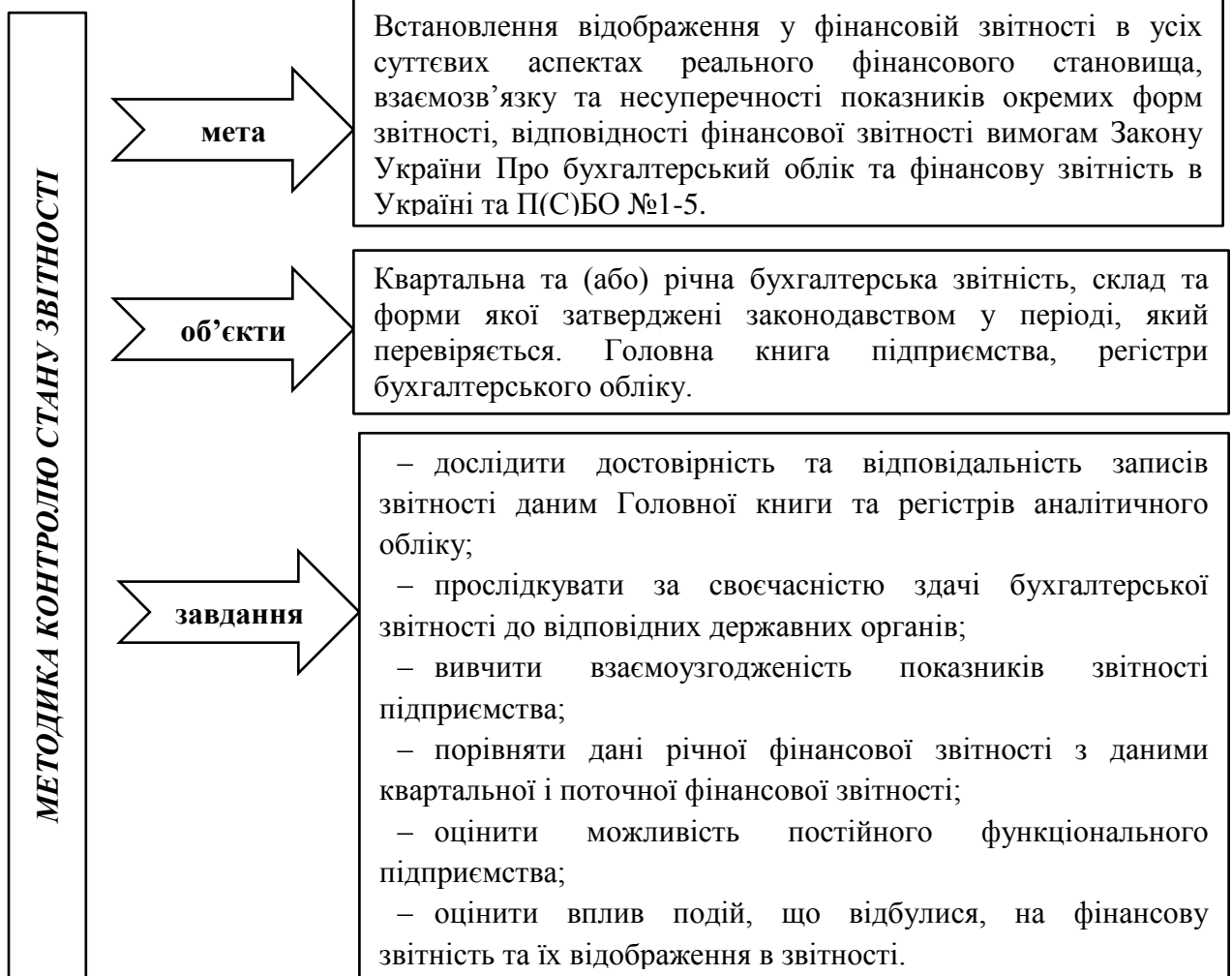

Рис. 12. Методика внутрішнього контролю стану звітності.

Рис. 13. Методика внутрішнього контролю фінансового стану.

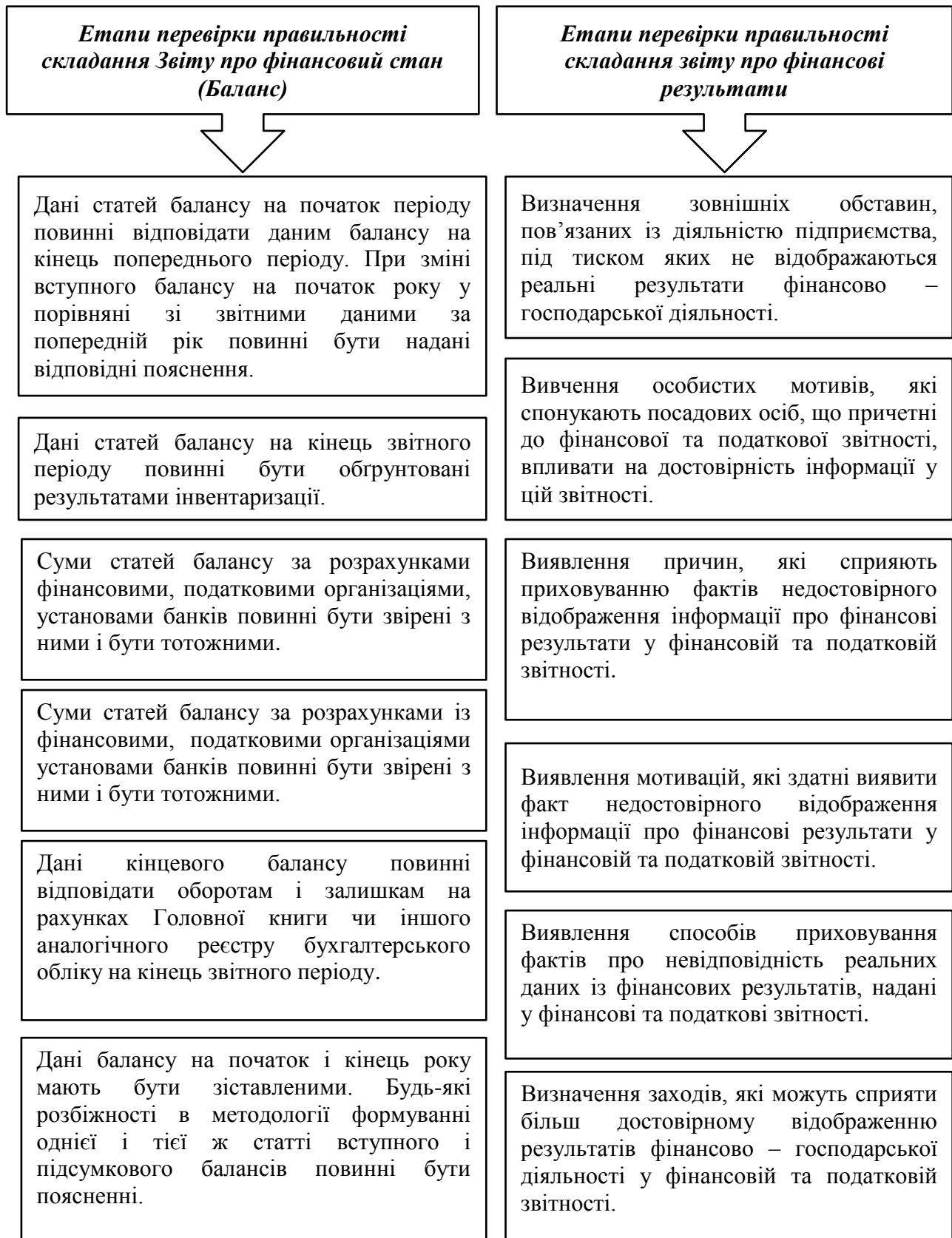

Рис. 14. Етапи перевірки Звіту про фінансовий стан (Балансу) і Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи).

Перелік контрольних питань для проведення підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль»

1. Розкрийте суть, принципи та функції внутрішньогосподарського контролю.
2. Висвітліть місце внутрішньогосподарського контролю в системі економічного контролю.
3. Розкрийте суть, завдання та функції внутрішньогосподарського контролю.
4. Охарактеризуйте принципи внутрішньогосподарського контролю.
5. Розкрийте види та форми внутрішньогосподарського контролю.
6. Висвітліть світовий досвід та стандарти внутрішньогосподарського контролю.
7. Охарактеризуйте предмет та метод внутрішньогосподарського контролю.
8. Розкрийте предмет і об'єкти внутрішньогосподарського контролю.
9. Наведіть характеристику методу внутрішньогосподарського контролю.
10. Розкрийте прийоми дослідження документів та господарських операцій.
11. Опишіть контрольні-ревізійні процедури та способи дослідження документів.
12. Розкрийте суб'єкти внутрішньогосподарського контролю та їх види.
13. Дайте характеристику діяльності наглядової ради, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю.
14. Охарактеризуйте правління, як суб'єкт внутрішньогосподарського контролю.
15. Дайте характеристику діяльності Ревізійної комісії підприємства, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю.
16. Розкрийте завдання керівника підприємства, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю.
17. Розкрийте роль фінансового директора, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю та його контрольні функції.
18. Розкрийте роль головного бухгалтера підприємства та його контрольні функції.
19. Розкрийте роль економічної служби підприємства та її контрольні функції.
20. Розкрийте роль постійно діючої інвентаризаційної комісії підприємства та її функції.
21. Охарактеризуйте служба внутрішнього аудиту, як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю.
22. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю статутної діяльності і власного капіталу.
23. Розкрийте організацію та методику контролю статутного, пайового, вилученого і неоплаченого капіталу.

24. Розкрийте організацію та методику контролю додаткового та резервного капіталу.
25. Розкрийте організація контролю нерозподілених прибутків (непокритих збитків).
26. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю грошових коштів.
27. Розкрийте організацію та методику контролю коштів у касі та касових операцій.
28. Організація контролю операцій з коштами на рахунку в банку.
29. Організація контролю грошових документів і коштів у дорозі.
30. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю розрахунків.
31. Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків з покупцями та замовниками.
32. Висвітліть організацію та методику контролю розрахунків із постачальниками та підрядчиками.
33. Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків за податками та платежами.
34. Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків з оплати праці.
35. Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків за кредитними операціями.
36. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю основних засобів і нематеріальних активів.
37. Розкрийте організацію та методику контролю розрахунків капітальних вкладень.
38. Розкрийте організацію та методику контролю наявності, стану збереження й використання основних засобів.
39. Розкрийте організацію та методику контролю надходження, оцінки, переміщення та вибуття основних засобів.
40. Розкрийте організацію та методику контролю амортизації (зносу) основних засобів.
41. Розкрийте організацію та методику контролю витрат на ремонт основних засобів.
42. Розкрийте організацію та методику контролю переоцінки основних засобів.
43. Розкрийте організацію та методику контролю наявності і руху нематеріальних активів та їх амортизації.
44. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю матеріальних запасів.
45. Розкрийте організацію та методику контролю стану складського господарства й дотримання умов зберігання цінностей.
46. Розкрийте організацію та методику контролю надходження, переміщення і вибуття виробничих запасів.

47. Розкрийте організацію та методику контролю операцій з малоцінними швидкозношуваними предметами.
48. Розкрийте організацію та методику контролю наявності і руху готової продукції.
49. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрями проведення контролю виробництва і виходу продукції.
50. Розкрийте методику внутрішньогосподарського контролю собівартості готової продукції.
51. Висвітліть завдання, об'єкти, джерела, методичні прийоми та напрямки проведення контролю доходів, витрат та фінансових результатів діяльності.
52. Розкрийте організацію та методику контролю реалізації продукції, товарів, робіт і послуг. Організація контролю адміністративних витрат.
53. Розкрийте організацію та методику контролю витрат і доходів від іншої операційної діяльності.
54. Розкрийте організацію та методику контролю витрат і доходів від фінансових операцій та іншої діяльності.
55. Розкрийте організацію та методику контролю формування фінансових результатів та їх використання.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

Практикум

Укладачі: **Ковальчук Т.М., Танасієва М.М.**

Папір офсетний. Формат 60x84/16.

Ум. друк. арк. 7,24. Зам. № 23. Тираж 40 прим.

Виготівник: Яворський С. Н.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ЧЦ №18 від 17.03.2009 р.
58000, м. Чернівці, вул. І. Франка, 20, оф.18, тел. 099 73 22 544.